

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

27 november 2008

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2009**

BELEIDSBRIEF

**Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel
Beleidsprioriteiten 2008-2009**

BELEIDSBRIEF

**Toerisme
Beleidsprioriteiten 2008-2009**

BELEIDSBRIEF

**Buitenlands Beleid
Beleidsprioriteiten 2008-2009**

BELEIDSBRIEF

**Ontwikkelingssamenwerking
Beleidsprioriteiten 2008-2009**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale
Samenwerking en Toerisme
uitgebracht door mevrouw Sabine Poleyn
en de heren Stefaan Sintobin en Luk Van Nieuwenhuysen
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Karim Van Overmeire.

Vaste leden:

mevrouw Marijke Dillen, de heren Stefaan Sintobin, Roland Van Goethem, Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire;

de dames Sabine Poleyn, Miet Smet, de heren Luc Van den Brande, Johan Verstreken;

de heer Marnic De Meulemeester, de dames Stern Demeulenaere, Anne Marie Hoebeke;

de heren Flor Koninckx, Jan Roegiers, mevrouw Anissa Tamsamani.

Plaatsvervangers:

de dames Agnes Bruyninckx, Hilde De Lobel, de heer Werner Marginet, mevrouw Marie-Rose Morel, de heer Christian Verougstraete;

de heer Ludwig Caluwé, mevrouw Cindy Franssen, de heer Koen Van den Heuvel, mevrouw Monica Van Kerrebroeck;

de heren Louis Bril, Patrick De Klerck, Marc van den Abeelen;

de heren Bart Caron, Kurt De Loor, Jacky Maes.

Toegevoegde leden:

de heer Gino De Craemer;

de heer Eloi Glorieux.

1916 (2008-2009)

– Nr. 1: Beleidsbrief

1917 (2008-2009)

– Nr. 1: Beleidsbrief

1918 (2008-2009)

– Nr. 1: Beleidsbrief

Zie:

15 (2008-2009)

- Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
- Nrs. 2 tot 4: Amendementen
- Nr. 5-A: Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetsevaluatie
- Nr. 5-B: Verslag namens de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand

Zie ook:

12-A (2007-2008)

- Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

13 (2008-2009)

- Nr. 1-A en B: Toelichtingen bij de begroting

14 (2008-2009)

- Nr. 1: Ontwerp van decreet

16 (2008-2009)

- Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

1900 (2008-2009)

- Nr. 1: Beleidsbrief

INHOUD

	Blz.
I. Internationaal Ondernemen en Buitenlandse Investerings	7
1. Toelichting door mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel	7
1.1. Toelichting bij de uitgavenbegroting	7
1.1.1. Algemene situering van de belangrijkste kredietstijgingen	7
1.1.2. Specifieke inspanningen ten aanzien van de BRIC-landen en van het Midden-Oosten	8
1.1.3. Kmo-ondernemingsportefeuille	9
1.1.4. Begroting van het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen (FIT)	9
1.2. Toelichting bij de beleidsbrief	9
1.2.1. De mondiale financiële crisis en zijn impact op het wereldhandelssysteem	9
1.2.2. Vlaanderen en het EU-handelsbeleid, de EPA's en de BLEU-investerings-beschermingsovereenkomsten	9
1.2.3. Basisbeleids optie: verdere internationalisering van het Vlaamse bedrijfsleven....	10
1.2.4. Addendum bij de beheersovereenkomst 2007-2010 tussen de Vlaamse Regering en FIT	10
1.2.5. Duurzaam en ethisch internationaal ondernemen	11
1.2.6. Steunmaatregelen	11
1.2.7. Optimalisering van het buitenlands netwerk van FIT en versterking van het netwerk in de BRIC-landen en het Midden-Oosten	11
1.2.8. Samenwerking met strategische partners en kennispartners en stimuleren van bedrijvenclusters	11
1.2.9. Aansluiten bij de Vier Motoren voor Europa	12
1.2.10. Club Diaspora	12
1.2.11. Meldpunt extracommunautaire handelsbelemmeringen	12
2. Bespreking	12
2.1. Vragen en opmerkingen van de leden	12
2.1.1. Tussenkoms van de heer Luk Van Nieuwenhuysen	12
2.1.2. Tussenkoms van mevrouw Anne Marie Hoebeke	15
2.1.3. Tussenkoms van mevrouw Sabine Poleyn	16
2.2. Antwoorden van minister Patricia Ceysens	18
2.3. Aanvullende tussenkomsten van de leden en slotreplieken van de minister	19
3. Indicatieve stemmingen	20
3.1. Indicatieve stemming over de decreetsbepaling	20
3.2. Indicatieve stemming over de begrotingstabel – afdeling I	20
3.3. Bijlage bij de uitgavenbegroting	20

II. Toerisme	20
1. Toelichting door de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid	20
1.1. Toelichting bij de beleidsbrief Toerisme	20
1.2. Toelichting bij de uitgavenbegroting	22
2. Bespreking	23
2.1. Vragen en opmerkingen van de leden	23
2.1.1. Tussenkoms van mevrouw Stern Demeulenaere	23
2.1.2. Tussenkoms van de heer Johan Verstreken	26
2.1.3. Tussenkoms van de heer Stefaan Sintobin	29
2.1.4. Tussenkoms van de heer Gino De Craemer	31
2.2. Antwoorden van de minister-president	33
2.3. Aanvullende tussenkomsten van de leden en slotreplieken van de minister-president	36
2.3.1. Aanvullende tussenkomst van de heer Stefaan Sintobin en antwoord van de minister-president	36
2.3.2. Aanvullende tussenkomst van de heer Gino De Craemer en antwoord van de minister-president	36
3. Indicatieve stemmingen	37
3.1. Indicatieve stemming over de decreetsbepalingen	37
3.2. Indicatieve stemming over de begrotingstabel	38
3.2.1. Afdeling I	38
3.2.2. Afdeling V	38
4. Motie van aanbeveling	38
III. Buitenlands Beleid	38
1. Toelichting door de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid	38
1.1. Toelichting bij de beleidsbrief Buitenlands Beleid	38
1.1.1. De internationale context	38
1.1.2. Aandachtspunten voor het Vlaams buitenland beleid in 2009	38
1.1.3. De Europese Unie	39
1.1.4. Aanwezigheid in multilaterale organisaties	40
1.1.5. Buurlandenbeleid	40
1.1.6. De landen van Centraal- en Oost-Europa	40
1.1.7. Samenwerking met landen buiten Europa	40
1.1.8. Vlaamse vertegenwoordiging in het buitenland	40
1.1.9. Vredesbevorderende initiatieven	40

1.1.10. Internationale communicatiestrategie	40
1.1.11. Internationale netwerkvorming.....	41
1.2. Toelichting bij de uitgavenbegroting.....	41
2. Bespreking	41
2.1. Vragen en opmerkingen van de leden	41
2.1.1. Tussenkoms van de heer Eloi Glorieux	41
2.1.2. Tussenkoms van mevrouw Miet Smet	42
2.1.3. Tussenkoms van mevrouw Sabine Poleyn.....	44
2.1.4. Tussenkoms van de heer Karim Van Overmeire.....	44
2.1.5. Tussenkoms van de heer Luk Van Nieuwenhuysen	49
2.2. Antwoorden van minister-president Kris Peeters	50
3. Indicatieve stemmingen.....	54
3.1. Indicatieve stemming over de decreetsartikelen	54
3.2. Indicatieve stemming over de begrotingstabel – afdeling I.....	54
4. Moties van aanbeveling	54
IV. Ontwikkelingssamenwerking	54
1. Toelichting door de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid	54
1.1. Toelichting bij de beleidsbrief Ontwikkelingssamenwerking	55
1.1.1. Ontwikkelingscontext	55
1.1.2. Continuïteit van het beleid	55
1.1.3. De Noordwerking	55
1.1.4. De Zuidwerking	56
1.1.5. Handel en ontwikkeling	57
1.1.6. Humanitaire hulp.....	57
1.1.7. Besluit.....	58
1.2. Toelichting bij de uitgavenbegroting.....	58
2. Bespreking	58
2.1. Vragen en opmerkingen van de leden	58
2.1.1. Tussenkoms van mevrouw Sabine Poleyn.....	58
2.1.2. Tussenkoms van de heer Jef Tavernier	60
2.1.3. Tussenkoms van de heer Luk Van Nieuwenhuysen	62
2.2. Antwoorden van minister-president Kris Peeters	62
3. Indicatieve stemmingen.....	64
3.1. Indicatieve stemming over de decreetsbepalingen.....	64

3.2. Indicatieve stemming over de begrotingstabel	64
3.2.1. Afdeling I.....	64
3.2.2. Afdeling III.....	65
4. Motie van aanbeveling.....	65
Bijlage: Geselecteerde EU-communicatiecampagnes – Oproep 1 – 2008	67

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme heeft, na bijeenkomsten op respectievelijk donderdag 13 november 2008 en donderdag 20 november 2008, de aan haar toegewezen elementen en bepalingen van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2009 indicatief goedgekeurd.

Overeenkomstig de ter zake binnen de Vlaamse Regering bestaande bevoegdheidsverdeling, bestond de bespreking uit vier onderscheiden luiken, te weten: Internationaal Ondernemen (wat ook het beleid inzake het aantrekken van buitenlandse investeringen omvat), Toerisme, Buitenlands Beleid en ontwikkelingssamenwerking. Het luik 'Internationaal Ondernemen' werd behandeld tijdens de middagvergadering van donderdag 13 november 2008. De toelichting hierbij werd verstrekt door mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel. Het luik 'Toerisme' werd besproken op de ochtendvergadering van donderdag 20 november 2008, terwijl de luiken 'Buitenlands Beleid' en 'Ontwikkelingssamenwerking' werden besproken op de middagvergadering van diezelfde dag. De toelichtingen bij deze drie beleidsluiken werden verstrekt door de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid.

Overeenkomstig artikel 74, 4, van het Reglement van het Vlaams Parlement, werden de beleidsbrieven die betrekking hebben op de genoemde beleidsdomeinen samen met de uitgavenbegroting besproken. Voor minister Patricia Ceysens gaat het daarbij over het onderdeel 'internationaal ondernemen en aantrekken van buitenlandse investeringen' van de geïntegreerde beleidsbrief Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel – Beleidsprioriteiten 2008-2009 (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 1900/1*), voor minister-president Kris Peeters gaat het respectievelijk over de beleidsbrieven: Toerisme – Beleidsprioriteiten 2008-2009 (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 1918/1*) Buitenlands Beleid – Beleidsprioriteiten 2008-2009 (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 1916/1*) en Ontwikkelingssamenwerking – Beleidsprioriteiten 2008-2009 (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 1917/1*).

Mevrouw Sabine Poleyn stond in voor het opstellen van de verslagen van de besprekingen van de luiken 'Internationaal Ondernemen' en 'Ontwikkelingssamenwerking'. De heer Stefaan Sintobin stelde het verslag op van de bespreking van het luik 'Toerisme' en de heer Luk Van Nieuwenhuysen deed hetzelfde voor het luik 'Buitenlands Beleid'. De verslaggeving behelsde telkens zowel de uitgavenbegroting als de daarbij horende beleidsbrief. Elk van de genoemde deelbesprekingen maakte tevens het voorwerp uit van een afzonderlijke indicatieve stemming die telkenmale doorging op de datum van bespreking van het betreffende onderdeel.

I. INTERNATIONAAL ONDERNEMEN EN BUITENLANDSE INVESTERINGEN

Minister *Patricia Ceysens* verklaart eerst te zullen ingaan op de meest markante elementen in het programma DF Internationaal Ondernemen van de uitgavenbegroting 2009 om daarna een meer algemene beleidsmatige toelichting te geven aan de hand van enkele capita selecta uit het luik Buitenlandse Handel van haar geïntegreerde beleidsbrief inzake de prioriteiten voor 2008-2009.

1. Toelichting door mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel

1.1. Toelichting bij de uitgavenbegroting

1.1.1. Algemene situering van de belangrijkste kredietstijgingen

Minister Patricia Ceysens opent haar begrotingsuitenzetting met de vaststelling dat zowel zijzelf als de leden van deze commissie reeds herhaaldelijk en met nadruk hebben gewezen op het toenemend belang van het internationaal ondernemen in en voor Vlaanderen. Zoals hier ook reeds eerder toegelicht, dient het beleid zich in eerste instantie toe te leggen op de drie 'drivers' van een kenniseconomie, met name: ondernemen, innoveren en internationaliseren. De twee eerst genoemde elementen vallen hoofdzakelijk binnen de werkingssfeer van de commissie Economie en zullen door de minister daar dan ook nader toegelicht worden. Hic et nunc wil de minister het vooral hebben over de internationaliseringsdimensie.

Het besef dat internationalisering van vitaal belang is voor de Vlaamse economie vindt begrotingsgewijs zijn logische vertaling in een substantiële verhoging van de beleidskredieten ten behoeve van het internationaal ondernemen. Waarbij de minister erop wijst dat zulks in deze commissie ook reeds enkele weken geleden kort ter sprake is gekomen, naar aanleiding van de bespreking van de tweede begrotingscontrole 2008. De aanzet die toen reeds terug te vinden was, wordt door de minister nu consequent doorgetrokken naar de begroting 2009.

De beleidskredieten stijgen immers van 59.091.000 euro naar 61.029.000 euro, hetgeen een toename betekent van 1.938.000 euro of 3,3 percent. De betalingskredieten stijgen van 55.894.000 euro naar 57.688.000 euro, een toename van 1.794.000 euro of 3,2 percent.

Minister Ceysens preciseert daarbij dat de stijging van de beleidskredieten toegespitst is op een aantal specifieke basisallocaties. Vooreerst vermeldt zij daarbij basisallocatie 41.05 betreffende de werkingsdotatie aan FIT (Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen). Hier is er een stijging van de werkingsmiddelen met 1.595.000 euro. Ten tweede is er de nieuwe basisallocatie 41.10 voor het begeleiden en adviseren van kmo's in hun streven naar internationalisering, waarop een startkapitaal van 500.000 euro wordt voorzien.

Daarnaast is er de verhoging met 200.000 euro op basisallocatie 41.08 'ondersteuning van bedrijvencentra in het buitenland'. Het gaat hier echter om een louter technische correctie ten opzichte van de tweede begrotingscontrole 2008, naar aanleiding van dewelke de betreffende kredieten tijdelijk met 200.000 euro werden verminderd. De vermindering van de beleids- en betalingskredieten op basisallocatie 41.07 'faciliteren van de export van uitrustingsgoederen', vormt dan weer een gedeeltelijke compensatie voor de groei van de werkingsmiddelen van FIT. De lichte stijging van de dotatie aan het Agentschap voor Buitenlandse Handel, is dan weer louter het gevolg van indexerings.

1.1.2. Specifieke inspanningen ten aanzien van de BRIC-landen en van het Midden-Oosten

De minister komt dan tot de twee blikvangers in de ontwerpbegroting 2009, die de vertaling zijn van haar fundamentele beleidsaccenten, zoals die ook

verwoord worden in haar beleidsbrief (cf. infra). Het belichten van deze blikvangers staat volgens haar gelijk met de belangrijkste aandachtspunten uit de begroting 2009 van het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen (FIT – Flanders Investment & Trade). De werkingsmiddelen van FIT stijgen zoals gezegd netto met 1.595.000 euro. Deze bijkomende middelen worden in belangrijke mate gefocust op de BRIC-landen en het Midden-Oosten.

De BRIC-landen zijn Brazilië, de Russische Federatie, India en China. Dit zijn niet enkel de groeimarkten van het moment, maar ze worden ook algemeen beschouwd als de landen die straks een belangrijke impact zullen hebben op de wereldeconomie. De Golfstaten en meer bepaald de Verenigde Arabische Emiraten (VAE) worden eveneens als belangrijke economische wereldspelers beschouwd. Er zijn niet alleen de olie-inkomsten maar er is ook de razendsnelle technische ontwikkeling, waarvan de minister nog maar een jaar geleden zelf getuige is geweest.

De minister preciseert dat de markten van de BRIC-landen en het Midden-Oosten op drie manieren bewerkt zullen worden: het upgraden van het lokale netwerk van medewerkers, het activeren van beursdeelnames via nieuwe concepten en ten slotte, het versneld uitrollen van dienstencentra in de BRIC-landen.

In die BRIC-landen zullen een drietal kantoren een upgrading krijgen tot zogenaamd 'regionaal hubkantoor'. Een dergelijk hubkantoor bestaat uit een Vlaams economisch vertegenwoordiger op A2-niveau (de senior vertegenwoordiger), een 'deputy invest', gespecialiseerd in het aantrekken van investeringen naar Vlaanderen en een 'deputy trade', gespecialiseerd in het faciliteren van export vanuit Vlaanderen. Vijf andere kantoren met bijzonder potentieel worden dan weer uitgebreid met universitaire medewerkers. Het aantal beursdeelnames zal insgelijks worden opgedreven, waarbij niet voorbij kan worden gegaan aan Shanghai als China's belangrijkste beurscentrum en aan Dubai als poort naar de Golfstaten en naar een deel van Afrika.

Hierbij zal FIT nog meer de formule van 'Product Sample Booth' (PSB) promoten. PSB is het laagdrempelig alternatief voor een klassieke beursdeelnamen via een groepsstand. Het houdt meer bepaald in dat een Vlaams bedrijf iemand afvaardigt naar de beurs maar daarbij niet betaalt voor een individuele stand. Een PSB is een open ruimte waar Vlaamse

bedrijven tegen een forfaitair bedrag hun brochure, producten of stalen kunnen presenteren. FIT zorgt voor het onthaal en richt de stand zodanig in dat hij ook kan dienen als ‘meeting point’ voor afspraken die de Vlaamse bedrijven op een beurs hebben.

Tot slot wordt een extra inspanning geleverd om zoveel mogelijk dienstencentra in BRIC-landen en het Midden-Oosten ‘up and running’ te krijgen, ten einde Vlaamse bedrijven een betaalbaar platform aan te bieden om deze markten te prospecteren. Vorig jaar werden al Beijing en Shanghai opgestart, dit jaar volgen Dubai, Sao Paulo, Mumbai en Moskou.

1.1.3. Kmo-ondernemingsportefeuille

Naast deze gerichte focus op de BRIC-landen is ook een ander initiatief bijzonder belangrijk. Het gaat dan met name om de geïntegreerde kmo-ondernemingsportefeuille. Deze vormt de opvolger van BEA (Budget voor Economisch Advies) en van delen van het kmo-innovatieprogramma van het IWT (Instituut voor de aanmoediging van Innovatie door Wetenschap en Technologie in Vlaanderen). De minister wijst er daarbij op dat BEA erop gericht is kmo's ertoe aan te zetten een beroep te doen op ondernemerschapbevorderende service rond opleiding, advies, kennis en mentorschap teneinde het eigen potentieel, de interne bedrijfsvoering te helpen professionaliseren.

BEA is ondertussen wel al twee jaar oud. En op basis van de in de loop van dit jaar uitgevoerde evaluaties werd een en ander grondig bijgestuurd, waardoor de Vlaamse overheid vanaf 2009 een laagdrempelig instrument zal kunnen aanbieden aan kmo's voor elk van de drie cruciale pijlers: ondernemen, innoveren en internationaliseren.

Voor de eerste maal zal een instrument beschikbaar worden gesteld waarin verschillende agentschappen – het Agentschap Ondernemen, het IWT en FIT – hun instrumenten poolen naar de doelgroep van de kmo's. Dit impliceert ook dat FIT het trekkende agentschap zal zijn voor wat betreft de pijler internationaliseren. Erkenning van dienstverleners in die pijler is met andere woorden de taak van FIT.

1.1.4. Begroting van het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen (FIT)

Volledigheidshalve preciseert minister Ceysens dat de ontwerpbegroting van FIT, zelfs met de nieuwe initiatieven, volkomen in evenwicht is. De ontvangsten

en uitgaven bedragen in totaal 57.425.000 euro, hetgeen een toename is met 1.623.000 euro of 2,9 percent tegenover de tweede begrotingscontrole 2008. In vergelijking met de initiële begroting 2008 is er zelfs een groei van 3.282.000 euro of 6,1 percent. Het totaal aan dotaties bedraagt 50.218.000 euro of 87,4 percent van de totale ontvangsten van FIT.

De totale loon- en werkingskost van FIT beloopt daarbij 40.541.000 euro of 70,6 percent van de totale uitgaven; hierin zijn uiteraard ook de loon- en werkingskosten van de vertegenwoordigers in het buitenland begrepen. Voor meer gedetailleerde cijfers en inhoudelijke toelichting verwijst de minister de commissieleden naar de memorie van toelichting.

1.2. Toelichting bij de beleidsbrief

1.2.1. De mondiale financiële crisis en zijn impact op het wereldhandelssysteem

Voor wat het luik Internationaal Ondernemen van haar geïntegreerde beleidsbrief betreft, wijst minister Patricia Ceysens er bij de aanvang van haar uiteenzetting op dat Vlaanderen zich na de grootste financiële crisis sinds de Tweede Wereldoorlog, danig schrap zal moeten zetten voor de periode van vertraagde economische groei die op ons afkomt. Om de economie gezond te houden en jobs voor de burgers te waarborgen, moet Vlaanderen meer dan ooit belang hechten aan internationaal ondernemen. Overal ter wereld duiken er nieuwe, beloftevolle markten en kapitaalkrachtige investeerders op, die kansen bieden aan de Vlaamse regio en haar bedrijven.

Parallel met deze evolutie doet zich nog een ander belangrijk fenomeen voor. Multilaterale handelsovereenkomsten verdwijnen naar de achtergrond. De minister geeft dienaangaande het voorbeeld van de Doha-ronde die in juli gestrand is. Bilaterale en regionale overeenkomsten nemen daardoor aan belang toe. Europa heeft het licht op groen gezet voor diverse bilaterale vrijhandelsonderhandelingen en economische partnerschapakkoorden, de zogenaamde EPA's, met partners uit zes regio's van Afrika, de Caraïben en de Stille Oceaan, de zogenaamde ACS-groep.

1.2.2. Vlaanderen en het EU-handelsbeleid, de EPA's en de BLEU-investeringsbeschermingsovereenkomsten

Vlaanderen blijft bij dit alles niet achter. Meer en meer Vlaamse bedrijven vinden de weg naar Cen-

traal- en Oost-Europa. En de laatste jaren nam ook de export naar de groeiemarkten, zoals de BRIC-landen, toe. Op het vlak van buitenlandse investeringen kent Vlaanderen weliswaar een lichte terugval, maar dit dient genuanceerd aangezien we er daarbij wel in slaagden om meer nieuwe investeringen (de zogenaamde ‘green fields’) aan te trekken dan in het recordjaar 2006.

Ook heeft Vlaanderen actief geparticipeerd in de bilaterale vrijhandelsonderhandelingen. Zo keurde het begin juli dit jaar de tekst goed van het economische partnerschapakkoord met de CARIFORUM, de Caraïbische ACS-groep. Ook de BLEU (Belgisch-Luxemburgse Economische Unie) heeft tijdens deze regeerperiode meerdere bilaterale investeringsverdragen bekrachtigd met onder andere China, Peru, de Verenigde Arabische Emiraten en Zuid-Korea. Een heleboel BLEU-onderhandelingen lopen overigens nog, onder meer met Indonesië, Rusland, Turkije en Singapore.

1.2.3. Basisbeleidsoptie: verdere internationalisering van het Vlaamse bedrijfsleven

In deze barre economische omstandigheden is het de overtuiging van de minister dat er nog meer moet worden ingezet op het verder internationaliseren van het bedrijfsleven. Zeker nu volgens het IMF (Internationaal Monetair Fonds) de groei in de geïndustrialiseerde landen voor het komende jaar naar nul of zelfs een negatief cijfer neigt, heeft Vlaanderen er alle belang bij om zich zo goed mogelijk te connecteren aan de regio's in de wereld die nog wel groeipotentieel hebben, onder meer het Midden-Oosten en de BRIC-landen.

De beleidsbrief 2009 bevat dan ook de diverse initiatieven van de Vlaamse Regering om in te spelen op de evoluties uit de internationale economie. De minister zal deze beleidsbrief nu verder toelichten, weliswaar zonder opnieuw al te diep in het cijfermateriaal te duiken. Die gegevens staan immers in de beleidsbrief zelf.

1.2.4. Addendum bij de beheersovereenkomst 2007-2010 tussen de Vlaamse Regering en FIT

De beheersovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen, beter bekend als Flanders Investment

& Trade (FIT), legt de nadruk op prestatiemeting. In het addendum bij deze beheersovereenkomst, dat op 18 juli 2008 is goedgekeurd door de Vlaamse Regering, wordt deze lijn voortgezet. De ‘targets’ die FIT zou moeten bereiken, werden hier nader in bepaald. Deze objectieven worden gemeten aan de hand van tien kritische performantie-indicatoren (KPI), die in het genoemde addendum verder gespecificeerd zijn.

Over drie van deze KPI's wordt door FIT op halfjaarlijkse basis gerapporteerd. Het Departement internationaal Vlaanderen, belast met de monitoring van de uitvoering van de beheersovereenkomst, heeft de minister laten weten dat de gestelde targets voor deze drie KPI's tijdens de eerste jaarhelft van 2008 door FIT effectief werden gerealiseerd.

In het addendum in kwestie werden ook enkele aanvullende opdrachten opgenomen, waarvan de minister in haar vorige beleidsbrief een bijzonder aandachtspunt had gemaakt. Ten eerste werd dit jaar de vijfde technologische attaché aangesteld, een specialist in milieu en energie met standplaats in Peking.

Een tweede cruciale rol was vorig jaar weggelegd voor het meldpunt extracommunautaire handelsbelemmeringen. Dit meldpunt is sinds september 2007 operationeel en heeft sindsdien zeven klachten met betrekking tot handelsbelemmeringen ontvangen. In vier gevallen werd de Europese Commissie hiervan op de hoogte gesteld. Een vijfde probleem werd via bilaterale weg behandeld. In twee andere gevallen is het dossier nog in voorbereiding.

Nog een punt uit de vorige beleidsbrief was de oprichting van een Vlaams Trustfonds bij de International Finance Corporation (IFC). Hoewel FIT tot op heden niet veel vragen binnenkreeg voor het gebruik van dit fonds, stelt ze alles in het werk om meer opdrachten doorspeeld te krijgen. Illustratief hiervoor is dat FIT in september een informatievergadering hield over dit fonds, waarop meer dan vijftig Vlaamse bedrijven aanwezig waren.

Meer nog dan vroeger reeds het geval was, zal FIT dit jaar maximaal toepassing maken van maatwerk bij de ondersteuning van Vlaamse bedrijven die gebruik willen maken van de opportuniteiten die zich wereldwijd voordoen. Er wordt daarbij ook bijzonder veel aandacht geschonken aan de bedrijven die hun eerste stappen zetten in het internationaal ondernemen, de zogenaamde new-to-exportbedrijven. Dat zal overi-

gens ook volgend jaar het geval zijn. Bovendien zal de ondersteuning uitgebreid worden door specifieke publicaties met betrekking tot het exporteren naar Duitsland en Frankrijk.

1.2.5. *Duurzaam en ethisch internationaal ondernemen*

Minister Ceysens wijst er verder nog op dat het agentschap daarnaast ook de klemtoon zal blijven leggen op het duurzaam en ethisch internationaal ondernemen (DEIO). Dit werd al in de praktijk gebracht via verschillende initiatieven, zoals opleidingen over integriteit en dilemmatraining voor de werknemers van FIT, evenals seminars voor internationale ondernemers waarbij ethisch en duurzaam ondernemen centraal stond. Het blijft dus ook in 2009 een bijzonder aandachtspunt. Zo zal er naast de schriftelijke en elektronische publicaties ook een gloednieuw begeleidingsplan verschijnen rond internationale ketenverantwoordelijkheid voor de ondernemers zelf.

1.2.6. *Steunmaatregelen*

- Steun via projecten ingediend door bedrijfsgroeperingen, gemengde kamers van koophandel of businessclubs

De minister haalt verder aan dat FIT over een uitgebreid arsenaal aan subsidie- en steunmaatregelen beschikt. Bedrijfsgroeperingen, gemengde kamers en businessclubs spelen ter zake een belangrijke rol als intermediaire instanties voor Vlaamse ondernemingen. Daarom lanceerde FIT in oktober voor de zesde maal een oproep om projecten in te dienen die het Vlaamse bedrijfsleven ondersteunen.

- Subsidies voor initiatieven ter bevordering van het internationaal ondernemen

Sinds 2007 werd de subsidieregeling voor de prospectie van nieuwe markten gewijzigd, en werd de steun voor de intrek in een dienstencentrum volledig opengetrokken. Dat laatste biedt Vlaamse bedrijven de mogelijkheid om een moderne, volledig uitgeruste kantoorruimte te huren op interessante locaties, zoals de BRIC-landen. Deze subsidies worden in 2009 flink opgetrokken, en het aanbod van de bestemmingen wordt uitgebreid. Zo werden naast de dienstencentra in Beijing en Shanghai dit jaar Dubai, Sao Paulo, Mumbai en Moskou aan de lijst toegevoegd, en worden er in 2009 nog andere dienstencentra in enkele economische groeipolen opgericht, zoals de BRIC-landen en de Verenigde Arabische Emiraten.

- Kmo-ondernemingsportefeuille, steun voor het ter beschikking stellen van uitrustingsgoederen en subsidies voor het uitvoeren van haalbaarheidsstudies

Een andere steunmaatregel waaraan FIT vanaf 2009 zal participeren is de zogenaamde ‘kmo-ondernemingsportefeuille’, die de minister hoger reeds vermeld heeft. Daarnaast blijven twee andere steunmaatregelen een vaste waarde binnen het instrumentarium van FIT: de subsidies voor uitrustingsgoederen en de subsidies voor het uitvoeren van haalbaarheidsstudies. De minister laat daarbij opmerken dat naast de verschillende steuninstrumenten, een belangrijke meerwaarde van FIT uiteraard ook in haar uitgebreid buitenlands netwerk is gelegen. Het is voor onze Vlaamse bedrijven immers van primordiaal belang om zo goed mogelijk ondersteund, begeleid en geïnformeerd te worden voor en tijdens hun internationale activiteiten.

1.2.7. *Optimalisering van het buitenlands netwerk van FIT en versterking van het netwerk in de BRIC-landen en het Midden-Oosten*

Daarom beschikt FIT dan ook over een uitgebreid internationaal netwerk, onder de vorm van buitenlandse posten. FIT houdt daarbij nauwgezet de vinger aan de pols. Op basis van frequente evaluaties worden posten opgericht, gesloten of aangepast. Zoals reeds gesteld, worden de BRIC-landen en de landen uit het Midden-Oosten steeds belangrijker partners voor de Vlaamse regio en bedrijven. Ze kennen een hoge groei en investeren steeds meer in andere landen. Om die reden wordt het netwerk van Vlaamse economische vertegenwoordigers in deze landen stevig uitgebreid.

Wegens het belang van en de noodzaak aan opgevoerde buitenlandse posten, wordt het aantal regionale hubkantoren – zoals hoger reeds vermeld – volgend jaar verder uitgebreid en komt er een versterking van het personeelsbestand met elf eenheden.

1.2.8. *Samenwerking met strategische partners en kennispartners en stimuleren van bedrijvenclusters*

Naast het buitenlands netwerk zijn vanzelfsprekend ook de samenwerkingsverbanden van groot belang. Na de akkoorden met het Vlaams Netwerk van Ondernemingen Voka, de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO) en Agoria, die in 2007 afge-

sloten zijn, is er dit jaar een samenwerkingsakkoord met het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) en Fedustria ondertekend en staat samenwerking met Essenscia en Fevia (Federatie Voedingsindustrie) op het programma.

Om de samenwerking met de sectoren nog te verbeteren voorziet het nieuwe personeelsplan van FIT in de aanwerving van productmanagers, die instaan voor de contacten met bepaalde strategische sectoren. Zij moeten ook actief meewerken aan de verdere uitbouw van bedrijvenclusters. Door activiteiten uit dezelfde sector te groeperen kan men immers economische voordelen creëren, de concurrentiepositie van de Vlaamse regio versterken en het imago van Vlaanderen verbeteren.

Ook met andere strategische partners en kennispartners wordt samengewerkt, ter bevordering van het internationaal ondernemen. Zo zitten de verschillende strategische onderzoekscentra, IMEC (Interuniversitair Micro-Elektronica Centrum), IBBT (Instituut voor Breedband Technologie), VIB (Vlaams Instituut voor Biotechnologie) en VITO (Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek), in het 'steering committee' dat de werking van de technologie-attachés adviseert.

1.2.9. *Aansluiten bij de Vier Motoren voor Europa*

Minister Patricia Ceysens haalt verder nog aan dat de nieuwe voorzitter van de werkgroep Economie van de 'Vier Motoren voor Europa' nog dit jaar, of anders volgende jaar, Vlaanderen officieel tot lid van deze werkgroep wil benoemen. Dit zal de mogelijkheid geven om sterker betrokken te zijn bij de gekozen thema's en voorstellen te lanceren die nauw aansluiten bij het Vlaamse economische beleid.

1.2.10. *Club Diaspora*

Ook het belang van Club Diaspora, het virtuele netwerk van professionals die actief zijn in het buitenland, nam de laatste jaren enorm toe. Het ledenaantal steeg dit jaar opnieuw. In de toekomst zal de werking van Club Diaspora dan ook nog versterkt worden, bijvoorbeeld door actieprogramma's in de BRIC-landen, zodat zij een gevestigde waarde kan worden.

1.2.11. *Meldpunt extracommunautaire handelsbelemmeringen*

Het meldpunt handelsbelemmeringen ten slotte, biedt de Vlaamse bedrijven een forum waar ze belemmerin-

gen, die ze ondervinden tijdens het exporteren, kunnen aangeven. Door samenwerking met de Europese Unie of via bilaterale weg, kan er gewerkt worden aan een duurzame oplossing, die het internationaal ondernemen voor vele andere bedrijven eenvoudiger en aantrekkelijker zal maken. Om een beter overzicht te krijgen van de problemen die zich voordoen in de voor Vlaanderen strategisch belangrijke markten, zal FIT eind 2008 of begin 2009, in samenwerking met het Departement internationaal Vlaanderen, een rondvraag doen bij de Vlaamse economische vertegenwoordigers over concrete problemen in strategische sectoren.

2. **Bespreking**

2.1. *Vragen en opmerkingen van de leden*

2.1.1. *Tussenkoms van de heer Luk Van Nieuwenhuysen*

De heer *Luk Van Nieuwenhuysen* onderschrijft de analyse van de minister inzake de moeilijke economische periode waarin we ons nu bevinden en de problemen die ongetwijfeld nog op ons afkomen. Een en ander moet ook blijken uit de verslechtering van de handelsbalans, waaruit blijkt dat onze invoer ondertussen sneller stijgt dan onze uitvoer. Door de dalende energieprijzen kan daarin mogelijks weldra een zekere kentering optreden, maar de trend is toch duidelijk gezet.

Verder moet, voor wat Vlaanderen betreft, uit de cijfers van de eerste drie maanden van 2008 – voorlopig overigens de enige cijfers die beschikbaar zijn – blijken dat de export naar twee van de BRIC-landen, met name China en India, ten opzichte van de eerste drie maanden van het voorgaande jaar een dalende trend vertoont. Zulks staat toch wel in contrast met de inspanningen die specifiek naar die landen toe worden geleverd.

Het lid vreest ten slotte eveneens dat de recessie de handelsbelemmeringen opnieuw zal doen toenemen. Dat is met name voor het internationaal ondernemen van kleinere landen, ook al maken ze deel uit van de Europese Unie, nooit een goede zaak. In dat licht bezien, is het volgens de heer Van Nieuwenhuysen een wat spijtige zaak dat Vlaanderen voor wat het gemeenschappelijk handelsbeleid betreft, moet werken via de werkgroep EU-handelsbeleid die dan de Vlaamse standpunten moet overbrengen naar het federale coördinatiemechanisme en het raadgevend

comité Markttoegang. Door die verschillende tussenstadia kan hier bezwaarlijk gewag gemaakt worden van een echt efficiënte manier van werken. Maar op heden kunnen we daar vooralsnog niet omheen.

De minister kijkt in haar beleidsbrief vooral richting BRIC-landen en de Verenigde Arabische Emiraten en doet ook wezenlijke inspanningen in die richting. Op zich hoeft dit niet slecht te zijn, mits men toch ook maar in gedachten blijft houden dat een groot deel van de Vlaamse bedrijven kmo's zijn die vooral naar andere Europese landen exporteren. De bijkomende inspanningen voor de uitvoer naar de verre markten mogen met andere woorden niet ten koste gaan van de inspanningen ten aanzien van de bestaande belangrijkste afzetmarkten voor onze kmo's. Men mag zich met andere woorden niet blind staren op het vermoede potentieel van de BRIC-landen en de Verenigde Arabische Emiraten. De landen van de Europese Unie zijn en blijven nog steeds belangrijker, vooral voor onze kleine kmo's.

De spreker constateert verder dat er zich over het laatste decennium een grondige transformatie heeft voorgedaan. Daar waar men vroeger gewag maakte van het klassieke concept 'buitenlandse handel' is daarvoor nu het veel bredere concept 'internationaal ondernemen' in de plaats gekomen. Dat laatste omvat naast exporteren ook het aantrekken van investeringen én het doen van investeringen – in vaak zeer uiteenlopende vormen – in het buitenland. Bij dat laatste kan het Fonds Vlaanderen Internationaal (FVI) assistentie verlenen. Het FVI heeft daarvoor een structureel samenwerkingsakkoord met de Belgische Maatschappij voor Internationaal Ondernemen (BMI). Dienaangaande stelt de heer Van Nieuwenhuysen vast dat er, halfweg 2008, van de zes goedgekeurde projecten twee waren waaraan de BMI meedeelde. Vervangt die steun de steun van FVI, of komt die er gewoon bij?

Daarop inpikkend kan minister *Patricia Ceysens* bevestigen dat de twee steunbedragen wel degelijk gecumuleerd worden.

De heer *Luk Van Nieuwenhuysen* vermoedt daarnaast dat de economische recessie niet alleen het aantrekken van nieuwe investeringen maar ook het handhaven van de bestaande investeringen zal bemoeilijken. De automobieliindustrie, waaromtrent allerhande onheilspellende geruchten de ronde doen, is daarvan een goed voorbeeld. Recent is er ook een hele polemiek geweest over de diamantsector. En net die sec-

tor vormt een belangrijk onderdeel van de Vlaamse export naar de BRIC-landen. Het lid is het er dan ook mee eens dat er moet gestreefd worden naar een grotere diversificatie van die export, maar hic et nunc kan het belang van de diamantexport gewoon niet ontkend worden. De gebeurtenissen van de laatste weken hebben de sector echter geen goed gedaan. Het lid wil er daarbij zeker niet voor pleiten om malafide praktijken te dulden, maar de huidige werkwijze van justitie gijzelt de volledige sector. Kan de minister desgevallend op federaal niveau pleiten voor een andere aanpak?

Het lid stelt verder vast dat het Vlaams Agentschap Internationaal Ondernemen duidelijk op koers zit. De professionalisering van de dienst enerzijds en de samenwerking met de verschillende andere actoren anderzijds, lijken te zijn verworven. Het agentschap lijkt te weten waar het naar toe wil en staat ook open voor regelmatige aanpassingen, voor nieuwe projecten, voor uitbreiding van de dienstverlening en dergelijke meer. Het agentschap getuigt dus duidelijk van dynamiek. Het is daarbij enkel spijtig dat een en ander behoorlijk lang geduurd heeft. Ook zijn er ongetwijfeld nog mogelijkheden die momenteel nog niet benut worden. Maar in globo staan de zaken er wel degelijk goed voor, hetgeen in het licht van het feit dat het hier om de laatste begroting van deze legislatuur gaat een verheugende vaststelling is.

Dit belet overigens niet dat de heer Van Nieuwenhuysen wel degelijk nog een aantal vragen en opmerkingen heeft bij een en ander. Zo had hij van de minister graag een kopie gekregen van de evaluatie-analyse over de steun aan de projecten die worden ingediend door bedrijfsgroeperingen en de kamers van koophandel. Blijkbaar worden deze projecten immers steeds beter geformuleerd en zijn er nu ook projecten die de bedoeling hebben om investeringen aan te trekken. Een en ander lijkt alleszins positief, maar enkel het gevraagde evaluatierapport kan daarover echt uitsluitsel geven.

Hij stelt ook vast dat de subsidies voor initiatieven ter bevordering van het internationaal ondernemen, meer gericht zouden worden op meer innovatieve en hoogtechnologische sectoren. Zulks is ongetwijfeld deels een terechte aspiratie, maar dit mag insgelijks (cf. de eerdere opmerking over de nieuwe geografische prioriteiten) niet ten koste gaan van de meer traditionele sectoren en producten. Mits er voldoende middelen ingezet worden, hoeft het ene het andere echter niet uit te sluiten. Hoewel de toevoeging van

het aspect internationaal ondernemen aan de kmo-ondersteuningsportefeuille potentieel een interessant initiatief is, is enige voorzichtigheid hier wel geboden. Het initiatief van de kmo-ondernemingsportefeuille blijkt vooralsnog immers niet het gewenste succes te kennen.

Met betrekking tot het klassieke subsidie-instrument inzake de terbeschikkingstelling van uitrustingsgoederen stelt de spreker vast dat er zich niet alleen een verschuiving van middelen voordoet naar de dotatie van het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen voornamelijk ten behoeve van de uitbreiding van het actieprogramma naar de BRIC-landen en het Midden-Oosten, maar dat er hieromtrent ook wordt medegedeeld dat dit subsidie-instrument op zijn doelmatigheid zal worden geëvalueerd. Het ene in combinatie met het andere lijkt erop te wijzen dat er twijfel bestaat over het inherente nut van dit klassieke instrument. De heer Van Nieuwenhuysen had van de minister dienaangaande dan ook graag enige verduidelijking gekregen.

Een van de grote troeven en sterke punten van het agentschap is ongetwijfeld zijn buitenlands netwerk. Het agentschap springt tegenwoordig ook een heel stuk dynamischer om met zijn buitenlandse posten. Posten worden verschoven, versterkt (soms tot zogenaamde ‘hubkantoren’) en zelfs gesloten naargelang de objectieve ‘workload’ zulks noodzakelijk maakt. Wel vraagt de heer Van Nieuwenhuysen zich af of, specifiek voor wat de nieuwe posten, zoals die in de BRIC-landen betreft, het rotatiesysteem van de Vlaamse economische vertegenwoordigers niet in het nadeel van de efficiënte ontwikkeling van een post werkt? Op nieuwe posten moet men immers vaak bijna vanaf nul beginnen en moet er heel wat worden op- en uitgebouwd. Is er in dergelijke gevallen geen afwijking van het rotatiesysteem mogelijk? In het begrotingsdocument staat bijvoorbeeld dat de opmaak van lijsten van potentiële invoerders of investeerders een doorgedreven zoektocht vergt en dat het agentschap zo goed als van nul begint. Het onderhouden van het netwerk is daartoe heel belangrijk, ook daarvoor dient een zekere continuïteit gewaarborgd te worden.

De beleidsdocumenten bevatten ook de waarschuwing dat het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen blijkbaar zal moeten afwijken van de nu vigerende standaardverloning van buitenlandse medewerkers om zijn werkgevers aan zich te binden. De heer Van Nieuwenhuysen kan zich best voorstel-

len dat het in een aantal landen moeilijk is om specialisten aan te werven, laat staan die aan zich te binden. Van de minister had hij graag vernomen of men hieromtrent nog in het stadium van de intenties zit, dan wel of men hierover al uitsluitel heeft. Een en ander lijkt overigens wel urgent te worden. In een dienstnota van het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen van 27 oktober 2008 wordt vermeld dat maar liefst zes buitenlandse medewerkers het agentschap verlaten op een termijn van een tweetal maanden. In een geval gaat het om een pensionering, maar vijf mensen gaan dus wel degelijk vrijwillig weg. Kan zulks nog toeval zijn of is dit een indicatie van een verontrustende trend?

Nog volgens het begrotingsdocument wordt het proactieve optreden van het agentschap nogal eens bemoeilijkt door geplande en spontane acties en missies van derden. Misschien is dan ook een zekere ordening en selectiviteit noodzakelijk. Het lid denkt daarbij in de eerste plaats aan de economische zendingen van het Agentschap voor Buitenlandse Handel, die zeer omvangrijk zijn, en vaak gedurende een heel jaar een zware hypotheek leggen op de werking van de betrokken gewestelijke handelskantoren in het buitenland. Die hebben dan nog nauwelijks de tijd of de mogelijkheid om afzonderlijke dossiers van bedrijven naar behoren te behandelen. Daarenboven heeft minister De Gucht duidelijk gemaakt dat hij de Belgische diplomatie ook meer wil inschakelen in economische dossiers. Wordt daarover overlegd met Vlaanderen? Hoe zal vermeden worden dat de Vlaamse economische vertegenwoordigers en handelsattachés en de Belgische diplomaten elkaar voor de voeten lopen? Want dat ware een totaal onwenselijke situatie.

Ook voor de binnenlandse diensten van het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen is er een betrachting om tot een grotere professionalisering te komen. Ook een meer flexibele inzet is een noodzaak. Dit zou volgens de spreker wel eens wat problematisch kunnen zijn, aangezien een niet onbelangrijk deel van het personeelskader nog is overgenomen van de voormalige Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel (BDBH). Kan die, toch al wat oudere groep, wel adequaat inspelen op de trend naar verdere professionalisering?

Er wordt daarnaast ook afgestapt van het idee om eigen dienstencentra te creëren in het buitenland. In plaats daarvan zou men aldaar reeds bestaande dienstencentra erkennen. Het gevolg van een en ander

zou zijn dat het bestaande Vlaamse dienstencentrum in Shanghai wordt overgedragen. Van de minister had de heer Van Nieuwenhuysen graag vernomen of men er reeds zicht op heeft aan wie dit zal worden overgedragen en welke vergoeding daar desgevallend tegenover zal staan.

De heer Van Nieuwenhuysen stelt ten slotte ook vast dat er na jarenlange discussies nu eindelijk schot lijkt te komen in de kwestie van de tarifiering van de dienstverlening. De resultaten van een benchmarking die daarover vorig jaar is doorgegaan, zijn in oktober 2008 voor het eerst besproken. De raad van bestuur van het agentschap adviseert op basis van die bespreking om de dienstverlening waarvoor het agentschap betaald wordt niet te tarifieren. Wat overigens overeenstemt met het pleidooi dat de heer Van Nieuwenhuysen ter zake steeds heeft gehouden. Anderzijds blijven een aantal zaken echter ook nog onduidelijk. Wat moet er bijvoorbeeld verstaan worden onder tarifiering voor zaken die de markt niet aanbiedt? Het management van het agentschap zou voor eind 2008 ook een concreet voorstel inzake tarifiering voorleggen aan de raad van bestuur. Kan de minister dienaangaande reeds een tip van de sluier lichten?

Vlaams Belang blijft er van overtuigd dat het Agentschap voor Buitenlandse Handel (ABH) een volkomen overbodige instelling is. De dotatie die Vlaanderen daar nu aan besteedt zou veel beter aan het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen worden toebedeeld. Een amendement in die zin werd dan ook ingediend (*Parl. St. VI. Parl. 2008-2009, nr. 15/2 – amendement nr. 1*). De federale instelling, want dat blijkt het ABH nu wel degelijk te zijn, heeft geen valabele bestaansreden. Ze doet immers niets wat niet even goed door de gewestelijke agentschappen zou kunnen worden gedaan. Daarenboven heeft het ABH ook met tal van andere euvels af te rekenen. Zo is er het, recent nog in deze commissie ter sprake gekomen, ongunstige taalkader. Ook heeft het lid een schriftelijke vraag gesteld naar de belastingvrije representatievergoeding ten belope van 7500 euro, die de directie van het agentschap jaarlijks ontvangt en over het gebruik van dewelke ze niet de minste verantwoording dient af te leggen. Dit lijkt misschien maar een detail, maar een dergelijke bijkomende representatievergoeding is totaal onlogisch in het licht van het feit dat de directie daarnaast immers al haar kosten voor, bijvoorbeeld, etentjes kan recupereren en ook een dagvergoeding ontvangt voor verblijven in het buitenland.

Daarenboven bevestigde de minister nog maar onlangs dat het Agentschap voor Buitenlandse Handel tot 2006 een schuld had, overgedragen door de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel. Via herschikkingen en een aantal beperkingen zou die ondertussen zijn afgelost. Ter zake had de heer Van Nieuwenhuysen graag vernomen over welke schulden het precies ging en wie exact de schuldeisers waren. Hoe het ook zij, vorig jaar was er voor het eerst een overschot. In 2008 zou er zelfs een vrij aanzienlijk overschot gerealiseerd worden. Hoewel de minister hoe dan ook aan het voortbestaan van het agentschap vasthoudt, komt het de spreker voor dat een agentschap dat twee opeenvolgende jaren overschotten heeft, het toch met een heel wat mindere dotatie zou moeten kunnen doen.

Afsluitend wijst de heer Luk Van Nieuwenhuysen nog op basisallocatie 12.21 'uitgaven in verband met acties, realisaties, publicaties en manifestaties ter bevordering van de export: deelneming aan colloquia, missies en tentoonstellingen (...)', waaronder – na een tussenkomst van mevrouw Miet Smet enkele jaren geleden – luidens de memorie van toelichting ook initiatieven vallen om leden van deze commissie bij beurzen en zendingen te betrekken. Louter informatief had de spreker van de minister dan ook graag vernomen hoeveel parlementsleden tijdens deze regeerperiode hebben deelgenomen aan dergelijke zendingen en beurzen?

2.1.2. *Tussenkomst van mevrouw Anne Marie Hoebeke*

Mevrouw *Anne Marie Hoebeke* constateert eerst en vooral dat het onderdeel Internationaal Ondernemen in wezen niet los kan gezien worden van de rest van de – overigens geïntegreerde – beleidsbrief. De uitdagingen waar Vlaanderen voor staat zijn groot. We moeten meer en meer streven naar het tot stand brengen van een innovatiegedreven economie. Open Vld heeft zulks trouwens al meermaals benadrukt in deze commissie. De cijfers leren ons immers dat het ons nog steeds ontbreekt aan voldoende hoogtechnologische knowhow als onderdeel van onze internationale export. Nochtans is er hier wel degelijk voldoende hightech-kennis aanwezig en zouden we daar zeker mee kunnen scoren op de buitenlandse markten. Dit aandeel moet absoluut omhoog.

Ook geografisch is onze uitvoer nog veel te beperkt. We verkopen nog steeds veel te veel in onze min of

meer onmiddellijke buurlanden. Er dienen dringend nieuwe afzetmarkten gevonden te worden. Met name dient er veel meer aandacht besteed te worden aan de BRIC-landen.

Wat mevrouw Hoebeke wel tot tevredenheid stemt, is de duidelijke verbetering van de inspanningen van FIT ten aanzien van het segment van de kmo's. Ze denkt daarbij dan vooral aan de tussenkomsten voor het huren van kantoorruimte in bedrijvencentra, het ter beschikking stellen van specifieke export-know-how en het aanmoedigen van de vorming bedrijvenclusters in het buitenland. Ook de Club Diaspora is in dit verband een bijzonder waardevol initiatief. Men moet dus zeker verder gaan op de ingeslagen weg.

Hoe het ook zij, de uitdagingen in de komende periode zullen groot zijn. De economische crisis laat zich nu reeds voelen. Daar waar 2006 een van de beste jaren was op het vlak van buitenlandse handel en er ook in 2007 nog een zekere groei was, is de toekomst hoogst onzeker. Het is verre van zeker dat we de groei van de voorgaande jaren zullen kunnen handhaven.

Zoals hoger gezegd, meent Open Vld dat de Vlaamse export nog altijd veel te veel geconcentreerd is op de Europese landen. Dit creëert zelfs een wat ongezonde afhankelijkheid. Het is dan ook absoluut noodzakelijk om onze export naar de BRIC-landen aan te zwengelen door daar met name onze kennisintensieve en hoogtechnologische sectoren te promoten. Daarop voortbouwend laat het lid nog opmerken dat zelfs binnen de hoogtechnologische sector niet alles loopt zoals het zou moeten. Men focust ook daar immers wat al te veel op uitbreiding van bestaande zaken. Zelf is ze er met name van overtuigd dat we ook binnen de hightech nog veel meer moeten innoveren en nieuwe domeinen moeten betreden. Innovatie moet een sleutelwoord zijn binnen het Vlaamse economische beleid.

In een studie van Ernst&Young over de Belgische attractiviteit, wordt gesuggereerd dat de federale en gewestelijke overheden gezamenlijk een imago- en promotiecampagne zouden voeren. Dat is ongetwijfeld een wat gedurfde suggestie. Onder de vorige federale premier, de heer Verhofstadt, is er nog een campagne geweest onder de naam 'Invest Belgium'. Een dergelijke federale campagne bestaat nu niet meer. Het Waalse Gewest daarentegen is in nogal wat internationale media behoorlijk prominent aanwezig. Zo heeft het lid vastgesteld dat er promotie voor Wallonië werd gevoerd op CNN, op de BBC en

in The Economist. Van de minister had zij dan ook graag vernomen wat FIT momenteel doet ter zake en wat daar eventueel de toekomstplannen zijn. Is een geografische differentiatie binnen Vlaanderen wenselijk en mogelijk? Komen er nog meer inspanningen? Zijn er reeds resultaten bekend van de Chinese en de Japanse versies van de website van FIT?

Nog in verband met FIT wenst mevrouw Hoebeke ook enigszins haar ongenoegen te uiten over een gebeurtenis tijdens een recente – en door het Deens Instituut in Brussel georganiseerde – reis van de commissie Welzijn naar Denemarken. Daar werd de delegatie immers wel ontvangen door de Belgische ambassadeur, maar niet door FIT, dat luidens de Belgische ambassadeur toch een quasi-buur van de ambassade was. Het onderwerp van het werkbezoek mag dan nog het Deense welzijnsmodel geweest zijn, FIT had haars inziens toch minstens acte de présence mogen geven. Volgens haar was dit dan ook duidelijk een gemiste kans.

Minister *Patricia Ceysens* repliceert daarop dat FIT, telkens wanneer zulks van hieruit gevraagd wordt, diligent meewerkt aan de studiebezoeken van het Vlaams Parlement. Maar het komt inderdaad wel eens voor dat er zich Vlaamse delegaties naar het buitenland begeven zonder dat FIT hier melding van krijgt. In welks geval ze de betrokkenen natuurlijk ook niet kunnen ontvangen.

De *commissievoorzitter* treedt de minister hierin volmondig bij en stelt dat de Belgische ambassadeur dan toch wel de aangewezen persoon ware geweest om zijn collega's van FIT op de hoogte te brengen van het bezoek. Iets waar *mevrouw Hoebeke* wel kan inkomen.

2.1.3. *Tussenkomst van mevrouw Sabine Poley*

Mevrouw *Sabine Poley* wenst eerst en vooral de minister te danken voor haar gedegen en omvattende inleidende toelichting. Dit laat haar toe om af te zien van meer algemene beschouwingen, waardoor ze met haar vragen meteen tot de kern van de zaak kan komen.

De huidige economische situatie heeft bepaald geen gunstig effect op de besprekingen inzake het verder vrijmaken van de wereldhandel. Hoewel het lid zeker geen voorstander is van een onvoorwaardelijke liberalisering, acht ze het toch een spijtige zaak te zijn

dat de Doha-ontwikkelingsronde deze zomer volledig is vastgelopen en maar niet opnieuw gedeblokkeerd raakt. Welke positie men ook kiest, er is op wereldschaal nood aan duidelijkheid over de richting die het zal uitgaan met de verdere vrijmaking van de wereldhandel. Vooral voor de ontwikkelingslanden – toch algemeen erkend al de zwakkere partners binnen de wereldhandel – moet er een duidelijk kader geschapen worden waarbinnen voorwaarden worden opgelegd inzake de vrijmaking van de handel in voedsel en landbouwproducten. Dit zijn immers geen producten als de andere. Hiervoor moeten de ontwikkelingslanden dan ook een speciale status krijgen. Dat was het grote doel van de Doha-ontwikkelingsronde en dat zit nu totaal geblokkeerd. Het is dan ook goed dat, luidens de beleidsbrief, Vlaanderen zich voorstander blijft betonen van een multilateraal akkoord.

Het afglijden naar een verdere ‘bilateralisering’ van de wereldhandel is immers geen echte optie. Bilaterale akkoorden maken de wereldhandel niet alleen ingewikkelder, maar zijn nog minder voordelig voor de zwakkere partners, zoals de ontwikkelingslanden. Binnen dergelijke bilaterale akkoorden is iedere balans, laat staan gelijkwaardigheid, immers zoek.

In het licht van die Vlaamse bekentenis tot de multilaterale optie, is mevrouw Poleyn dan ook enigszins verrast om verderop in de beleidsbrief te lezen dat met de zogenaamde economische partnerschapsakkoorden (EPA's) – akkoorden tussen de Europese Unie enerzijds en bepaalde regio's in de wereld (in casu vooral de ACP-landen) anderzijds – toch weer de bilaterale kaart getrokken wordt. Met heel wat regio's raken die EPA's echter niet afgerond. Daar waar Europa aandringt op een snelle beslissing, is men aan de kant van de ontwikkelingslanden immers niet in staat om dat hoge tempo te volgen wegens het ontbreken van voldoende expertise. Over het algemeen wordt trouwens de component ontwikkelings-samenwerking al te weinig in acht genomen in de betrachting tot het verder vrijmaken van de wereldhandel.

Vervolgens informeert mevrouw Poleyn bij de minister naar het functioneren de werkgroep EU-handelsbeleid. Het is op zich een goede zaak dat die bestaat, maar zij zou wel graag vernemen welke standpunten er in het voorbije jaar werden geformuleerd en wat er verder mee gebeurde. Hoe staat het met de opvolging? Wat waren onze standpunten en wat waren de standpunten van de andere gewesten? In welke mate kon het Vlaamse standpunt wegen op het Belgische? Het lid onderstreept dat ze niet alleen geïnteresseerd is in

het natraject, maar ook in het voorafgaande traject. Wordt de werkgroep geadviseerd door de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen of eventueel door een andere adviesraad? Wordt er systematisch getoetst aan principes zoals die zijn vastgelegd in de kaderdecreten Ontwikkelingssamenwerking en Duurzame Ontwikkeling? Of heeft de werkgroep integendeel een grote vrijheid in zijn standpuntbepaling? Enige transparantie en enige zelfkennis waren hier haars inziens wel degelijk aangewezen.

Naast de ontwikkelingsdimensie van het wereldhandelsgebeuren dragen ook een aantal andere elementen de zorg weg van mevrouw Poleyn. Zo bijvoorbeeld het feit dat men meer wil focussen op de BRIC-landen en het Midden-Oosten. Op zich valt hier ongetwijfeld veel voor te zeggen, maar we moeten oppassen dat we ons hier ook niet overtillen. Daar waar het voor zich spreekt dat FIT ondersteuning moet verlenen aan bedrijven die verre markten willen betreden, mogen we toch ook het feit niet uit het oog verliezen dat de voornaamste afzetgebieden, en in wezen ook de voornaamste afzetmogelijkheden, voor vele, zoniet de meeste, Vlaamse kmo's zich in onze buurlanden bevinden. We moeten met andere woorden ook de nodige zin voor realisme aan de dag leggen. Rekening houdend met het feit dat heel wat van onze kmo's nog helemaal niet exporteren, ware het overigens al een mooi resultaat mochten we ze kunnen aanzetten tot export naar onze buurlanden. FIT zal er dus over moeten waken zijn inspanningen evenwichtig te verdelen over het nabije en het verre buitenland. In dat licht bezien, vraagt mevrouw Poleyn zich af of er bij het benaderen van die nabije markten wordt samengewerkt met andere West-Europese landen?

In het verlengde daarvan vraagt ze of de ontwikkeling van een internationaal onderdeel binnen het budget economisch advies (BEA) gericht is op de export door kmo's die thans nog niet in het buitenland actief zijn hoewel ze een interessant product hebben, of eerder op het stimuleren van de reeds bestaande export? Het lid zelf is – op basis van haar vele gesprekken met kleine ondernemers uit haar eigen regio – ondubbelzinnig voorstander van de eerste piste. Het is haar wel niet duidelijk of het aanspreken van de betrokken bedrijven via FIT of VLAO (Vlaams Agentschap voor Ondernemen) verloopt.

Afsluitend vraagt mevrouw Poleyn of de in de beleidsbrief vermelde gids voor duurzaam internationaal ondernemen ook beschikbaar gesteld kan worden voor de commissie.

2.2. Antwoorden van minister Patricia Ceysens

De *minister* dankt de commissieleden voor de diverse constructieve tussenkomsten en bemerkingen die ze hebben gemaakt.

Voor wat het FIT-netwerk betreft (overigens ook qua kostprijs ons belangrijkste instrument), bevestigt minister Patricia Ceysens dat ervoor werd gekozen om binnen het netwerk geen verschuivingen te doen, maar veeleer nieuwe mensen toe te voegen. Of regelmatig schuiven met onze economische vertegenwoordigers een goede zaak is, is momenteel nog niet uitgemaakt. Een eventueel verschuiving van het werkgebied zal in elk geval goed uitgedacht en uitgediscussieerd moeten worden.

De Nederlanders durven overigens wel verschuiven, merkt zij dienaangaande op. Op een bepaald ogenblik is een markt volgens hen voldoende bekend en verschuift de begeleiding naar een volgende zone. De minister sluit niet uit dat ook zij, in het kader van de voortschrijdende Europese eenmaking, ooit in die richting zal beslissen, maar voorlopig doet ze dat dus nog niet. Het is natuurlijk ook een kwestie van afwegen. Een en ander hangt trouwens mee af van de blijvende beschikbaarheid van bijkomende middelen. Vlaanderen pakt de zaken dus wat voorzichtiger aan en blijft daardoor over een goede dekking in Europa beschikken.

Een bijkomende reden waarom zij deze keer in elk geval supplementair wou blijven werken, is dat slechts 8% van de Vlaamse kmo's exporteert. Het blijft haar daarbij echter verbazen dat de ene kmo moeiteloos en zonder hulp exporteert over de hele wereld terwijl de andere al ondersteuning nodig heeft voor export naar Nederland.

Minister Ceysens kiest daarom voor een pragmatische aanpak: doen wat nodig is. Iedere keer dat zij iemand kan overtuigen te exporteren – het weze veraf of dichtbij – komt dat hoe dan ook de Vlaamse economie en samenleving ten goede. Vlaanderen leeft nu eenmaal van de export.

Ook het aantrekken van buitenlandse investeringen blijft vanzelfsprekend cruciaal. In het comité voor de aansturing van technologische attachés zitten de strategische onderzoekscentra. Die moeten volgens de minister ook iets meer geresponsabiliseerd worden voor het aantrekken van buitenlandse investeringen. IMEC en VIB hebben uitstekende contacten in het

buitenland, die niet alleen nuttig zijn voor henzelf maar dat ook kunnen zijn voor Vlaamse bedrijven.

De diamantsector is belangrijk maar kwetsbaar, daar is de minister zich terdege van bewust. Hoe broos een en ander is, is de afgelopen weken al uit de media gebleken. Dubai en India zijn hier te duchten concurrenten. Enige omzichtigheid is dan ook geboden.

De aangekondigde evaluatie van het systeem voor de betoelaging van de uitvoer van uitrustingsgoederen, moet men gewoon zien in het kader van de regelmatige evaluaties van het hele instrumentarium en dit met het oog op de optimalisering ervan. Maar het is zeker niet zo dat deze vorm van exportbevordering specifiek geïnviseerd zou worden.

Dat op korte tijd een aantal mensen de Vlaamse buitenlandkantoren verlieten, is waarschijnlijk louter toeval, maar het is natuurlijk wel zo dat deze markt erg volatiel is. Vaak krijgen die mensen ook een goede job aangeboden door de privésector. De minister belooft echter waakzaam te zijn en in het oog te zullen houden of er al dan niet sprake is van een trend.

Aan de problematiek van de veelheid van missies probeert de minister iets te doen door middel van het afsluiten van convenants met sectorfederaties of middenveldorganisaties. Anderzijds is het natuurlijk wel zo dat een zekere stroomlijning ongetwijfeld voordelen biedt, maar dat dit niet belet, en ook niet mag beletten, dat er ook altijd initiatieven genomen zullen worden door andere bestuurlijke niveaus als steden en provincies. Uiteindelijk worden er immers altijd wel weer nieuwe dingen aangebracht. De minister verkiest ook in deze pragmatische boven dirigisme.

Verder beaamt de minister dat er inderdaad voor gekozen werd om reeds bestaande bedrijvencentra in het buitenland te erkennen, veeleer dan daar zelf nieuwe dergelijke bedrijvencentra te gaan oprichten. Die laatste optie valt immers stukken duurder uit. Voor wat de overdracht van de bestaande Vlaamse bedrijvencentra betreft, stellen er zich zeker geen onoverkomelijke problemen. De meeste werden immers ook gewoon gehuurd door de Vlaamse overheid. Derhalve volstaat het meestal dat die huur wordt opgezegd.

Inzake het Agentschap voor de Buitenlandse Handel, stelt de minister vast dat er hierover waarschijnlijk wel nooit eensgezindheid zal bestaan tussen de verschillende politieke fracties. Ze kan daar dan ook

alleen maar akte van nemen. Idem voor de kwestie van de tarifiering van de diensten van FIT, waar de scheidingslijnen genoegzaam bekend zijn.

De opmerking inzake de potentiële deelname van leden van deze commissie aan handelsmissies verbaast de minister eerlijk gezegd toch enigszins. De libelle van de genoemde basisallocatie 12.21 luidt: “Uitgaven in verband met acties, realisaties, publicaties en manifestaties ter bevordering van de export: deelname aan colloquia, missies en tentoonstellingen, uitgaven voor de buitenlandse zendingsreizen van de bevoegde minister, leden van het kabinet en de delegaties die de minister leidt, alsmede voor zending van derden in opdracht van de minister.”. Voor zover de minister weet, hebben daar in de voorbije legislatuur geen parlementsleden van gebruik gemaakt. Ze neemt er echter wel akte van dat het volgens de door de administratie opgestelde memorie van toelichting wel degelijk mogelijk is dat parlementsleden hieronder gevat kunnen zijn. Anderzijds is het natuurlijk wel zo dat we op heden wel erg laat in de legislatuur zijn.

Inzake BEA legt minister Ceysens uit dat dit volledig bij het agentschap Economie zat. In BEA waren de eerder ontwikkelde, zeer succesvolle opleidings- en adviescheques samengebracht, met toevoeging van de pijler kennis en mentorschap. Maar na die operatie is het systeem vreemd genoeg wat stilgevalen, met inbegrip van de vroeger goed werkende onderdelen. Daarom werd nu geopteerd voor een hervorming tot ‘ondernemingsportefeuille’, die tegelijk een vereenvoudiging is. Het agentschap Economie zit daarin voor opleiding en advies, evenals technologisch advies. FIT voegt daar een pijler internationaliseren aan toe.

Deze portefeuille is voor elke kmo beschikbaar a rato van 15.000 euro voor de drie pijlers: ondernemen, innoveren en internationaliseren. Het gaat dus niet alleen om de kmo's die nu al exporteren maar ook over het onderzoek of andere kmo's exportwaardig zijn. De totale inspanning voor de pijler internationaliseren bedraagt 500.000 euro, met een maximum van 5000 euro per kmo.

Wat ten slotte de kwestie van de verdere vrijmaking van de wereldhandel betreft en de problemen die zich dienaangaande voordoen, suggereert de minister aan de commissie om een gedachtewisseling te houden met de mensen die concreet voor België het standpunt innemen. De minister ontmoette hen in Genève en zij kunnen perfect uitleggen hoe het proces van

heen-en-terugkoppelen tussen de verschillende niveaus verloopt.

Er is geen enkel probleem om de gids voor duurzaam internationaal ondernemen ook aan de leden van de commissie te bezorgen. Ze zal dit doen via het secretariaat van de commissie.

Het personeelskader wordt insgelijks continu opgevolgd, maar ook hier wil de minister de zaken pragmatisch aanpakken. Ze wil het liever doen met wat ze heeft dan altijd maar meer hooi op de vork te nemen.

2.3. *Aanvullende tussenkomsten van de leden en slot-replieken van de minister*

Mevrouw *Anne Marie Hoebeke* verklaart de indruk te hebben dat het lage percentage van exporterende Vlaamse kmo's voor een deel te terug te voeren is op de persoonlijkheid van de Vlaming. Kan onderwijs daar niets aan doen?

Minister *Patricia Ceysens* wijst haar erop dat Nederland het niet beter doet, ook al is de perceptie anders. Bovendien is het zo dat de omzet van die 8% enorm is. Toch zullen de aantallen deelnemende kmo's, producten en landen in de toekomst effectief moeten stijgen. Wat het onderwijs betreft, wijst zij op het succesrijke project ‘De wereld aan je voeten’, waarin men de jongeren vertrouwd probeert te maken met de kansen die de globalisering biedt.

Mevrouw *Sabine Poleyn* sluit zich bij die zorg aan. Naast de ondernemingszin, de creativiteit en de innovatie, die in het onderwijs sowieso gestimuleerd worden, zal het ook belangrijk zijn om de bedrijven actief en direct aan te spreken. Het zal niet volstaan om de adviesmogelijkheden bekend te maken.

Minister *Patricia Ceysens* repliceert hierop dat men dit wel degelijk doet via de provinciale kantoren van VLAO en FIT, maar ook via de middenveldorganisaties als UNIZO en Voka. Zij kan zich bijna niet voorstellen dat er vandaag nog kmo's zijn die niet weten wat er op de markt allemaal te verkennen is. Anderzijds zijn er ook kmo's die onvoorbereid, te vroeg exporteren. Professionalisering is aangewezen en daar wordt hard aan gewerkt.

Inpikkend op wat de minister eerder gezegd heeft meent de heer *Luk Van Nieuwenhuysen* dat een eventuele geleidelijke afbouw van de hulp aan het

bedrijfsleven in de buurlanden gepaard moet gaan met een meer proactieve aanpak hier ten aanzien van bedrijven met mogelijkheden in het buitenland te helpen bij de eerste stap.

Mevrouw *Stern Demeulenaere* vraagt aan de minister om aan te dringen bij haar collega Vandenbroucke om eindelijk volledige uitvoering te geven aan het besluit van de Vlaamse Regering van 2004 om ondernemerschap op te nemen in de vakoverschrijdende eindtermen.

3. Indicatieve stemmingen

3.1. Indicatieve stemming over de decreetsbepaling

Artikel 12 (programma DF)

Ter indicatieve stemming gelegd, wordt dit artikel aangenomen met zeven stemmen bij drie onthoudingen.

3.2. Indicatieve stemming over de begrotingstabel – afdeling I

Programma DF

Amendement nr. 1

Op programma DF werd door de heer Luk Van Nieuwenhuysen een amendement ingediend (*Parl. St. VI. Parl. 2008-2009, nr. 15/2 – amendement nr. 1*) dat ertoe strekt de Vlaamse middelen die momenteel worden uitgetrokken voor het Agentschap voor de Buitenlandse Handel tot nul te reduceren en deze toe te voegen aan de middelen voor het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen, dat ze kan gebruiken voor zijn geplande bijkomende instellingen in de BRIC-landen.

Ter indicatieve stemming gelegd, wordt dit amendement verworpen met drie stemmen tegen zeven.

Ongewijzigd programma DF

Het ongewijzigde programma DF, wordt daarna bij indicatieve stemming aangenomen met zeven stemmen tegen drie.

Programma VG

Ter indicatieve stemming gelegd, wordt ten slotte ook het programma VG aangenomen met zeven stemmen tegen drie.

3.3. Bijlage bij de uitgavenbegroting

Afsluitend neemt de commissie ook nog kennis van de in bijlage bij de uitgavenbegroting gevoegde begroting van de het extern verzelfstandigd agentschap (EVA) Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen (FIT – Flanders Investment & Trade).

II. TOERISME

1. Toelichting door de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid

1.1. Toelichting bij de beleidsbrief Toerisme

De *minister-president* verklaart bij de aanvang van zijn uiteenzetting zich te zullen beperken tot een korte toelichting bij de belangrijkste elementen van de beleidsbrief 2009, aangezien alle commissieleden ruim de gelegenheid gekregen hebben om dit document in detail na te lezen. Daarenboven is deze beleidsbrief de laatste van de huidige legislatuur, waardoor er in essentie wordt voortgebouwd op de beleidsnota Toerisme en de diverse beleidsbrieven Toerisme die de vorige minister van Toerisme, de heer Geert Bourgeois, over de loop van de legislatuur aan deze commissie voorgelegd heeft. In het laatste jaar van een legislatuur, is het maar normaal dat de ‘grote manoeuvres’ achter ons liggen.

In deze beleidsbrief zijn dan ook de vier sporen terug te vinden die de basis vormen van het toeristisch beleid zoals dat door de Vlaamse Regering concreet vorm werd gegeven.

Bij wijze van extra uitweiding wenst de minister-president toch even te reflecteren over een aantal beleids-

relevante gegevens van het afgelopen jaar. Hij wijst er daarbij met name op dat voor het derde jaar op rij het aantal toeristen dat Vlaanderen bezoekt, is gestegen. Ten opzichte van 2006 is er een toename met 0,6 percent van het aantal overnachtingen. Maar gezien over een periode van vijf jaar (2003 – 2007) kan er veeleer gesproken worden over een stagnatie van het aantal overnachtingen in Vlaanderen. Iets wat vooral te verklaren valt door een duidelijke trend naar kortere vakanties. Daarover was er op andere momenten overigens reeds de gelegenheid om van gedachten te wisselen.

Vlaanderen is met andere woorden geëvolueerd naar een kortevakantiebestemming. De verhouding tussen het aandeel binnenlandse en buitenlandse overnachtingen in Vlaanderen is quasi gelijk. Maar de cijfers tonen zeer duidelijk aan dat de Vlaamse Kust voor meer dan drie vierden, om exact te zijn voor 78,4 percent, afhankelijk is van de binnenlandse toeristenmarkt. De Vlaamse kunststeden daarentegen, spreken – met een aandeel van 83 percent van de overnachtingen – veel meer buitenlandse toeristen aan.

Het is daarnaast ook vrij evident dat we goed zullen moeten opletten voor de gevolgen van de kredietcrisis, die ons de laatste weken wereldwijd grote kopzorgen baart. Het valt immers te vrezen dat dit ook effecten zal sorteren op de toeristische sector. Mogelijks zullen een aantal mensen die de gewoonte hadden om in het buitenland op vakantie te gaan nu in het binnenland blijven. Maar anderzijds zullen de buitenlandse toeristen nu ook misschien uit Vlaanderen wegblijven. In welke richting de balans zal doorslaan, valt nu eigenlijk nog niet te voorspellen.

De minister-president haalt dienaangaande aan dat de laatste editie van de toerismebaarometer van de Wereld Toerisme Organisatie (UN-WTO) de snelle vertraging bevestigt van de toerismegroei sinds het midden van 2008. Net als alle andere economische sectoren staat dus ook de toeristische sector voor de enorme uitdaging om het hoofd te bieden aan de economische crisis. Meer dan ooit zal er in het toeristische werkveld dan ook samenwerking noodzakelijk zijn tussen private en publieke partners.

In het verlengde daarvan maakt minister-president Peeters de commissieleden deelgenoot van zijn aanvoelen dat we voor bijzonder zware weken en maanden staan. Hij heeft daarbij ook de indruk dat de Vlamingen in het algemeen nog onvoldoende aanvoelen welke zware uitdagingen hen op economisch

vlak wachten, welke crisis we zullen doormaken. Uit diverse informaties die de Vlaamse Regering bereiken blijkt dat in de industrie vanaf oktober praktisch alles is stilgevallen. Men merkt dat op alle fronten: logistiek, binnenvaart enzovoort. De minister-president vertrouwt er weliswaar op dat Vlaanderen hier uiteindelijk goed zal doorkomen, maar dit belet in geen deele dat de uitdagingen waar we voor staan enorm zijn. Anderzijds is het natuurlijk ook zo dat elke uitdaging tegelijk ook een opportuniteit is. Hij onderstreept dat we, nu de publieke en de private sector samenwerken, ook in de toeristische sector, niet te veel tijd meer mogen verliezen met allerhande palavers, noch ons mogen verliezen in details. Het is integendeel nu meer dan ooit noodzakelijk om serieuze stappen te zetten.

De Wereld Toerisme Organisatie verwacht dat nabije bestemmingen en binnenlands toerisme aan belang zullen winnen ten opzichte van verre reizen. De verblijfsduur en de bestedingen zullen afnemen. Bestemmingen die kwaliteit en ‘value for money’ leveren, zullen beter bestand zijn tegen de crisis.

Tot zover een schets van de uitdagingen en fenomenen waar we de volgende maanden voor staan. Het is niet allemaal zo positief, maar het is wel een reden om deze uitdaging aan te gaan.

Voor wat het eerste spoor van de beleidsbrief betreft, ‘een beleid met dieptewerking in functie van een maximaal toeristisch rendement’ werd verder ingezet op de uitvoering van het kunststedenactieplan. Deze inspanningen zullen ook in 2009 bestendigd worden en bijzondere aandacht zal gaan naar de ‘Congresregio Vlaanderen’, één van de speerpunten van het actieplan. Hierbij wordt naar maximale complementariteit gestreefd met de nieuwe MICE-strategie van Toerisme Vlaanderen (MICE: Meetings, Incentives, Conferences & Events).

Aan het overgangstraject naar de uitvoering van het nieuwe binnenlandse marketingplan van Toerisme Vlaanderen, zal in nauw overleg met de toeristische ondernemers en provincies verder vorm worden gegeven. In uitvoering van het buitenlandse marketingplan, zal Toerisme Vlaanderen zijn activiteiten concentreren op het verdiepen van bestaande markten en zal de promotie op de Indiase markt een duurzaam karakter krijgen.

Door de samenwerkingsovereenkomst die Toerisme Vlaanderen sloot met Cultuurnet Vlaanderen wordt

één databank met evenementen gerealiseerd en krijgt de toeristische sector toegang tot deze databank, waardoor ze de toeristisch relevante evenementen kan selecteren voor de ontwikkeling van haar producten.

Afsluitend stelt de minister-president, met betrekking tot het eerste spoor, dat het bestaat uit het verder uitvoeren van de plannen die gelanceerd zijn, met de accenten die hij zojuist heeft aangehaald.

Het tweede spoor van het toerismebeleid gaat in op de samenwerking met en voor alle toeristische actoren. Toerisme Vlaanderen sloot in de loop van dit en vorig jaar samenwerkingsovereenkomsten met private en publieke toeristische actoren. Ze zijn onontbeerlijk voor een coherent toeristisch beleid. Daarnaast heeft de Vlaamse Regering het ontwerp van decreet op de erkenning en de organisatie van toeristische samenwerkingsverbanden goedgekeurd en ingediend bij het parlement. Dit decreet moet de mogelijkheid geven om Vlaanderen en zijn toeristische regio's in samenwerking met de private en publieke actoren, op een adequate en verantwoorde wijze te ontplooiën en te promoten.

In de voortdurende zorg naar kwaliteit en het toenemende belang ervan in de concurrentiële omgeving waarbinnen het toerisme zich afspeelt, wil de Vlaamse Regering inzetten op de verdere uitbouw van de masteropleiding toerisme om de professionele omkadering van het Vlaams toerisme te versterken.

Het derde spoor bestaat erin Vlaanderen als kwaliteitsbestemming op de kaart te zetten. In dat kader zal Toerisme Vlaanderen de vernieuwde visie op het toeristisch onthaal verder implementeren. In de productontwikkeling zal blijvende aandacht besteed worden aan de zachte vormen van toeristische recreatie zoals fietsen en wandelen. Het ontwikkelen van het watertoerisme, met inbegrip van het rivier- en cruisetoeisme, zal in 2009 vorm krijgen in de uitvoering van het actieplan dat momenteel wordt afgerond.

De minister-president wijst er daarbij op dat mede ten gevolge van de klimaatwijzigingsproblematiek de bewustwording over de mogelijke negatieve impact op het gebied van toerisme is toegenomen. Het is dan ook belangrijk en zelfs noodzakelijk om aandacht te hebben voor duurzaamheid bij de ontwikkeling van toerisme. Dit is trouwens een taak voor alle actoren: toerist, ondernemer, overheid, media. De Vlaamse vakantieganger wordt via een radiocampagne bewust gemaakt van de impact van zijn reis op het milieu, de lokale economie, cultuur en natuur. De campagne wil de Vlaming aansporen om zijn vakantie op een duurzame wijze in te vullen.

Jeugdtoerisme blijft ook een heel belangrijke pijler in het toerismebeleid. Om de inspanningen voor het realiseren van een inhaalbeweging in de jeugdverblijfsinfrastructuur te ondersteunen, wordt 1 miljoen euro extra ingeschreven op de begroting 2009.

Regelgeving met ruimte voor efficiënt toeristisch ondernemen is het vierde spoor dat in de beleidsbrief wordt ontwikkeld. De inzet hierbij is de uitvoering van het Logiesdecreet dat het afgelopen jaar door het parlement werd goedgekeurd. De uitvoeringsbesluiten zijn in ontwerpfase klaar om voorgelegd te worden aan de Vlaamse Regering en zullen, zoals beloofd, ook aan de leden van deze commissie bezorgd worden.

Tot zover een korte toelichting bij de beleidsbrief, waar de vier sporen die eerder werden uitgezet, dus onverkort worden voortgezet. Specifiek hierbij is wel dat deze verdere tenuitvoerlegging zal moeten gebeuren in een situatie van financiële en economische crisis, wat een hele uitdaging zal betekenen, maar wat ook bijkomende opportuniteiten biedt.

1.2. Toelichting bij de uitgavenbegroting

Minister-president Peeters geeft daarna ook een korte uiteenzetting bij de belangrijkste elementen en de markantste wijzigingen van de begroting 2009.

Voor de vzw Centrum Ronde van Vlaanderen (basisallocatie 33.06), een belangrijk en prachtig centrum, wordt een subsidie van 100.000 euro ingeschreven voor de verdere uitbouw en promotie van het centrum en de beleving van die wielervedstrijd als toeristische en sportieve aantrekkingspool voor Vlaanderen. Daarnaast wordt een bedrag van 100.000 euro gebudgetteerd (basisallocatie 33.14) voor de bevordering van de toeristische ontwikkeling van de Ronde van Vlaanderen als een van de strategische projecten in het kader van Vlaanderen in Actie. Degenen die de Ronde van Vlaanderen als eens hebben bijgewoond, weten dat dit een prachtig gebeuren is, niet alleen op sportief vlak maar ook wat betreft het enthousiasme van de honderdduizenden Vlamingen die de renners aanmoedigen. Als we iets willen doen voor de promotie van dit prachtig Vlaams sportief gebeuren, moeten we dat niet alleen voor het centrum doen maar moeten we ook zorgen voor de nodige toeristische ontwikkeling.

Over de voorbereiding van de herdenking van de Eerste Wereldoorlog in 2014-2018 werd nog maar recent van gedachten gewisseld in de plenaire vergadering

naar aanleiding van een actuele vraag van de heer Sintobin over het betreffende actieplan van Westtoer. Hoe dan ook wordt hiervoor 200.000 euro begroot (basisallocatie 33.13) als een eerste stap.

Ter ondersteuning van de masteropleiding toerisme wordt 75.000 euro gebudgetteerd (basisallocatie 33.15). De dotatie aan het Intern verzelfstandigd agentschap (IVA) Toerisme Vlaanderen (basisallocatie 41.01) wordt verhoogd met 781.000 euro waarvan 540.000 euro als indexaanpassing en 241.000 euro uit de enveloppe 2009 van de meerjarenbegroting. Dat laatste bedrag zal aangewend worden voor de uitvoering van het decreet Logiesverstrekkende Bedrijven (120.000 euro); voor toeristische marketing op de Indiase en Zwitserse markt (71.000 euro) en voor de toelage aan organisaties die vakanties organiseren voor personen die in armoede leven (50.000 euro).

Uit de enveloppe 2009 van de meerjarenbegroting wordt de investeringsdotatie aan het IVA Toerisme Vlaanderen (basisallocatie 61.01) verhoogd met 1,4 miljoen euro voor de realisatie van bijkomende jeugdverblijfsinfrastructuur (1 miljoen euro) en nieuwe initiatieven in het kader van Toerisme voor Allen (400.000 euro).

Ten slotte merkt minister-president Kris Peeters nog op dat het Rekenhof een opmerking geformuleerd had aangaande een verschil tussen het krediet opgenomen onder basisallocatie 61.01 'investeringsdotatie IVA Toerisme Vlaanderen' enerzijds en de daarbij horende tekst van de memorie van toelichting anderzijds. In antwoord hierop werd een gewijzigde toelichting ingediend, waarmee tegemoet gekomen werd aan de kritiek van het Rekenhof.

Afsluitend verzoekt de minister-president de commissieleden dan ook om de hen voorgelegde uitgavenbegroting 2009, en in casu programma DG Toerisme, te willen goedkeuren.

2. Bespreking

2.1. Vragen en opmerkingen van de leden

2.1.1. Tussenkoms van mevrouw Stern Demeulenaere

Bij de aanvang van haar tussenkoms erkent mevrouw Stern Demeulenaere dat de voorliggende beleidsbrief

inderdaad een voortzetting vormt van het beleid dat ondertussen al een paar jaar wordt gevolgd. De vier sporen die jaren geleden werden uitgezet worden hier consequent verder gehandhaafd.

Het lid mist daarbij echter wel nieuwe beleidsaccenten. Doordat het hier het laatste jaar van de legislatuur betreft, kan ze daar weliswaar enigszins inkomen, maar desalniettemin ware enige inventiviteit toch welkom geweest. Nu is het een loutere voortzetting van het verleden. De 'drive' die de minister-president in andere beleidsdomeinen tentoonspreekt ware ook hier meer dan welkom geweest. Ze hoopt op beterschap in de toekomst.

Ze stelt verder vast dat het op kruissnelheid komen een van de speerpunten van het kunststedenactieplan, namelijk de 'Congresregio Vlaanderen' wordt verschoven naar 2009. De minister-president stelde verder dat de voorstellen dienaangaande binnen het kunststedenactieplan complementair zijn aan de nieuwe MICE-strategie van Toerisme Vlaanderen. Ze had graag vernomen over welke voorstellen het dan precies gaat.

Nog binnen de strategische lijn van de Congresregio Vlaanderen ontwikkelde Toerisme Vlaanderen samen met Brussels Airlines en in samenwerking met de Indische luchtvaartmaatschappij Jet Airways een partnerschap voor congressen. Wat houdt dit precies in en welke output hoopt men te krijgen?

Het strategische plan-MICE werd ondertussen opgeleverd. Binnen de beschikbare middelen werd een groeipad uitgewerkt. Dienaangaande had het lid dan ook graag vernomen wanneer precies de uitwerking van dat groeipad gepland is. Het staat immers buiten kijf dat het MICE-toerisme heel wat geld in het laatje kan brengen.

Nog volgens de beleidsbrief zou ook de studie inzake de bereikbaarheid van onze kunststeden vertaald worden in concrete projecten. Om welke projecten gaat het hier?

In 2008 werd 80.000 euro toegekend aan het project 'Film Cities of Flanders'. In 2009 wordt dit, op zich lovenswaardige, project verder gezet. Zo zou de lancering van de website volgende maand worden aangekondigd. Ter zake wenst zij te vernemen of dit initiatief in de toekomst een structurele ondersteuning zal krijgen, mogelijks binnen het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF)?

Het project toeristische basiswerking voor de internationale jonge budgetreiziger wordt ook in 2009 voortgezet. Wat is hier de stand van zaken? Er werden ook criteria opgesteld voor het selecteren van projecten binnen het kunststedenactieplan. Maar ten gronde had mevrouw Demeulenaere graag vernomen welke de criteria zijn om de titel van 'kunststad' te verwerven? Er zijn immers ook heel wat kleinere, mooie steden die even goed heel wat kunst binnen hun muren hebben. Is het dan ook niet de hoogste tijd dat we ook aan die kleinere steden wat aandacht besteden? Kunnen daarvoor ook geen criteria vastgesteld worden die desgevallend ook decretaal verankerd kunnen worden. Zo zou, bijvoorbeeld, een stad als Oudenaarde ook een aanvraag kunnen indienen om toe te treden tot de categorie van kunststeden.

Het lid komt dan tot het binnenlands marketingplan. Ze stelt vast dat Toerisme Vlaanderen de opdracht gekregen heeft om, in samenwerking met de vertegenwoordigers, ondernemers en provincies, een bijgesteld overgangstraject te ontwikkelen voor de implementatie van het binnenlands marketingplan. Van de minister-president had ze dan ook graag vernomen wat dat bijgestelde overgangstraject precies inhoudt.

Ze vraagt zich daarbij ook af waarom er nog altijd enkel met de VRT contracten worden afgesloten om het toerisme te promoten. In een meer marktconforme benadering zou er hiervoor ook een oproep moeten worden gedaan naar de andere tv-zenders en productiehuisen. Zulks zou ongetwijfeld leiden tot originele voorstellen en dit misschien zelfs tegen een lagere prijs.

Mevrouw Demeulenaere richt daarna haar aandacht op het marketingplan Buitenland, waar men actief verre en nieuwe markten wil verkennen. Op heel wat buitenlandse markten wordt actief aan toeristenwerving gedaan. Zo worden op dit moment heel wat middelen ingezet op de Indiase markt. Welke output verwacht men daarvan? Voor de Europese markt richt men zich dan weer op Zwitserland. Dat is enigszins bevreemdend aangezien de Duitse markt heel wat meer potentieel heeft. Daarenboven is er duidelijk sprake van een terugval van het Duitse toerisme in Vlaanderen. De sector vreest zelfs voor een nog grotere terugval, aangezien men blijkbaar besloten heeft om niet naar de grootste toeristische beurs in Duitsland te gaan.

Een ander pijnpunt bestaat erin dat er ondanks de grote inspanningen om toeristen aan te trekken en

het onthaal te versterken, op de nationale luchthaven nog altijd heel weinig promotie wordt gemaakt voor Vlaanderen. Volgens de beleidsbrief werd met Brussels Airport een 'congress-welcome-desk' en een onbemande algemene onthaalinfrastructuur bedongen. Op het terrein valt daarvan echter nog maar weinig te merken. Kan de minister-president daar wat meer gedetailleerde informatie over verstrekken?

Een volgend punt dat de spreker wil aanhalen is het cultuurtoerisme. De samenwerking tussen de beide betrokken databanken loopt naar het schijnt niet altijd echt van een leien dakje. Is het zo dat overeengekomen is dat de toerismedatabank zich enkel over gegevens in verband met logies ontfermt, terwijl de cultuurdatabank al de rest voor zijn rekening neemt? Is het in die context mogelijk dat de gezamenlijke 'widget' eind 2008 zal kunnen worden gepubliceerd? Mevrouw Demeulenaere zou verder graag hebben dat er dienaangaande specifieke beleidsopties worden genomen voor 2009. Zelf heeft ze er geen enkele kunnen ontdekken in de beleidsbrief.

Het lid komt dan tot haar stokpaardje van de hotels aan de kust. De resultaten van de studie daarover staan nu duidelijk op papier. Daarin wordt bevestigd wat eenieder eigenlijk al wist, namelijk dat er zich daar wel degelijk een ernstig probleem stelt. In de inleiding van de beleidsbrief staat trouwens al vermeld dat men in de periode 2003-2007 aan de kust gemiddeld 3,6 percent minder overnachtingen noteerde in commerciële logiesvormen. Dat is bepaald niet weinig. Hoewel men die vaststelling enigszins heeft willen nuanceren door te wijzen op een stijging bij de andere logiesvormen, zet zulks natuurlijk maar weinig zoden aan de dijk voor de hotelsector.

De studie stelt een aantal hefbomen voorop. Van de minister-president wenst het lid te vernemen welke specifieke maatregelen genomen kunnen worden om de hotelsector te ondersteunen. De hotelsector aan de kust is immers belangrijk. Uit de in de beleidsbrief gebruikte formuleringen mag afgeleid worden dat de minister-president niet onmiddellijk de intentie heeft om dergelijke specifieke maatregelen te nemen. Het lid blijft ter zake echter hoopvol. Wanneer zal de minister-president eventueel voorstellen op tafel leggen om de nodige bijkomende incentives te geven? Ze doet daarbij nogmaals een oproep om de kust en de hotels aan kust te betrekken bij het MICE-toerisme. Het congresstoerisme kan immers zorgen voor de nodige inkomsten voor de hotelsector. Vooral in de

wintermaanden is dat het geval omdat het dan een kalme periode is aan de kust. In andere landen doet de kust trouwens vaak dienst als bestemming voor congressen en symposia. Waarom zou de Vlaamse kust daar dan ook geen dienst voor kunnen doen?

Nog in dat verband wenst mevrouw Stern Demeulenaere even terug te komen op een schriftelijke vraag van haar, die de bevoegde administratie waarschijnlijk verkeerd begrepen heeft. Ze had met name voorgesteld om via een link op de website van Toerisme Vlaanderen aan de hotelsector de mogelijkheid te bieden om de beschikbaarheid van kamers aan te geven. De administratie had blijkbaar verkeerdelijk begrepen dat de vraagsteller wilde dat Toerisme Vlaanderen zich daar commercieel mee zou moeien. Dat is echter niet de bedoeling. Wel heeft ze vastgesteld dat het op sommige toeristische sites volstaat om de bestemming en het tijdstip in te geven, om een overzicht te krijgen van de beschikbare kamers, waarna men verder kan gaan naar de site van het betrokken hotel. Als een toerist naar Vlaanderen wil reizen, moet hij dus zijn reis kunnen plannen via de site van Toerisme Vlaanderen. Dat betekent niet dat Toerisme Vlaanderen dienst moet doen als verhuurtussenpersoon.

Het lid stelt vast dat de minister-president in zijn toelichting gezegd heeft dat de uitvoeringsbesluiten voor het Logiesdecreet nu de eindfase naderen. Mevrouw Demeulenaere had echter graag vernomen wanneer die precies klaar zullen zijn.

De samenwerkingsakkoorden tussen provincies en kunststeden komen een jaar later dan verwacht. Het lid vindt het overigens wel positief dat er dergelijke samenwerkingsakkoorden worden gesloten voor investeringen, productontwikkeling, marketing, kwaliteitszorg enzovoort. Heeft de minister-president daarvoor een concrete timing in gedachten?

De verdere professionalisering binnen de toeristische sector vormt een blijvend aandachtspunt binnen het beleid. Binnen de academische opleiding moet echter meer economisch-commerciële training worden gegeven en moeten managementvaardigheden worden bijgebracht. Binnen de toeristische sector is er grote nood aan professionele managers. Bij onze noorderburen zijn er overigens heel wat meer opleidingsmogelijkheden inzake toerisme. Voorziet de minister-president dienaangaande in bijkomende initiatieven?

Wat het beleid inzake toerismeonderzoek en statistiek betreft, verwees de minister-president concreet

naar het onderzoek over het MICE-toerisme. Dat dekt niet de lading van de titel. Hoe denkt de minister-president dat beleid nog verder te versterken? Studiemateriaal, dataverzameling en het opstellen van indicatoren zijn immers noodzakelijk om een goed onderbouwd toeristisch beleid te kunnen uittekenen.

Toeristisch onthaal is een ander belangrijk punt. In de vorige beleidsbrief was sprake van een nieuw actieplan 'kwalitatieve verbetering internationaal onthaal'. Binnen de nieuwe visie op het toeristisch onthaal is er in deze beleidsbrief ook sprake van een regionaal toeristisch onthaal. Ondanks de nieuwe visie en de verschillende actieplannen lijkt het erop dat er in 2008 nog niet veel concreets is gebeurd. Er is veel overleg gepleegd, maar de vraag is wat er concreet is afgesproken.

In 2009 wordt terecht ook nog altijd aandacht besteed aan het toeristisch onthaal langs de autosnelwegen en in de spoorwegstations. De toeristische bewegwijzering langs de autosnelwegen wordt vernieuwd. Er komen folderrekken in de restaurants langs de wegen. Het lid vraagt zich echter af of ook de privésector daar geen rol kan in spelen. Nog maar gisteren vertelde een hotelier hoe moeilijk het soms is om over de provinciegrenzen heen aan een brochure over de toeristische attracties te geraken. Hoteliers zouden makkelijker aan informatie moeten kunnen geraken om die in hun hotel aan hun gasten te kunnen aanbieden. Hierin moet de privésector volgens mevrouw Demeulenaere dan ook duidelijk een rol kunnen spelen.

Het internationaal jeugdactieplan bevat heel wat zaken. Ze vraagt zich echter af of er naast de investeringen voor de jeugdlogies nog andere concrete beleidsopties worden voorzien?

Het lid heeft het in deze commissie ook al meermaals gehad over het watertoerisme. Er werd al vaker een actieplan aangekondigd. Volgens de voorliggende beleidsbrief zou het plan afgewerkt zijn tegen het einde van dit jaar. Het vaarnetwerkonderzoek werd ondertussen reeds afgerond. De toeristen zijn er en het potentieel is er ook. Maar die toeristen hebben natuurlijk nood aan een watervaarplan met de daarbij horende toeristische informatie. Heeft het beleid er zicht op wanneer dit er zou kunnen zijn? Misschien kan er opnieuw een link worden geplaatst op de website van Toerisme Vlaanderen, het gaat immers over een vrij grote markt die nuttig kan zijn voor Vlaanderen. Heeft men ook ideeën om de kleine jachthaventjes toeristisch uit te bouwen en om bepaalde

incentives te geven aan kleine gemeenten die langs deze waterwegen liggen? Is de communicatie ten aanzien van de toervaarders louter gepland of de facto al opgestart?

Het regeerakkoord was vrij duidelijk over het tewerkstellingsbeleid binnen het kader van Toerisme: werken aan een kader voor een beter en flexibel loopbaanbeleid. Het lid vreest echter dat we nog niet zo ver staan, men is in se niet verder geraakt dan het opzetten van een aantal projecten in het kader van de lokale economie. Er moeten echter ook structurele maatregelen worden genomen, maar tot nu blijven die uit. Zal hiervan nog werk worden gemaakt?

Mevrouw Stern Demeulenaere komt dan tot het luik Toerisme voor Allen. Het steunpunt Vakantieparticipatie heeft heel goed werk geleverd. De kansarmen krijgen nu de gelegenheid om heel goedkoop op vakantie te gaan of om een daguitstap te maken. Maar het logiesaanbod blijkt nog steeds heel beperkt te zijn. Nieuwe aanbieders moeten zo vlug mogelijk gevonden worden. Dit zou een prioriteit moeten zijn voor het steunpunt. Zijn er nog bijkomende ideeën ter zake? Of weet men op welke manier nieuwe aanbieders gevonden kunnen worden?

Een punt dat ook altijd terugkomt, is de administratieve vereenvoudiging. Er wordt heel veel over gesproken en er worden heel veel RIA's afgeleverd, maar de sector zelf klaagt erover dat er steeds meer heelder 'telefoonboeken' moeten worden afgeleverd om deze of gene attesten te verkrijgen. In plaats van minder administratie, is er de facto een toename van de administratie merkbaar. Het lid betreurt dat ten gronde. Ze zal dan ook blijven vragen naar initiatieven om er werk van te maken dat de privésector geen tien keer dezelfde gegevens moet doorgeven zodat die zich wat meer kan bezighouden met de corebusiness, en dat is geen administratie, maar wel het zorgen voor gasten.

De minister-president had het in zijn inleidende toelichting over de Ronde van Vlaanderen en gelijkwaardige evenementen. Het is heel goed dat daar budgetten voor zijn, maar wordt het zo langzamerhand geen tijd om deze structureel te verankeren, eventueel in een decreet? Daardoor zouden er niet langer elk jaar opnieuw nieuwe beslissingen ter zake moeten worden genomen, zouden de betrokkenen weten waar ze op kunnen rekenen en zouden ook nieuwe aanvragers weten hoe ze aan dergelijk ondersteuningsgeld kunnen komen.

2.1.2. *Tussenkost van de heer Johan Verstreken*

Bij de aanvang van zijn tussenkost stelt de heer Johan Verstreken dat toerisme geen materie is die zich beperkt tot de provincie West-Vlaanderen. Toerisme moet zijn voor allen en voor alle regio's. Vlaanderen heeft ook heel wat andere toeristisch interessante regio's. Om er slechts enkele op te noemen: de Kempen, Limburg, het Pajottenland, de Vlaamse Ardennen en de Leiestreek. Het zijn regio's die misschien niet altijd aan bod komen, maar die voor toeristen uit de Benelux wel degelijk het ontdekken waard zijn. Misschien kan hier wat meer rekening mee gehouden worden. Het spreekt daarbij natuurlijk voor zich dat de binnenlandse toeristen of de mensen die uit Vlaanderen, uit België of uit de Benelux naar ons komen, op een andere manier moeten worden aangepakt dan de buitenlandse toeristen.

Het stemt de heer Verstreken tevreden dat in het beleidsplan zowel de minister als Toerisme Vlaanderen rekening houden met de meest veelgestelde vragen in deze commissie gedurende de afgelopen jaren.

Wat ook meteen opvalt, is dat er de laatste jaren overal een stijgende trend merkbaar is, behalve dan aan de kust. Worden ter zake de nodige initiatieven genomen om dit fenomeen te keren? De dalende trend is natuurlijk te wijten aan een aantal factoren. De laatste jaren werd heel veel aandacht besteed aan de kunststeden en dat heeft gerendeerd voor steden zoals Leuven en Gent. Dat is natuurlijk positief. De initiatieven die worden genomen verdienen ten volle onze ondersteuning. Maar misschien kan de kust mee worden opgenomen in de kunststeden. Zo heeft het lid vernomen dat er binnenkort een en ander zal gebeuren in verband met het voormalige PMMK (Provinciaal Museum voor Moderne Kunsten – nu het Kunstmuseum aan Zee) op basis van de werken van Ensor en Spilliaert. Maar daarnaast zijn er ook kleinere dorpen of gemeenten die over prachtige musea beschikken. Denken we maar aan Sint-Martens-Latem, aan Machelen met het Raveelmuseum en aan Sint-Idesbald. Ook die zouden in de brochures vermeld kunnen worden zodat de toeristen ook andere kunstdorpen bezoeken. De heer Verstreken ziet in deze ook een rol weggelegd voor het MICE-toerisme, maar gezien dit eerder al omstandig werd aangekaart, zal hij hier niet op terug komen.

De heer Verstreken komt dan tot een aantal concrete punten uit de beleidsbrief. Aangaande het

kunststedenactieplan stelt hij vast dat er tussen de kunststeden en de VRT wordt samengewerkt om gps-gestuurde mobiele stadsgidsen te ontwerpen (gps: global positioning system). Op zich is dit een positief initiatief. Ook de toeristische sector moet, met het oog op de toekomst, immers mee zijn met de moderne technieken.

Anderzijds houdt deze nieuwe technologie – zoals de meeste nieuwe technologieën – ook niet enkel voordelen in. Hoewel de mobiele stadsgids vooral nuttig zal zijn voor de individuele toeristen, zal er met name op gelet moeten worden dat de gebrevetteerde gidsen hierdoor niet in de verdrukking komen. Beide zijn belangrijk, maar er moet gestreefd worden naar een gezond evenwicht. Er wordt heel wat geïnvesteerd in de opleiding van de gidsen, die de mobiele stadsgids toch wel enigszins als concurrentie ervaren.

Het Flanders Film Office begint nu duidelijk zijn vruchten af te werpen. ‘In Bruges’ is in dat verband een prachtig voorbeeld. Heel wat Amerikaanse toeristen willen door die film de regio rond Brugge bezoeken. De uitbouw van het Flanders Film Office zal dit jaar nog verder moeten worden ondersteund. Vanuit CD&V wordt er ook gepleit voor een grondige evaluatie en eventuele bijsturing na een periode van ongeveer een jaar.

Nog in dat verband had de heer Verstreken graag vernomen hoe het Flanders Film Office nu precies gefinancierd wordt. In het verleden werd gezegd dat dit vanuit drie departementen – cultuur, toerisme en economie – zou komen. Is dat effectief het geval en zal dat ook zo blijven?

Inzake de marketingplannen heeft het lid in de beleidsbrief toch een aantal zaken gelezen die nieuw waren voor hem. In de beleidsbrief wordt met name vermeld dat het televisieprogramma Vlaanderen Vakantieland zal worden voortgezet. Dat is zonder meer een goede zaak. We zien echter dat er in het programma een verschuiving is naar meer buitenlandse reportages. Dat is overigens niet alleen de persoonlijke inschatting van het lid, maar is een opmerking die ook vanuit de toeristische sector komt. Vroeger was de verhouding tussen binnenlandse en buitenlandse reportages veeleer fiftyfifty. Door een grotere nadruk op de internationale reportages komt datgene wat in Vlaanderen leeft, misschien wat minder aan bod.

Het spreekt daarbij voor zich dat de politiek zich niet als dusdanig rechtstreeks mag bemoeien met de

inhoud van programma's. In de mate dat Toerisme Vlaanderen echter ook een financiële bijdrage levert aan dit programma, liggen de zaken echter wel enigszins anders. Zulks laat immers toe dat we minstens vragen naar de stand van zaken met betrekking tot de inhoud. In welke mate levert Toerisme Vlaanderen een financiële bijdrage? Wat is de financiële verdeelsleutel? Hoe zit een en ander in contractueel opzicht? Als Toerisme Vlaanderen financieel bijdraagt en er komen afgeleide producten bij de VAR (Vlaamse Audiovisuele Regie), heeft Toerisme Vlaanderen dan ook recht op een deel van die inkomsten, die dan desgevallend kunnen terugvloeien naar de toeristische sector? Er komen bijvoorbeeld boeken van op de markt. Als daarin wordt geïnvesteerd, is er dan ook een financiële return?

Nog in verband met Vlaanderen Vakantieland doet CD&V een oproep om niet enkel de zwaar commerciële zaken aan bod te laten komen maar ook aandacht te besteden aan meer zachte recreatie en toerisme. In de maanden juli en augustus gebeurt dat bijvoorbeeld wel in het programma ‘Duizend zonnen en garnalen’. In dat programma komt onder meer een toeristische agenda aan bod. En dat werkte: heel veel Vlamingen trokken naar die toeristische activiteiten in kleine regio's en kleinere dorpen en gemeenten. Die agenda is er niet bij Vlaanderen Vakantieland.

Het lid heeft in de beleidsbrief ook gelezen dat er voor 2009 op Canvas een toeristische reeks wordt gepland over de Vlaamse biercultuur. Op zich heeft hij daar geen probleem mee. Maar moet zo'n programma niet ook in het buitenland worden uitgezonden? Buitenlanders komen naar hier om bier te proeven. Vlaanderen kent de verschillende biersoorten al. Het mag natuurlijk op televisie komen, laat daar geen twijfel over bestaan, maar moet daar dan ook voor worden betaald door Toerisme Vlaanderen? Of komt dat geld vanuit de algemene dotatie van de VRT? Wat is overigens de algemene visie achter dit programma?

De heer Johan Verstreken komt dan tot de buitenlandkantoren van Toerisme Vlaanderen. In het verleden heeft hij er steeds op gehamerd dat het belangrijk was om te voorzien in budgetten om toeristen vanuit het buitenland hier naar toe te krijgen, om het inkomende toerisme te bevorderen dus. Maar misschien moet er ook eens een evaluatie gemaakt worden van bepaalde buitenlandkantoren. Een aantal ervan, zoals bijvoorbeeld dat van Barcelona, levert bijzonder goed werk. Men ziet dagelijks toeristen uit Spanje

naar Vlaanderen komen. De heer Verstreken heeft ook zelf een paar van die kantoren bezocht, zowel privé als met deze commissie. En bij een paar ervan had hij toch bedenkingen over de promotionele activiteiten. Hier en daar weegt het resultaat zijns inziens niet op tegen de kosten. Misschien moet een en ander toch wat meer gestuurd worden.

De minister-president had het verder ook over het verkennen van nieuwe opkomende markten. Over welke opkomende buitenlandse markten die hier niet vermeld worden gaat het dan? Er wordt ook gewag gemaakt van de verkenning van nieuwe en verre markten, maar dan via luchtverbindingen en luchtvaartmaatschappijen. Het lijkt het lid nuttig om eens een opsomming te maken van alle lagekostenmaatschappijen. Zo kan er worden nagegaan wie al dan niet geïnteresseerd is om niet alleen in Zaventem, maar ook in de regionale luchthavens van Antwerpen, Brugge-Oostende voor incoming toerisme te zorgen. Er worden al een aantal maatschappijen opgesomd, maar een aantal andere zijn vooralsnog niet opgenomen, terwijl ze wel op Zaventem vliegen. De heer Verstreken denkt dan bijvoorbeeld aan Air One en Air Berlin.

Voor wat het cultuurtoerisme betreft vraagt de heer Johan Verstreken of het klopt dat de In&Uit-winkels vervangen zullen worden door een nieuw initiatief. In een aantal steden waren er al proefprojecten. Wil men van koers veranderen? Soms is het nogal moeilijk om te weten wat nu de juiste benaming is. Is het nu Toerismebureau, VVV of In&Uit? Dat is niet altijd duidelijk, ook niet voor de toeristen.

Het staat ook buiten kijf dat een aantal toeristische diensten bijzonder goed werk leveren. De heer Verstreken denkt dan bijvoorbeeld aan die van zijn eigen stad. Maar ook in Antwerpen was hij recent bijzonder aangenaam verrast. Van zodra je daar uit het station komt is het eerste wat je ziet een fantastisch toerismebureau. Daar staan dan ook altijd heel wat mensen die hotels willen boeken, die foldertjes willen enzovoort. Dat initiatief is dermate geslaagd, dat het smaakt naar meer.

Ook in Gent wordt de hele stationsbuurt vernieuwd. Ook daar ligt dus een opportuniteit. De stad Gent blijkt echter van plan te zijn om een toerismebureau in te richten in de Vismijn site, naast het Gravensteen. Aangezien men dan reeds midden in de toeristische buurt is, betwijfelt de heer Verstreken of dit wel de beste optie is. De mensen zouden in het station toe-

ristische informatie moeten kunnen krijgen. Is het daarom niet beter met de NMBS te overleggen en naar het voorbeeld van Antwerpen te kijken? Dat moet niet per se overal, maar in Brugge en Gent zou dat toch moeten kunnen.

CD&V is tevreden dat er werk wordt gemaakt van actieplannen voor het watertoerisme. Het cruisetoeurisme is niet te onderschatten, zowel op de binnenvaart als aan de kust. Van de minister had het lid echter graag vernomen of die toeristen ook worden opgenomen in de overnachtingscijfers? Als dat niet zo is, zou het handig zijn om die cijfers te krijgen. Het is wereldwijd immers een groeiend publiek.

Het toerisme is ook voor de provincie Limburg belangrijk. Het project C-Mine, dat een nieuwe boost zal geven aan de regio, loopt echter blijkbaar wat vertraging op. Wat is de stand van zaken dienaangaande?

Inzake toerisme en ontwikkelingssamenwerking worden de voorbeelden van Mozambique 2007 en Zuid-Afrika 2008 aangehaald. Wordt dit gefinancierd uit het budget van Toerisme of Ontwikkelingssamenwerking? Het lid vernam dat het daarbij om duurzaamheid en ondersteuning gaat, ervaring meegeven aan mensen die toeristische projecten opstarten. Volgend jaar komt Malawi 2009 aan de beurt. Wat zijn daar de nieuwe projecten?

De afgelopen jaren is het oorlogstoerisme rond Wereldoorlog I erg belangrijk gebleken. We moeten dat maximaal promoten, met ondersteuning vanuit alle beleidsdomeinen. Bestaat er een lijst van de verschillende landen waarop we ons zouden kunnen toeleggen?

CD&V vindt het positief dat er 400.000 euro extra wordt uitgetrokken voor nieuwe initiatieven in het kader van Toerisme voor Allen. Van dit budget is 50.000 euro bestemd voor bijkomende ondersteuning van vakanties voor personen in armoede. Het steunpunt Vakantieparticipatie zal nieuwe acties uitwerken. Hoe zit het met het personeel voor dat steunpunt? Is de huidige bestaafing voldoende? Die mensen leveren uitstekend werk, maar misschien wordt het steunpunt toch een beetje stiefmoederlijk behandeld. En wat gebeurt er met de overige 350.000 euro?

Nog in het kader van Toerisme voor Allen zijn er de laatste acht jaar geen subsidies meer gegeven voor de volwassenensector in het kader van sociaal toerisme,

wel voor het jeugdtoerisme. Kan dat desgevallend worden herbekeken?

De heer Verstreken verklaart ontgoocheld te zijn omdat de regionale luchthaven Brugge-Oostende nergens aan bod komt in de beleidsbrief. Terwijl daarover ondertussen toch heel wat vragen zijn gesteld in deze commissie. Het belang van de regionale luchthavens blijft wereldwijd toenemen, behalve bij ons. Het moet mogelijk zijn om de luchthaven Brugge-Oostende uit te bouwen als citytripluchthaven, met een vlotte verbinding naar de kunststeden Gent en Brugge, maar ook met het oog op het oorlogstoerisme, denk maar aan 2014-2018. Er is werk aan de winkel. Het is geen vijf voor twaalf, het is al tien na twaalf. Dit had al tien jaar geleden moeten gebeuren.

Heeft de minister-president reeds inspanningen gedaan om luchtvaartmaatschappijen en nieuwe bestemmingen naar de luchthaven te krijgen? Is er reeds onderzoek gebeurd om na te gaan welke bestemmingen interessant zijn voor zowel het incoming als het outgoing toerisme? Zijn er ten gevolge van de reeds genomen initiatieven al nieuwe inschrijvingen binnen gekomen? Voor de luchthaven van Brugge-Oostende is niet alleen – zoals soms wel eens beweerd wordt – het vrachtvervoer belangrijk, maar ook het toerisme. Kijk maar naar de luchthavens, van Tallinn en Gerona die ook zijn begonnen als secundaire luchthavens. Dankzij de chartermaatschappijen is dat big business geworden. Thomas Cook en Jetair vervoeren heel wat toeristen. Dat is belangrijk voor de lokale economie.

De groep Erasmusstudenten die in Vlaanderen komt studeren is een niet te onderschatten groep van informele toeristische ambassadeurs. Al tijdens hun verblijf halen ze heel wat toeristen naar ons land. Voorlopig wordt daar nog niet op ingespeeld. Misschien kan daar werk van gemaakt worden.

De heer Johan Verstreken wijst ook op het gevaar van nieuwe varianten van timesharing die de kop beginnen op te steken, niet alleen aan de kust, maar in heel Vlaanderen. Er worden schijnbaar appartementen verkocht, maar in werkelijkheid gaat het om een aparthotel of een gelijkaardige vorm daarvan. Het gaat zelfs zover dat er appartementen verkocht worden zonder dat er een bouwvergunning is. De consument moet worden beschermd. Misschien kan Toerisme Vlaanderen hier een waarschuwende functie vervullen?

Brussel komt in de beleidsbrief niet aan bod. Het potentieel belang van de stad als poort naar Vlaan-

deren en Europa is nochtans niet te onderschatten. In het buitenland blijkt Brussel echter niet altijd zo'n beste naam te hebben. Vrienden van de heer Verstreken uit de VS vertelden hem dat het motto daar momenteel is 'Visit Europe, avoid Brussels'. Die perceptie wordt er mettertijd niet beter op. Daar moet dus duidelijk aan gewerkt worden. Mogelijks heeft een en ander te maken met het feit dat Brussel geassocieerd wordt met een saaie administratieve hoofdstad, in casu die van de Europese Unie. Mogelijks heeft het ook te maken met het feit dat Vlaanderen niet echt goed gekend is in het buitenland. Daarnaast heeft het ongetwijfeld ook te maken met het feit dat Brussel als niet aantrekkelijk wordt ervaren, als vies en vuil. Iets wat helaas wel eens klopt. De heer Verstreken wil dan ook pleiten voor een gezonde wisselwerking, voor tweerichtingsverkeer tussen de bevoegde instanties in Brussel en Toerisme Vlaanderen, wat een win-winsituatie is voor de beide partijen.

Afsluitend laat de heer Verstreken nog opmerken dat ten gevolge van de maximumfactuur die werd ingevoerd in het basisonderwijs, de sector van de jeugdherbergen en het jeugdtoerisme nu al een daling kent. Dat zorgt voor grote financiële problemen bij de uitbaters en bovendien ook voor een sociaal probleem. Voor kinderen uit kansarme groepen en gezinnen zijn schooluitstappen immers vaak de enige mogelijkheid om een toeristische uitstap mee te maken. Van de minister-president verwacht de heer Verstreken dan ook de nodige aandacht hiervoor.

2.1.3. Tussenkost van de heer Stefaan Sintobin

De heer Stefaan Sintobin verklaart zijn tussenkost relatief bondig te zullen houden, gezien de lange uiteenzettingen van de vorige sprekers en natuurlijk ook gezien het feit dat heel wat van de antwoorden op de nu gestelde vragen eigenlijk al werden gegeven tijdens vorige commissievergaderingen. Toen al waren er interpellaties over pps-constructies, jeugdverblijven, Toerisme Vlaanderen en de reisbureaus en dergelijke meer (pps: publiek-private samenwerking).

Wat de begroting betreft wil de heer Sintobin zijn tussenkost aanvatten met een positieve noot. Zulks is al wel eens aangewezen aangezien de tussenkost van mevrouw Demeulenaere in hoofdte van de minister-president wel eens wat twijfel zou hebben kunnen gezaaid over de vraag wie hier nu precies in de meerderheid en wie in de oppositie zit. Vroeger zou de spreker zulks geweten hebben aan het welbekende antagonisme tussen mevrouw Demeulenaere en voor-

malig minister Bourgeois. Maar ook na het vertrek van die laatste gaat mevrouw Demeulenaere blijkbaar verder op hetzelfde pad.

In zijn inleiding stelde de minister-president dat er ondertussen al vier jaar verstreken zijn van deze legislatuur. Volgens hem is er al heel wat verwezenlijkt. Het lid wil dat niet ontkennen, maar heeft tegelijk de indruk dat er ook nog heel veel zaken niet zijn gerealiseerd. Als hij met name de beleidsopties uit de beleidsbrief voor 2009 bekijkt, dan is er de komende maanden nog heel wat werk aan de winkel, en vreest hij dat bepaalde zaken niet zullen worden gerealiseerd. Dat zal de toekomst dan wel uitwijzen.

Heel positief is het budget dat wordt gereserveerd voor de Ronde van Vlaanderen, net als dat voor het fronttoerisme – of het vredestoerisme zo men wil – in verband met de Eerste Wereldoorlog. Daarover heeft men het in het verleden ook al meermaals gehad in deze commissie. De spreker herhaalt dan ook nogmaals zijn oproep van enkele weken geleden in de plenaire vergadering dat er zou worden gestreefd naar maximaal overleg met alle actoren. Uit de regionale krantenkaternen van West-Vlaanderen moet namelijk blijken dat vrijwel iedere dag een gemeente of een privéactor wel een initiatief aankondigt. Zo zegt de stad Diksmuide vandaag een beleidsplan te zullen uitwerken naar aanleiding van 2014-2018. Het lid vreest dan ook dat er een wirwar aan initiatieven zal zijn. Er moet nu eindelijk een leidersfiguur opstaan om al die initiatieven te coördineren. Iedereen onderschrijft immers het belang van het initiatief van 2014-2018. We kunnen problemen echter beter voorkomen dan ze pas te verhelpen als ze er effectief zijn.

Wat het kunststedenactieplan betreft, wordt heel wat aandacht besteed aan het promoten van Vlaanderen als congresregio. Dat is natuurlijk heel interessant, maar in Vlaanderen zijn er eigenlijk weinig plaatsen om congresgangers te ontvangen. Er is niet alleen een probleem met congreszalen, maar natuurlijk ook en vooral qua opvang en faciliteiten in hotels. Dat geldt nog meer specifiek voor de kust. Het idee van een congresregio is allemaal goed en wel, maar de minister-president moet toch ook weten dat congresgangers een zeer specifiek publiek vormen, dat rekent op meer dan een minimum aan faciliteiten. Het lid geeft hiervan een voorbeeldje. Onlangs was hij in Bredene voor een colloquium in een prachtig gemeenschapscentrum. Die mensen daar zegden echter zelf dat ze enorm veel aanvragen voor congressen krijgen, ook uit het buitenland, maar dat ze de mensen geen fat-

soenlijke hotels kunnen aanbieden. Daar moet dus eerst een inhaalbeweging gebeuren wil men gewag kunnen maken van de Congresregio Vlaanderen.

Dan is er de marketing in binnen- en buitenland. Wat ook uit dat colloquium bleek, is dat diverse actoren de vraag stellen of er niet eens moet worden nagedacht over een heroriëntering van de budgetten voor promotie. Sommigen in de toeristische sector vrezen dat het besteden van budgetten aan het verkennen van nieuwe en verre markten op termijn nadelig zal zijn voor de promotie en de marketing in de ons omringende landen. Die eventuele heroriëntering van de budgetten gaat niet enkel over buurlanden versus verre landen, maar ook qua doelgroepen. Het is heel moeilijk om jonge gezinnen nog naar de Vlaamse kust te lokken. De vergrijzing slaat daar nog meer toe dan in de rest van Vlaanderen. De wat oudere leeftijdsgroep die daar een tweede verblijf heeft, spendeert natuurlijk ook wel. Maar op termijn is het toch een gevaarlijke evolutie.

Aanvullend bij het voorgestelde televisieprogramma rond de Vlaamse biercultuur, doet de heer Sintobin de suggestie om meteen ook aandacht te geven aan de volkscafés. Die verdwijnen meer en meer. Dat heeft veel te maken met het gebrek aan opvolgers en de omzet. Maar er zitten pareltjes tussen, die in het kader van het erfgoed gepromoot of beschermd zouden moeten worden. Het lid heeft een dergelijke vraag overigens ook al eens gesteld aan minister Van Mechelen.

Een ander punt gaat over de promotie van nieuwe luchtvaartverbindingen. Zijn er dienaangaande al concrete zaken bekend?

Een volgend punt gaat over meer ruimte voor toerisme en recreatie en maatregelen voor de hotelsector. Het lid onderschrijft die doelstellingen wel, maar leest dat eigenlijk al vier, vijf jaar lang in iedere beleidsbrief. Maar concreet gebeurt er niets. De Vlaamse overheid kan er overigens zelf weinig aan doen. Vooral de lokale overheden moeten maatregelen nemen. Het gaat overigens echt wel heel slecht met de hotelsector. Nog maar gisteren berichtte Belga dat er volgend jaar in Knokke opnieuw vier hotels verdwijnen. Wat bedoelt de minister-president, in dat licht bezien, met maatregelen voor de hotelsector?

Er werd in verschillende dossiers al over samenwerkingsakkoorden gesproken. Zowel met de privésector als met andere overheden moet zo veel mogelijk wor-

den samengewerkt. Wat toerisme betreft, kan er echter blijkbaar niet samengewerkt worden met Brussel. Brussel wil het toeristisch beleid immers volledig naar zich toetrekken. Er is sprake van manifeste onwil om samen te werken met Vlaanderen. Vanuit het nieuwe onthaalgebouw van Toerisme Vlaanderen probeert men dat de facto wel, maar het blijft een knelpunt.

Ook over toeristisch onthaal en zichtbaarheid werd reeds verschillende keren gesproken. De spreker meent te weten dat er ondertussen in de luchthaven een infopunt is. De piste van informatieverstrekking via tankstations en dergelijke moet verder worden opgevolgd. In Wallonië doet men ter zake ook serieuze inspanningen. Misschien kan Toerisme Vlaanderen eens navraag doen naar de inspanningen van steden en gemeenten.

Hoe staat het met het Reisbureaudecreet en de handhaving ervan? Volgens de sector was er zeker initieel een tekort aan voldoende gekwalificeerd personeel voor de correcte opvolging van een en ander.

Nog maar enkele weken geleden heeft de heer Sintobin een interpellatie gehouden over de interne audit bij Toerisme Vlaanderen. Toen was er sprake van een voortgangsrapport dat zou worden opgeleverd op 15 oktober 2008; net de dag na de interpellatie. Kan de minister-president daarover vandaag al iets meer zeggen?

De geselecteerde projecten staan in het Kustactieplan. Maar wat gebeurt er met projecten die niet gerealiseerd worden? De spreker denkt dan met name aan het Fort Napoleon in Oostende. Op een eerdere vraag daarover werd hem geantwoord dat Erfgoed Vlaanderen waarschijnlijk een nieuwe aanvraag zou indienen. Is dat ondertussen wel of niet gebeurd?

Wat is de stand van zaken in het dossier over de treinverbinding Rijsel-Brugge?

Voor de regionale luchthavens in West-Vlaanderen – Oostende-Brugge en Kortrijk-Wevelgem – werd de opsplitsing in LEM (Luchthaven-Exploitatie-Maatschappij) en LOM (Luchthaven-Ontwikkelings-Maatschappij) gerealiseerd. Ook in de commissie voor Leefmilieu werd deze thematiek reeds meermaals besproken. Nu blijkt daar een probleem te zijn. De heer Vande Lanotte – om hem niet te noemen – beweert dat minister Crevits geboycot zou worden door haar eigen administratie en dat het dossier muurvast zit. De hele pps-constructie die is opgezet

om een nieuw elan te geven aan de regionale luchthavens, zou op een laag pitje staan. Mogelijks dient deze vraag echter eerder aan minister Crevits gesteld te worden.

2.1.4. *Tussenkoms van de heer Gino De Craemer*

Bij de aanvang van zijn uiteenzetting verklaart ook de heer *Gino De Craemer* niet al te zeer in detail te willen treden, gezien er hier sowieso reeds heel veel gezegd is. Hij zal dan ook proberen om het bij een aantal meer algemene beschouwingen te houden.

Hoewel hij nu spreekt vanuit de oppositie, heeft zijn fractie vier jaar aan dit beleid deelgenomen. Hij is tevreden over het gevoerde beleid inzake toerisme, en niet alleen omdat de vroegere minister tot zijn partij behoorde. Ook de sector zelf erkent dat de Vlaamse Regering serieuze inspanningen heeft geleverd en dat er grote stappen in de goede richting zijn gezet. Deels ten bewijze daarvan haalt hij de jaarlijkse groei van 2,2 percent aan. Telkens opnieuw werd een record gevestigd in de sector. Hij kan dan ook enkel hopen dat het beleid gecontinueerd wordt. Daarvoor moeten de nodige budgetten worden uitgetrokken. Het lid heeft kunnen vaststellen dat ze stijgen, en dat is positief. Uiteraard moet er verder worden geïnvesteerd in innovatie en nieuwe projecten, niet alleen in de Ronde van Vlaanderen, maar ook in productontwikkeling.

De spreker wil daarna enkele prioriteiten van zijn partij naar voren schuiven. De focus ligt op het kunststedenbeleid, het vredestoerisme en het kusttoerisme. Het congrestoerisme is natuurlijk ook van groot belang, maar dat kwam hier al uitvoerig aan bod.

Inzake het kunststedenbeleid verwacht hij dat de succesvolle initiatieven en formules worden voortgezet en gegarandeerd blijven. Het beleid moet nog verder ontwikkeld en versterkt worden. Vooral de samenwerking tussen de kunststeden kan nog hechter. Zo kunnen bijvoorbeeld Antwerpen, Gent en Brugge nog meer gezamenlijke initiatieven nemen. Maar er moet zeker meer actie ondernomen worden ten aanzien van Brussel, en dit spijs de tegenkanting vanuit Brussel zelf. Brussel mag niet vergeten worden. De stad moet meer in het beleid opgenomen worden.

Het lid is het met de heer Verstreken eens dat we nog meer de link moeten leggen tussen het kunststeden-

beleid en het kusttoerisme. In de directe omgeving van een kunststad als Brugge moet bijvoorbeeld het toerisme in Damme worden gepromoot. Dat moet in andere kunststeden ook perfect mogelijk zijn.

Hij ziet ook een verdere koppeling mogelijk tussen het kunststedentoerisme en het congresstoerisme. Men moet de congresgangers volledige pakketten aanbieden. Dat moet nog verder worden uitgewerkt. Daar zitten we momenteel nog met een hiaat.

Flanders Fields is al in veel landen een echt begrip geworden. Natuurlijk vormt de datum 2014-2018 voor ons een aanknopingspunt om Vlaanderen nog sterker op de kaart te zetten. Er moet met zo veel mogelijk landen een samenwerkingsakkoord worden gesloten over de herdenking van de Eerste Wereldoorlog in Vlaanderen en in hun land. Vlaanderen kan zich op deze manier in heel de wereld positioneren als een centrale institutionele partner, maar ook als dé toeristische bestemming bij uitstek voor de herdenking van honderd jaar Grote Oorlog. Met een aantrekkelijk toeristisch aanbod en slagkrachtige marketingcampagnes kunnen potentiële toeristen overtuigd worden.

Het gezamenlijke actieplan van Westtoer en Toerisme Vlaanderen moet in detail worden uitgewerkt, rekening houdend met de opmerkingen die in een studie naar voren werden gebracht. Natuurlijk moet de nadruk liggen op kwaliteitstoerisme.

De spreker refereert hierbij aan de luchthaven Brugge-Oostende. Aan de ene kant beaamt hij dat er aandacht moet zijn voor de lagekostenmaatschappijen. Maar anderzijds vreest hij dat we eerst de actiegroep in Oostende zullen moeten overtuigen dat er nog meer luchtverkeer kan komen. Dat probleem rijst trouwens rond elke luchthaven.

Daarop inpikkend stelt de heer *Johan Verstreken* dat hij als Oostendenaar kan zeggen dat die actiegroep zich vooral kant tegen lawaaierige toestellen en tegen vrachtverkeer. Met een citytripluchthaven heeft de actiegroep geen probleem. Mocht men een enquête doen in Oostende, dan zou blijken dat 80 tot 90 procent van de Oostendenaren een grote voorstander is van toerismeverkeer. Die toestellen scheren immers niet rakelings over de daken van de huizen en veroorzaken geen dergelijke stankhinder.

De heer *Gino De Craemer* stelt dat als zulks klopt, er voor hem dan uiteraard ook geen probleem is. Brugge, Oostende en de hele kust kunnen er alleen maar van profiteren.

In het kusttoerisme heeft zich de jongste jaren een grondige verschuiving voorgedaan. Het belang van de tweede verblijven en het dagtoerisme is enorm toegenomen. Het aantal overnachtingen in commerciële logiesvormen blijft dalen. In die context zullen er ook accenten moeten worden verschoven. De focus zou op beleven kunnen worden gelegd. In het kader van het Kustactieplan kan worden gemikt op investeringen die de actievere beleving van de vakantie aan zee beogen. Dat kan een goed uitgangspunt zijn. In het kader van de actievere beleving kan men ook focussen op jongeren als doelgroep.

Misschien moet men inderdaad ook nog meer de link activeren tussen het kusttoerisme en het kunststedenbeleid.

Heel wat positieve initiatieven werden de jongste jaren gestart. Ze moeten gecontinueerd worden en gegarandeerd blijven. Het is daarbij ook belangrijk om de initiatieven en projecten tijdig en regelmatig te evalueren vooraleer er verdere stappen worden gezet. Zo kan men op tijd bijsturen. Nieuwe stappen hebben geen enkel nut als er een negatieve evaluatie is. Zo moet er een evaluatie komen van het kustactieplan in functie van het nieuwe strategisch beleidsplan voor de Vlaamse kust.

Na die grondige evaluatie moet er een verdere detailuitwerking van de projecten komen, een inbedding in het totale strategische plaatje, om uiteindelijk te komen tot finalisatie en implementatie.

De heer *Sintobin* heeft dat ook al gezegd. Uiteraard is dat belangrijk. We moeten nog voor het eind van de legislatuur een aantal zaken finaliseren en vooral implementeren. Timing zal de komende weken belangrijk zijn. Er zullen knopen moeten worden doorgehakt. Er moet immers nog heel wat worden gerealiseerd. Daarbij moet altijd worden gemikt op kwaliteit, voldoende spreiding over heel Vlaanderen en duurzaamheid. Daarbij moeten alle actoren in de toeristische sector samenwerken. Daar heeft de Vlaamse Regering een rol te spelen.

Het viersporenbeleid is de belangrijkste doelstelling. Daar ligt het maximale rendement dat moet worden gehaald voor de sector.

Replicerend op de heer *De Craemer* stelt de heer *Stefaan Sintobin* dat hij van mening verschilt met zijn collega's voor wat het kunststedenactieplan betreft. Zeker voor wat betreft de verbreding, bijvoorbeeld naar de kust, en de verdieping, met kleinere steden zoals Aalst. Het is nu net de sterkte van het kunst-

stedenactieplan dat het een specifiek product is dat gericht is op een specifieke doelgroep, zoals ook de Vlaamse kust zich richt tot een specifiek publiek. Daarom is het beter om het kunststedenactieplan te behouden zoals het nu bestaat.

De heer *De Craemer* beaamt dat het bestaande kunststedenbeleid de basis is die er moet zijn en blijven. Maar als men, bijvoorbeeld in Brugge, dat toch op slechts vijftien kilometer van de kust ligt, de kust kan aanbieden aan de mensen die aan kunsttoerisme willen doen, dan heeft men toch een extra troef die men niet moet laten liggen.

2.2. Antwoorden van de minister-president

In zijn repliek wenst de *minister-president* vooreerst iedereen te bedanken voor de tussenkomsten, en dan zeker diegenen die zich positief geuit hebben over het beleid. Ter zake heeft hij overigens de indruk dat alle collega's dat in meerdere of mindere mate gedaan hebben. Er werden ook pertinente vragen gesteld. Er waren ook suggesties en aanmoedigingen om bijkomende accenten te plaatsen. De minister-president waardeert dat ten zeerste. Hij zal proberen op alle vragen te antwoorden. Sommige vragen zijn echter zeer gedetailleerd. Hij gaat er dan ook van uit dat er later bijkomende informatie kan worden bezorgd en dat alles finaal op die manier kan worden beantwoord.

Voor wat de vraag van mevrouw Demeulenaere over het congresstoerisme betreft, denkt de minister-president dat Vlaanderen de congresfunctie zeer nadrukkelijk op de kaart moet blijven zetten. Vlaanderen moet daarin verder investeren en nog iets meer zijn toeristische troeven uitspelen. Hij verwijst daarbij naar de ateliers van Vlaanderen in Actie (ViA).

Er is dus niet alleen door deze commissie en door de Vlaamse Regering, maar ook door de stakeholders gezegd – Karel Van Miert en anderen hebben met name benadrukt hoe belangrijk het is dat we de unieke 'selling proposition' verder kunnen uitbouwen zodat er een interessante combinatie komt tussen congresstoerisme, kusttoerisme en kunsttoerisme – dat dit de uitdaging is waar we zeer innovatief en zeer ambitieus moeten aan werken. Voor de problematiek van het MICE-toerisme, 'meeting, incentive, congres and exhibition', wordt een groeipad verder uitgewerkt binnen de beschikbare middelen.

Er zijn geen harde criteria voor de kunststeden. De suggestie om 'kleinere' steden die ook heel wat te bieden hebben, maar die nog onbekend zijn in het buitenland, op te nemen, is interessant. We mogen de kleinere mooie steden niet vergeten. We moeten ze upgraden zodat ze de interesse van de toeristen opwekken, want onbekend is onbemind.

Er wordt momenteel alleen samengewerkt met de VRT. In het verleden is getracht om met andere samen te werken, maar dat is niet gelukt. Men heeft toen het accent verlegd naar de crossmediale acties. Telkens als zich een opportuniteit aandient om met andere zenders samen te werken, moeten we dat doen.

Men vroeg ook of er nog nieuwe campagnes zouden komen. Voor Duitsland bijvoorbeeld is er een vernieuwde campagne opgestart. Er werden initiatieven genomen.

De minister-president heeft begrepen dat het voor sommige collega's al een tijdje geleden is dat ze nog op de luchthaven van Zaventem zijn geweest. 'Visit Flanders' is namelijk wel degelijk gerealiseerd. Degenen die al eens het vliegtuig nemen, moeten dat al gezien hebben. In september 2008 werd een onbemande, opvallende multimedia-installatie gerealiseerd. Er is daarover in het verleden trouwens ook al een vraag gesteld in deze commissie. Het is belangrijk dat we dit doen, want het is het eerste wat een toerist ziet.

Dan is er de problematiek van de hotels. Uit de studie naar de hotelfunctie aan de kust blijkt onder andere dat het aantal overnachtingen aan de kust afneemt en het de kustgemeenten ontbreekt aan een economisch draagvlak voor een markt van zakelijke individuele overnachtingen. Het klopt dat dit een van de zwakke punten is. Men kan voor het congresstoerisme heel wat initiatieven nemen, maar als er geen geschikte overnachtingsmogelijkheden zijn, dan is er evidentierwijze een probleem. Die overnachting moet ook aan een aantal standaarden voldoen. We kunnen één en ander wel wat stimuleren, maar ook de immobiële sector moet hier finaal op inspelen. Ze moeten ervan overtuigd zijn dat hun investeringen zullen renderen. In het debat rond de herziening van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen zal de toeristische invalshoek eveneens aan bod komen.

Er was een vraag over de link naar de hotels op de website van Toerisme Vlaanderen en een antwoord

op een schriftelijke vraag die mogelijk verkeerd is begrepen, namelijk als zou Toerisme Vlaanderen zelf die kamers gaan beheren. Dat kan vanzelfsprekend niet het geval zijn. Men vraagt dat de beschikbare kamers terug te vinden zouden zijn en men dan zou kunnen doorklikken naar de site van de hotels in kwestie. Het is een goed idee en het zal dan ook worden meegenomen. Wel worden we in Vlaanderen nog al te vaak geconfronteerd met het feit dat niet alle hotels, en dan druk ik me voorzichtig uit, in onlineboekingen voorzien. Daar zit dus een serieuze flessenhals als we dat initiatief zouden nemen.

De uitvoeringsbesluiten voor het Toeristische Logies-decreet liggen momenteel bij de Inspectie van Financiën. Zodra ze terug zijn, kan daaraan verder worden gewerkt.

De minister-president heeft verder nog een aantal andere elementen genoteerd, zoals het betrekken van de privésector bij het verstrekken van brochures omtrent attracties enzovoort. Waar we de privésector kunnen betrekken, moet dat ook gedaan worden. Er lopen verschillende gesprekken met professionals. Ook in dat verband was er een vraag of er nog andere opleidingen zijn dan de masteropleiding. Horeca is vragende partij, bijvoorbeeld om in het hoger beroepsonderwijs verder initiatieven te nemen.

De criteria inzake de toeristische dienstverlening en infokantoren in de regio's werden besproken met de provincies, de Vereniging van Steden en Gemeenten en de regiocoördinatoren. Daarin zijn ook de brochures aan bod gekomen. De opmerkingen die gemaakt zijn in verband met de grenzen van een provincie zijn duidelijk genoteerd. In dat verband zullen de nodige initiatieven worden genomen.

In het jeugdactieplan is de promotie van de jeugdverblijven een van de acties, naast de infrastructuur.

In zijn vorige functie van minister van Openbare Werken was de minister-president ook bevoegd voor de binnenvaart. Er zijn heel wat mogelijkheden voor het watertoerisme, zeker op de binnenvaart met toerwaarten. Er moeten daar nog verdere stappen in gezet worden. Er is ook verder overleg nodig met de waterwegbeheerders. Dat zit in een dynamiek. Reeds in zijn vorige functie heeft de minister-president daar wat toe mogen bijdragen. Hij gelooft daar dan ook echt in. Ook jachthavens in kleinere gemeenten is een zeer interessant idee. In Schelle bijvoorbeeld is de burgemeester vragende partij om een jachthaventje aan te leggen. Het is echter altijd ook een kwestie van geld,

want een jachthaven kost nu eenmaal geld. Er zijn al heel wat aanlegsteigers gefinancierd, maar dat zijn natuurlijk geen jachthavens. De minister-president gelooft alleszins dat daar een toekomst voor kan zijn. Wanneer men de waterkant kan ontsluiten, komt er een heel andere dynamiek, met een combinatie van zachte recreatie. Het is de moeite waard om na te gaan waar die kleinere jachthavens in de kleinere gemeenten kunnen gelokaliseerd en verder ontwikkeld worden. Dat realiseren is echter een bevoegdheid van Openbare Werken en een kwestie van budgetten. Zelf kan de minister-president alleen maar bijtreden dat er heel wat elementen moeten ontwikkeld worden, maar het is zeker ook een kwestie van de middelen ervoor te vinden.

Wat betreft werkgelegenheid zijn er gesprekken bezig, bijvoorbeeld met de Federatie van de Toeristische Industrie, om te kijken naar de mogelijkheden inzake knelpuntberoepen.

Toerisme voor Allen wordt blijkbaar door iedereen positief beoordeeld. Een continu contact met de private sector om het aanbod uit te breiden, is dan ook heel belangrijk.

Een evergreen is, spijtig genoeg, de administratieve vereenvoudiging. Terecht wordt daarop gewezen. In mei 2008 hebben Toerisme Vlaanderen en de dienst Wetmatiging het rapport van het meetonderzoek van de administratieve lasten afgewerkt. Toerisme Vlaanderen nam de rol van voortrekker op zich. Er worden dus stappen gezet, hoewel het begrijpelijk is dat sommigen vinden dat het niet snel genoeg gaat. De nodige initiatieven werden genomen. Zaak is dat die initiatieven ook geconcretiseerd worden.

Mevrouw Demeulenaere dringt erop aan bijkomende initiatieven te nemen. Het is echter ook belangrijk dat we datgene dat is opgestart, ook finaliseren en maximaal implementeren. Dat sluit niet uit dat er bijkomende initiatieven kunnen worden aan toegevoegd.

De kust is vanzelfsprekend heel belangrijk. Er gaan ook heel wat middelen van het toerismebeleid naar de kust. In de campagne in Duitsland is ze heel nadrukkelijk opgenomen. Er gaan namelijk heel wat Duitsers naar de Vlaamse kust. Aangezien die markt een dalende trend vertoont, moeten we daar blijvend in investeren.

Een goede, kwalitatieve opleiding van gidsen en reisleiders is en blijft vanzelfsprekend van essentieel belang voor het kunststedenactieplan.

Er werd door de heer Verstreken ook gevraagd naar de verhouding tussen de aandacht voor Vlaanderen en voor het buitenland in het programma Vlaanderen Vakantieland. De minister-president kan daar geen onmiddellijk antwoord op geven. Hij heeft wel goed begrepen dat de vraagsteller vindt dat we ons niet mogen bemoeien met de inhoud. Dit belet echter niet dat er een bepaald evenwicht moet zijn.

Daarop inpikkend stelt de heer *Johan Verstreken* dat de overheid zich inderdaad niet mag bemoeien met de inhoud, tenzij er vanuit Toerisme Vlaanderen extra financiële middelen naar dat programma gaan. In dat geval mag er wel een zekere return verwacht worden.

Namens de minister-president verklaart mevrouw *Raymonda Verdyck*, administrateur-generaal van Toerisme Vlaanderen, dat het agentschap en de provincies wel degelijk zorgen voor een financiële inbreng. Op dat vlak is er een gemengde samenwerking. Het is belangrijk dat men weet dat de inhoud voor het Vlaamse onderdeel in overleg met de VRT wordt afgesproken. Over wat er precies naar voren wordt gebracht, is er continu overleg tussen de beide partners.

Minister-president *Kris Peeters* verklaart verder er ook van overtuigd te zijn dat de provincies wel de nodige druk zullen uitoefenen om ervoor te zorgen dat ze voldoende aandacht krijgen.

Er is ook een initiatief gepland over de Vlaamse biercultuur. Het gaat hier eigenlijk om een voortzetting van 'Het mooiste dorp'. Het idee over de volks- en wat oudere cafés van de heer Sintobin is interessant. Minister Van Mechelen is bevoegd voor het erfgoed. We moeten dergelijke cafés koesteren.

Daarop inpikkend wijst de heer *Gino De Craemer* erop dat men in Frans-Vlaanderen hier heel goed op heeft ingespeeld. Mogelijks kan dit als voorbeeld dienen.

De *minister-president* stelt dat daar zeker naar gekeken zal worden.

Er werd ook gezegd dat de luchthaven Oostende-Brugge niet alleen voor cargo mag worden gebruikt. Samen met minister Crevits zal de minister-president nagaan of er initiatieven kunnen worden genomen op dat vlak. De heer Sintobin gewaagt ter zake van een zekere boycot. Er zal worden nagaan of dat effectief zo is. De minister-president heeft heel hard gewerkt om die regionale luchthavens een toekomstkansen te geven. Hij verwijst dienaangaande naar het hoger

reeds genoemde ontwerp van decreet van minister Crevits, dat ook werd goedgekeurd. Het komt erop aan in deze legislatuur stappen te zetten, zodat het proces gefinaliseerd kan worden. Mocht er een boycot zijn, dan moet die stoppen. De nodige initiatieven daartoe zullen worden genomen.

Wat het goede voorbeeld betreft van het toerismebureau in Antwerpen, kan de minister-president vanzelfsprekend enkel met de heer Verstreken instemmen. Ook Gent is opgenomen in een masterplan. De heraanleg van het stationsplein in Gent is een goede aanleiding om na te gaan wat daar eventueel mogelijk is.

Er werd ook gevraagd of de passagiers op de binnenvaart worden opgenomen in de Vlaamse toeristische overnachtingcijfers. Meestal is dat niet het geval. De passagiers worden namelijk enkel meegeteld wanneer daar ook logies op het vasteland aan verbonden is.

De heer *Johan Verstreken* wenst daarop te vernemen of de minister-president in de toekomst aan die cijfers denkt te kunnen geraken? Het gaat immers eveneens om overnachtingen, maar op een andere manier.

De *minister-president* antwoordt daarop dat er geprobeerd zal worden die overnachtingcijfers op de een of andere manier vast te krijgen. Hij vraagt zich af of er geen administratieve melding wordt gemaakt van het aantal passagiers, voor het geval er bijvoorbeeld een aanvaring of een ander ongeval zou zijn.

In 2009 wordt 250.000 euro uitgetrokken voor projecten in het Zuiden die toerisme inzetten als hefboom voor de vermindering van armoede. Dit zijn langlopende programma's van internationale organisaties of niet-gouvernementele organisaties (ngo's) en daarom werd geopteerd om de middelen in te schrijven op gesplitste kredieten.

Wat de Eerste Wereldoorlog betreft deelt de minister-president de zorg van de heer Sintobin dat het geen kakofonie mag worden. Er worden initiatieven uitgewerkt voor een overkoepelende coördinatie rond dit project en dit op drie niveaus: internationaal, Vlaamse overheid en op niveau van de provincies, steden en gemeenten. Wanneer er initiatieven worden genomen, dan moeten die worden begeleid en in een bepaalde richting worden gestuurd.

De suggestie over de Erasmusstudenten is zeker ook de moeite waard.

Diverse leden hebben gezegd dat men Brussel te weinig terugvindt in de beleidsbrief, en dat is juist.

Dit belet niet dat Brussel wel degelijk belangrijk is. Er zijn ook gesprekken bezig met de ‘stakeholders’. Maar dat verloopt niet gemakkelijk.

Er is ook gesproken over de creativiteit van de scholen binnen de maximumfactuur. Minister Vandenbroucke is daarvoor de meest gereede partij. We moeten de impact van de maximumfactuur op de activiteiten van de schoolgaande jeugd in elk geval nagaan.

Er werd ook gevraagd welke maatregelen er inzake de audit van Toerisme Vlaanderen zijn genomen. De minister-president gaat ervan uit dat we daar op een ander moment over van gedachten kunnen wisselen. Hij wil hierover hoe dan ook geheel transparant zijn.

De opmerkingen over de Vlaamse biercultuur en het VRT-programma heeft de minister-president meegenomen.

Over de treinverbinding Rijsel-Brugge werd nog een vraag gesteld. De minister-president moet dat nakijken. Het gaat hierbij natuurlijk niet om een directe bevoegdheid van Toerisme Vlaanderen.

De heer *Stefaan Sintobin* laat dienaangaande opmerken dat de heer Bourgeois in het verleden heel wat inspanningen leverde om, via overleg, die treinverbinding tijdens bepaalde periodes te bestendigen.

De *minister-president* belooft dit te zullen nagaan. Als zijn voorganger dat heeft gedaan, moet hij het immers minstens even goed proberen te doen.

Voor wat de opmerkingen van de heer De Craemer betreft, stelt de minister-president dat hij het reeds heeft gehad over de reconductie en over het voortzetten van de relatie tussen kunststeden en het congresterisme, en ook de Eerste Wereldoorlog is al aan bod gekomen.

In verband met de samenwerking met sectoren, denkt hij dat er veel overleg is, maar overleg moet ook leiden tot concrete stappen. Er is een grote betrokkenheid bij veel initiatieven. Dat is heel positief. We moeten voldoende evolueren, dat is duidelijk.

Hiermee meent minister-president Peeters op de meeste vragen te hebben geantwoord. De antwoorden op de vragen waar hij niet direct op is ingegaan, zal hij aan het verslag laten toevoegen zodat men daar alle relevante informatie in kan terugvinden. Indien daarna nog vragen onbeantwoord zijn, wil hij daar later graag op terugkomen.

2.3. *Aanvullende tussenkomsten van de leden en slotreplieken van de minister-president*

2.3.1. *Aanvullende tussenkomst van de heer Stefaan Sintobin en antwoord van de minister-president*

Bij wege van aanvullende vraag stelt de heer *Stefaan Sintobin* dat de minister-president zich waarschijnlijk herinnert dat de ferryverbinding tussen Vlaanderen en Schotland werd vervangen door Norfolkline. Hij leest nu op pagina 14 van de beleidsbrief over extra joint-promotieacties. Zijn die al concreet, of zitten ze nog in een beginfase?

De *minister-president* verklaart dat hij hier al meerdere keren over gesproken heeft met de ‘first minister’ van Schotland, want zo wordt de minister-president daar genoemd. Het dossier komt zijns inziens in orde.

Nog maar vannacht – naar aanleiding van een moeilijke Europese landbouwraad – heeft hij ook de minister van Landbouw van Schotland hierover gesproken. Hij verwees ook naar dit dossier. De minister-president gaat er van uit dat we ook in 2009 de nodige initiatieven zullen nemen. In 2009 wordt er een budget ten belope van 25.000 euro voor uitgetrokken door Toerisme Vlaanderen. Schotland kijkt om verschillende redenen met heel veel belangstelling naar wat hier in Vlaanderen gebeurt op heel wat vlakken.

2.3.2. *Aanvullende tussenkomst van de heer Gino De Craemer en antwoord van de minister-president*

De heer *Gino De Craemer* verklaart nog een belangrijke aanvullende vraag te hebben over de wetgeving en de vergunningsproblematiek inzake de reisbureaus. Welke richting gaan we uit? Wat is de doelstelling? De wetgeving wordt steeds strenger, vooral dan in verband met de financiële voorwaarden. Willen we enkel nog grote ketens overhouden, of denken we ook in de richting van de bescherming van de kleine zelfstandigen?

De *minister-president* antwoordt daarop dat het zijns inziens de goede richting uitgaat. Het is zeker niet de bedoeling om alleen met de grote reisbureaus over te blijven. Met het oog op enkele vrij negatieve gebeurtenissen is het echter belangrijk dat een consument

die een reisbureau binnenstapt, een aantal garanties krijgt. Dat hij niet wordt bedrogen, dat het geld niet uit zijn portefeuille wordt geklopt, hier of in zijn hotel. Het is daarbij echter zeker niet de bedoeling om enkel de grote reisbureaus over te houden. We willen alle ruimte geven aan kleine, kwalitatief hoogstaande, zelfstandige kantoren.

Aanvullend daarop stelt mevrouw *Raymonda Verdyck*, administrateur-generaal van Toerisme Vlaanderen, dat het inderdaad gaat om de bescherming van de consument. Het nieuwe Reisbureaudecreet heeft daar heel erg op ingezoomd. Ondertussen zijn er ook een paar financiële elementen, zoals het bieden van een garantie aan de consument. Op die manier is er een opvang- en een terugvalscenario, mochten er zich alsnog problemen voordoen. Het is echter zeker niet de bedoeling om de kleinere kantoren daardoor uit de markt te halen.

De heer *Gino De Craemer* repliceert daarop dat het nogal erg zou geweest zijn mocht dat de bedoeling zijn geweest. Maar door het nemen van een aantal maatregelen, komt het daar in de praktijk wel op neer. Als iemand bijvoorbeeld afstudeert met een graduaatsdiploma Toerisme, moet die als het ware al van rijke komaf zijn om nog met een bureau te kunnen starten, zeker gezien de huidige economische toestand. Er zullen weinig banken zijn die iemand willen steunen om bijvoorbeeld een waarborg van 50.000 euro te kunnen geven.

En precies die waarborg wordt vanaf 2010 ingevoerd. Het is niet voor iedereen, en al zeker niet voor de starters, evident om zo'n waarborg van 50.000 euro te kunnen bieden. Dat bestaande reisbureaus zich moeten aanpassen, lijkt me normaal. Maar voor starters is het heel moeilijk geworden om nog een reiskantoor op te starten. En dat komt mee door de beleidsmaatregelen die zijn genomen. Die maatregelen zijn weliswaar goed om de consument te beschermen, maar maken het tegelijk veel moeilijker voor de kleine reiskantoren. Het lid denkt dan ook dat er in 2010 veel kleine kantoren zullen moeten afhaken, omdat ze het financieel niet meer aankunnen.

De *minister-president* beaamt dat dat een interessante discussie is, waar op een ander moment zeker nog eens moet op worden doorgegaan. De bescherming van de consument is een bezorgdheid van de wetgever en van de uitvoerende macht. Als die bescherming onevenwichtig is en de drempel voor nieuwkomers op de markt te hoog maakt, ontstaat er een ander probleem. Men heeft er ter bescherming van de con-

sument voor gezorgd dat dat gereguleerd is. Maar dat moet natuurlijk evenwichtig zijn. Indien zou blijken dat de markt geen nieuwe intreders toelaat, krijgen we negatieve effecten als corporatistische afscherming, clustering en schaalvergroting.

De minister-president staat dus open voor de geuite bekommernis. We moeten dat eens verder bekijken. Hij dacht overigens niet dat die waarborg zo sterk veranderd was ten opzichte van het oude decreet.

De heer *Gino De Craemer* antwoordt daarop dat de waarborg op heden inderdaad niet sterk is veranderd ten opzichte van het oude decreet, maar vanaf 2010 wordt hij wel verdubbeld van 25.000 naar 50.000 euro. Voor veel kantoren is dat een probleem om die financiële garanties te krijgen. De banken zijn niet meer zo snel geneigd om dat toe te staan. We zien dan ook dat steeds meer kleine kantoren verdwijnen of overgenomen worden door grote kantoren als TUI en Thomas Cook. Dat kan niet de bedoeling zijn.

De heer *Stefaan Sintobin* stelt dat de opmerkingen van de heer De Craemer wellicht wel juist zullen zijn, maar dat ze dan toch wel rijkelijk laat komen. Hij begrijpt niet goed waarom ze niet werden geformuleerd bij de totstandkoming van het Reisbureaudecreet. De fractie van de heer De Craemer heeft het mee goedgekeurd. Het decreet was overigens nog een initiatief van de vorige minister van Toerisme, die eveneens tot de fractie van de heer De Craemer behoort. Men is dus nogal laat met die opmerkingen.

De heer *Gino De Craemer* antwoordt daarop dat hij toen nog niet in deze commissie zat.

3. Indicatieve stemmingen

3.1. Indicatieve stemming over de decreetsbepalingen

Artikel 12 (programma DG)

Ter indicatieve stemming gelegd, wordt dit artikel aangenomen met zeven stemmen bij drie onthoudingen.

Artikel 18

Ter indicatieve stemming gelegd, wordt dit artikel aangenomen met zeven stemmen bij drie onthoudingen.

Artikel 138

Ter indicatieve stemming gelegd, wordt dit artikel aangenomen met zeven stemmen bij drie onthoudingen.

3.2. Indicatieve stemming over de begrotingstabel*3.2.1. Afdeling I**Programma DG*

Ter indicatieve stemming gelegd, wordt het programma DG 'Toerisme' aangenomen met zeven stemmen bij drie onthoudingen.

*3.2.2. Afdeling V**Begroting van het agentschap Toerisme Vlaanderen*

Ter indicatieve stemming gelegd, wordt ook de begroting van het agentschap Toerisme Vlaanderen (IVA met rechtspersoonlijkheid) aangenomen met zeven stemmen bij drie onthoudingen.

4. Motie van aanbeveling

Door de heer Stefaan Sintobin werd tot besluit van de bespreking van de beleidsbrief Toerisme een motie van aanbeveling aangekondigd.

III. BUITENLANDS BELEID

1. Toelichting door de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid

Bij de aanvang van zijn uiteenzetting over het beleidsveld Algemeen Buitenlands Beleid verklaart minister-president *Kris Peeters* eerst een korte toelichting te willen geven bij enkele accenten van de beleidsbrief Buitenlands Beleid 2009 om daarna over te gaan tot het bijhorend ontwerp van begroting dat eveneens in het parlement werd neergelegd.

1.1. Toelichting bij de beleidsbrief Buitenlands Beleid

1.1.1. De internationale context

Een algemene situering van de internationale context waarbinnen Vlaanderen zijn buitenlands beleid ten uitvoer legt, is onontbeerlijk. Meer dan ooit tevoren worden we op vandaag geconfronteerd met belangrijke uitdagingen. Er is de financiële crisis, waarvan de economische gevolgen nu al ten volle merkbaar zijn en die ons ongetwijfeld nog verder zullen teisteren. Ten gronde schat men volgens de minister-president de gevolgen van die internationale crisis momenteel eigenlijk nog onvoldoende in. Het is daarbij ook belangrijk dat we die vanuit de eigen regionale invalshoek bekijken. Het internationaal beleid is immers in toenemende mate een instrument om regionale belangen te behartigen. Mee daarom is het belangrijk blijvend te investeren in een sterk buitenlands beleid.

Het is bijna een open deur intrappen als we zeggen dat 2009 op verschillende vlakken een belangrijk jaar met vele veranderingen wordt. De nieuwe president van de Verenigde Staten zal op 20 januari 2009 aantreden, er zijn verkiezingen voor het Europees en het Vlaams Parlement, er komt een nieuwe Europese Commissie en normaliter zal ook het Verdrag van Lissabon in werking kunnen treden.

Op zich dus uitdagingen genoeg. Maar elke uitdaging biedt ook kansen. Dit is natuurlijk ook wel het laatste werkjaar van de legislatuur. Er zullen dan ook geen grote manoeuvres meer plaatsvinden, er moeten ook geen nieuwe beleidslijnen en accenten meer worden gelegd. Wel moet er gezorgd worden voor de continuïteit van het beleid en moeten we afmaken wat moet worden afgemaakt.

1.1.2. Aandachtspunten voor het Vlaams buitenlands beleid in 2009

De minister-president overloopt daarna kort de belangrijkste aandachtspunten van het Vlaams buitenlands beleid in 2009. Het jaar zal, zoals gezegd, voornamelijk in het teken staan van de voortzetting van het beleid, zowel wat betreft de Europese Unie als de multilaterale en bilaterale samenwerking. Ook komt er een verdere verfijning en uitbreiding van het beleidsinstrumentarium.

1.1.3. *De Europese Unie*

Vlaanderen zit op heden volledig ingebed in de Europese Unie. Dit is echter geen statisch gegeven, maar een evolutief proces en dan met name door de hoger reeds vermelde inwerkingtreding van het Lisabonverdrag. Vlaanderen zal zich op dat verdrag moeten voorbereiden om klaar te staan om nieuwe verantwoordelijkheden in de EU op zich te nemen. De minister-president refereert daarbij met name aan de rol van de Belgische regionale parlementen bij de subsidiariteitscontrole.

De agenda van de Europese Unie voor de volgende jaren zal eveneens bepaald worden door het Lissabonproces, dat de EU tegen 2010 – een waarschijnlijk wat al te optimistische datum – moet omvormen tot de meest concurrentiële en dynamische kenniseconomie ter wereld. Reeds bij de formulering van die doelstelling was men er zich van bewust dat het hier om een zeer ambitieuze uitdaging ging. Het is dan ook heel belangrijk dat al het mogelijke wordt gedaan om dat te benaderen of te bereiken. Maar gezien de korte tijd die nog rest tot 2010, vreest de minister-president dat we voor tal van criteria de vooropgestelde doelstellingen niet zullen halen. Dat betekent in concreto dat er ter zake zeker nog bijkomende inspanningen zullen moeten worden geleverd. Met Vlaanderen in Actie hebben we overigens al een tijdshorizon tot 2020. Wat die lange termijn betreft, zal Vlaanderen dus zeker het voortouw genomen moeten hebben.

Verder is er ook nog de discussie over de vaststelling van een nieuw financieel kader voor de EU na 2013. Ook dat is heel belangrijk. Daarbij zal er met name een evenwicht moeten worden gevonden tussen de begrotingsdiscipline enerzijds en de middelen voor het ten uitvoer leggen van de ambities van de Europese Unie anderzijds.

Specifiek voor wat Vlaanderen betreft zijn nog twee andere dossiers van groot belang. Vooreerst is er de problematiek van de diensten van algemeen (economisch) belang, waar waakzaamheid geboden blijft voor die diensten waarvan het sociale, culturele en opvoedkundige karakter in Vlaanderen overheerst op het commerciële karakter. Daarnaast is er ook nog de kwestie van de opvolging van het Europese handelsbeleid. In het verleden heeft deze commissie dat overigens ook al zorgvuldig gevolgd.

Om de Vlaamse belangen in de Europese context maximaal te behartigen, blijft Vlaanderen natuurlijk

ook in 2009 inzetten op een proactief volgen van het Europese beleid, om in een zo vroeg mogelijk stadium met een coherent Vlaams standpunt in te spelen op die Europese besluitvorming en dat proces. In de beleidsbrief wordt daarom gesteld dat er voort zal worden geïnvesteerd in de uitbouw van een Europese reflex bij de diverse departementen, bijvoorbeeld via EU-vormingssessies. Bovendien blijft de correcte en tijdige omzetting van de Europese regelgeving een aandachtspunt en zal, om de mogelijke invloed van de Europese wetgevende en/of beleidsvoorstellen beter te kunnen inschatten, ook een proefproject van impactanalyses worden opgestart.

In het EU-onderdeel zal natuurlijk ook veel aandacht uitgaan naar een heel belangrijke uitdaging waarvan de minister-president aanneemt dat we ze samen zullen aangaan, namelijk het Belgische EU-voorzitterschap, van 1 juli 2010 tot 31 december 2010. Dat vormt alleszins een uitgelezen gelegenheid en mogelijkheid om Vlaanderen op een positieve wijze in de kijker te plaatsen. Zo zal Vlaanderen het Belgisch woordvoerderschap op zich nemen voor de Raad Leefmilieu, voor Onderwijs en Jeugd – Sport inbegrepen – en het assessorschap voor de Raad Energie en de Raad Werkgelegenheid en Sociale Zaken. Vlaanderen blijft uiteraard ook permanent verantwoordelijk voor Visserij en Landbouw. Een optimale wisselwerking tussen de federale en de Vlaamse overheid en het goed lopen van de intra-Vlaamse coördinatie van de Europese dossiers blijven daarbij belangrijke aandachtspunten. Het is zeer belangrijk dat Vlaanderen naar aanleiding van dat Europees voorzitterschap alles in de waagschaal stelt, om er zeker van te zijn dat we deze kans maximaal gebruiken, of zelfs uitbuiten, om Vlaanderen, nog meer dan nu het geval is, op de Europese kaart te zetten.

Voor wat het EU-luik betreft had de minister-president tot slot graag nog de aandacht gevestigd op het sluitstuk van het Vlaamse REGLEG-voorzitterschap. REGLEG is het Europese samenwerkingsverband van regio's met wetgevende bevoegdheid. Daarvan is Vlaanderen momenteel voorzitter. En op 4 en 5 december 2008 gaat de negende Conferentie van Ministers-Presidenten door, in dit eigenste Vlaams Parlement. Naar aanleiding van die conferentie zal het voorzitterschap worden doorgegeven aan Piemonte. Het hoeft geen betoog dat dit een grote en belangrijke bijeenkomst zal zijn. Al heel wat ministers-presidenten hebben hun deelname aan deze conferentie bevestigd. Niettegenstaande het voorzitterschap wordt overgedragen, zal Vlaanderen in

2009, als lid van de voorzitterstrojka, nauw betrokken blijven bij de werkzaamheden van het REGLEG-voorzitterschap. Ook in dat opzicht blijft Vlaanderen Europa dus van zeer nabij opvolgen.

1.1.4. Aanwezigheid in multilaterale organisaties

Op multilateraal vlak tracht Vlaanderen zijn aanwezigheid op het internationale toneel te vergroten, aangezien de multilaterale samenwerking en instellingen worden gebruikt om de doelstellingen van het Vlaams buitenlands beleid te verwezenlijken. De bestaande samenwerking in het kader van UNESCO zal in 2009 worden voortgezet. In 2009 zal ook de mensenrechtencomponent van het beleid worden versterkt. Daartoe werd in augustus 2008 een medewerker aangeworven bij de afdeling Beleid van het Departement internationaal Vlaanderen. Die zal dat van zeer nabij volgen.

1.1.5. Buurlandenbeleid

Gezien het politieke en economische belang van onze buurlanden en regio's blijft het buurlandenbeleid een zeer belangrijke prioriteit. Op 17 juni 2008 werd het nieuwe Benelux-verdrag ondertekend. Dat vormt in deze ook een heel belangrijk element. Het verdrag is een soort kaderverdrag. Er moet dus voor worden gezorgd dat dit alles leidt tot een revitalisering van de Benelux. Ter zake zal Vlaanderen, in nauw overleg met Nederland, het zeker hebben over de grote infrastructuurdossiers. In januari 2009 organiseert de Commissie Cultureel Verdrag Vlaanderen-Nederland een grote conferentie om te peilen naar de belangrijke thema's voor samenwerking.

Wat Frankrijk betreft, is de samenwerking in grote mate op Nord-Pas-de-Calais geconcentreerd. In 2009 wordt het uitkijken naar de operationalisering van het eerste werkprogramma, met Vlaamse actiepunten zoals ruimtelijke ordening, transport, leefmilieu, gezondheidszorg en onderwijs, van de Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai. Daarnaast zal ook het tweede Eurodistrict in het grensgebied tussen Vlaanderen en Frankrijk operationeel worden. Met Frankrijk wordt ook een nieuw samenwerkingsprogramma 2009-2012 afgesloten.

1.1.6. De landen van Centraal- en Oost-Europa

Minister-president Kris Peeters wijst op het bestaande samenwerkingsverband met Centraal- en Oost-Europa. Ook dat wordt voortgezet. De opening

naar de Westelijke Balkan wordt bevestigd. Vlaanderen sluit hiermee eveneens aan bij het Europese beleid. Er wordt een basis gelegd voor goede contacten. In 2009 wordt wederom aangeknoopt met het 'nieuweburenbeleid' van de Unie.

1.1.7. Samenwerking met landen buiten Europa

Conform de focusstrategie blijft Vlaanderen volgend jaar met een beperkt aantal landen buiten Europa intensief samenwerken. Het gaat daarbij over Chili, Québec en de landen in het zuiden van Afrika. De huidige meerjarenovereenkomst met het Flanders Center in Osaka in Japan gaat in 2009 haar laatste volledige jaar in.

1.1.8. Vlaamse vertegenwoordiging in het buitenland

Op 9 juli 2008 boog de interministeriële conferentie voor buitenlands beleid (ICBB) zich over de openstaande punten met betrekking tot de onderhandelingen over het samenwerkingsakkoord over de deelstaatvertegenwoordigers. Daar is een bevredigend akkoord bereikt over de titulatuurkwestie. Meer bepaald werd een upgrade afgesproken voor de vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering tot 'raad'. Hiermee komen zij op hetzelfde protocollaire niveau als de eerste federale diplomatieke medewerker van het posthoofd. In 2009 zal dit in de praktijk worden gebracht en het nieuwe richtsnoer vormen voor een loyale samenwerking tussen de Vlaamse vertegenwoordigers en de federale diplomaten.

Het Vlaamse netwerk in het buitenland zal ook aanzienlijk versterkt worden, met de opening van het Vlaams Huis in Madrid en in New York.

1.1.9. Vredesbevorderende initiatieven

Op de begroting 2009 wordt een verdubbeling voorzien van het budget voor vredesbevorderende initiatieven tot 450.000 euro. Op die manier draagt Vlaanderen zijn steentje bij ten aanzien van de volkeren in conflictgebieden of gewezen conflictgebieden, die vaak in moeilijke omstandigheden het maatschappelijke weefsel moeten heropbouwen.

1.1.10. Internationale communicatiestrategie

De internationalisering en het versterken van de maatschappelijke positionering van Vlaanderen staan ook in 2009 hoog op de beleidsagenda. Op het

ViA-forum zullen in januari 2009 de doorbraken van onder meer het atelier internationalisering worden gepresenteerd. De minister-president denkt daarbij ook aan de verdere invulling van de internationale communicatiestrategie, die in 2009 ook in het teken zal staan van de voorbereiding op het Belgische EU-voorzitterschap van 2010. Dienaangaande herinnert hij zich overigens nog levendig de discussies over hoe we het wat onnauwkeurige imago van Vlaanderen positief kunnen duiden. Het Belgische EU-voorzitterschap van 2010 is een uitgelezen kans om een en ander recht te zetten.

1.1.11. Internationale netwerkvorming

Het investeren in internationale netwerken blijft insgelijks zeer belangrijk. De minister-president denkt dan bijvoorbeeld aan het stagefinancieringsprogramma voor jongerenstages en de samenwerking met Vlamingen in de Wereld (VIW), een organisatie die instaat voor de opbouw van een netwerk tussen Vlaanderen en uitgeweken Vlamingen en tussen Vlamingen in het buitenland onderling.

Afsluitend stelt hij dat dit de belangrijkste accenten en elementen van zijn beleidsbrief zijn. De zwaartepunten van de voorbije jaren worden dus verder doorgetrokken met enkele eigen accenten voor 2009.

1.2. Toelichting bij de uitgavenbegroting

De minister-president komt daarna tot de uitgavenbegroting 2009, waar hij eveneens een korte toelichting zal geven bij de voornaamste wijzigingen inzake het budget voor het algemeen buitenlands beleid.

Wat de apparaatkredieten betreft (programma DA), nemen de wedden en toelagen voor het Departement internationaal Vlaanderen met 544.000 euro toe tot 5.923.000 euro. De algemene werkingskosten van het departement kennen een gelijkaardige evolutie en nemen toe met 102.000 euro ten opzichte van 2008. De dotatie aan de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen wordt opgetrokken met 100.000 euro tot een bedrag van 340.000 euro.

Wat het programma 'Algemeen' betreft (programma DC), neemt de basisallocatie 33.10 'subsidies met betrekking tot de cofinanciering van het steunpunt buitenlands beleid, toerisme en recreatie' een grote hap in beslag, met name 301.000 euro. De helft hiervan gaat naar het spoor buitenlands beleid.

De beleidskredieten voor het programma DD Algemeen Buitenlands Beleid bedragen 15,8 miljoen euro, een stijging met ongeveer 15 percent ten aanzien van 2008, toen de beleidskredieten 13,4 miljoen euro bedroegen. Over de hele legislatuur bedraagt de toename aan beleidskredieten zelfs meer dan 20 percent.

Binnen dat programma werd het budget voor een aantal basisallocaties ook aanzienlijk verhoogd.

Op aangeven van het Rekenhof wordt de 'provisie voor het Europees voorzitterschap' ten bedrage van 3 miljoen euro, ondergebracht onder het beleidsdomein Internationaal Vlaanderen. Hiertoe zal een amendement worden ingediend.

Met betrekking tot de bemerking van het Rekenhof ten aanzien van de basisallocatie 'uitgaven in het kader van permanente communicatiecampagnes rond de Europese Unie' zal in de toekomst worden gewerkt met werkingsuitgaven en niet met subsidies, zodat betalingen kunnen worden aangerekend op de voorgestelde basisallocatie en geen subsidieallocatie moet worden gecreëerd.

Voor het overige wordt nog een aanpassing doorgevoerd in de toelichting bij de basisallocatie DD1201B. De laatste zin in de toelichting wordt vervangen door: "van deze 185.000 euro gaat 100.000 euro naar de basisallocatie DA 11.70, 50.000 euro naar basisallocatie DA 12.70 en 35.000 euro naar basisallocatie DD 35.15".

Aangezien de betreffende amendementen door de Vlaamse Regering pas zullen worden ingediend na een van haar volgende bijeenkomsten, zullen ze in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting worden behandeld.

2. Bespreking

2.1. Vragen en opmerkingen van de leden

2.1.1. Tussenkoms van de heer Eloi Glorieux

De heer *Eloi Glorieux* stelt vast dat er over enkele maanden samen met de Vlaamse verkiezingen ook Europese verkiezingen zijn. Zijn fractie heeft er vroeger al voor gepleit: het draagvlak in Vlaanderen voor de EU moet bij de bevolking nog worden versterkt. Vlaanderen maakt integraal deel uit van de EU, heel onze geschiedenis is ermee verbonden. Hij denkt dat

vooral onze toekomst verweven en verbonden is met de EU.

Daarom is het ontzettend belangrijk dat ook de bevolking de EU ziet als een opportuniteit en als deel van ons gezamenlijk erfgoed, veeleer dan als een bedreiging. De heer Glorieux vindt het dan ook heel goed dat er een nieuwe basisallocatie werd gecreëerd waar communicatieacties mee zullen worden gefinancierd, specifiek om de bevolking dichterbij Europa te brengen of omgekeerd, Europa dichterbij de bevolking te brengen. Hij dringt dienaangaande wel aan op een strikte opvolging van de kwaliteit en effectiviteit van deze projecten. De verkiezingen zijn al over een half jaar. Men kan niet alles van vandaag op morgen realiseren, maar tegen dan zou het algemene klimaat tegenover Europa toch al verbeterd mogen zijn. Misschien is het niet slecht dat de Vlaamse Regering zelf zo'n groots project opstelt.

Een volgend onderwerp dat de heer Glorieux wenst aan te halen betreft de Wereldhandelsorganisatie. In de beleidsbrief staat dat Vlaanderen een succesvolle uitkomst wenst van de dienstenonderhandelingen. Kan de minister-president daar meer uitleg bij geven? Wat betekent de term 'succesvol' hier? Welke vorm nemen die onderhandelingen dan aan?

In augustus werd een coördinator aangeworven voor het Vlaamse mensenrechtenbeleid. Dat is een bijzonder goede zaak. De mensenrechten moeten een van onze basisreflexen zijn bij het uitstippelen van ons buitenlands beleid. In het verlengde daarvan horen wapenhandel en de exportlicenties voor wapens en militair gebonden technologie in de visie van zijn fractie dan ook veeleer thuis bij buitenlandse dan bij economische aangelegenheden. Beslissingen over de export van gevoelige technologie moeten worden genomen vanuit een visie op buitenlands beleid, veeleer dan vanuit economische belangen. De heer Glorieux herhaalt dat hij tevreden is met die aandacht voor mensenrechten in het buitenlands beleid van de minister-president. De coördinator is weliswaar amper enkele maanden aan de slag, maar toch had het lid graag vernomen welke concrete projecten hij gaat opstarten?

De Vlaamse Regering heeft beslist dat ze in 2010 deelneemt aan de Wereldexpo in Shanghai. Is daar mogelijks ook een taak weggelegd voor die coördinator? Kan hij daarvoor voorbereidend en begeleidend werk doen? Het lijkt de heer Glorieux interessant dat de Vlaamse overheid een deel van haar stand op die expo zou opbouwen rond ons sociaaloverlegmodel.

Naast de mensenrechten in China worden ook de sociale rechten er immers maar al te vaak geschonden: kinderarbeid, onderbetaald werk, geen vrije vakbonden enzovoort. Misschien kan Vlaanderen op een positieve manier, zonder verwijten, zijn overlegmodel gaan promoten via de Wereldexpo.

Betreffende de Benelux leert de heer Glorieux uit de beleidsbrief dat we voortaan over een unie spreken en niet langer over een economische unie. Er wordt niet meer enkel op economische integratie gefocust, maar ook op duurzaamheid en veiligheid. Kan de minister-president meer toelichting geven over die duurzaamheid binnen de Benelux? Welke initiatieven worden er in dat kader met Nederland en Luxemburg uitgewerkt? Is deze Benelux een geschikt forum om bijvoorbeeld de slimme kilometerheffing met Nederland en Luxemburg verder vorm te geven?

Het lid wil ten slotte nog een opmerking maken over het beleid van de Vlaamse Regering ten aanzien van het Midden-Oosten. Het standpunt dat nu al een paar jaar wordt gevolgd is dat wij onze handen daarvan afhouden zolang er conflicten aan de gang zijn. Hij kan daar enigszins inkomen. Anderzijds vindt er in een aantal bezette Palestijnse gebieden op dit ogenblik een grote humanitaire crisis plaats. Daar afwezig blijven en de samenwerking blijven bevroren – uit de beleidsbrief blijkt dat er ook in de toekomst geen projecten gepland zijn, tot op het ogenblik dat zich daar een verandering in de politieke situatie manifesteert – betekent dat we ons neerleggen bij de humanitaire ramp die daar plaatsvindt. De heer Eloi Glorieux zou daarom willen vragen om dit te herzien en om, omwille van humanitaire redenen, wél specifieke en concrete projecten op te zetten met de Palestijnse autoriteiten.

2.1.2. *Tussenkomst van mevrouw Miet Smet*

Mevrouw *Miet Smet* verklaart haar tussenkomst eerder beperkt te zullen houden, aangezien de beleidsbrief op zich behoorlijk duidelijk is.

Wel wenst ze bij de minister-president het, misschien wat heikele, onderwerp van de samenwerking tussen de regio's aan te kaarten. Vlaanderen blijkt hier immers nogal op in te zetten. Derhalve komt het haar voor dat een grondige evaluatie van een en ander wel op zijn plaats zou zijn. Haars inziens is dit hele regionale samenwerkingsgebeuren minstens ten dele 'windowdressing'. Men komt ongetwijfeld graag eens

samen met de andere regiovertegenwoordigers en doet dan doorgaans ook alsof die bijeenkomsten zeer belangrijk zijn. In de realiteit blijkt daar echter zelden iets concreets uit voort te komen. Ziet de minister-president ter zake een evolutie en kan die evolutie desgevallend ook eens in kaart worden gebracht? Vlaanderen kan, als het dat echt wil, immers – als een van de belangrijkste regio's, door zijn uitgebreide bevoegdheden – een voortrekkersrol spelen in heel dit gebeuren. Maar dan moet men er wel zeker van zijn dat het belangrijk genoeg is om dat te doen. Men moet daar, met andere woorden, maar tijd en energie in investeren in de mate dat men zeker is dat dit alles ook een zekere return kan en zal genereren. Zoals de zaken nu staan, zijn de resultaten echter maar pover-tjes. Mevrouw Smet raadt de minister-president diens-tengevolge dan ook aan hier niet al te veel energie aan te besteden en zich ertoe te beperken de zaak gewoon verder rustig te laten voortsudderen.

Idem dito overigens voor wat het Vlaams-Europees Verbindingsagentschap (VLEVA) betreft. Dienaangaande heeft ze zelfs nog meer vragen bij de resultaten en de effectiviteit van een en ander. Het mag dan al best een sympathieke organisatie zijn, met een al even sympathieke voorzitter, maar toch dringt zich ook hier een grondige evaluatie op.

Dit alles maar om te zeggen dat Vlaanderen zijn prioriteiten inzake Europa, in de brede zin van het woord, nog een heel stuk beter zou kunnen aflijnen. Zo komt er weldra een nieuwe secretaris-generaal voor de Raad van Europa. Het is belangrijk dat Vlaanderen daar oog voor heeft, zeker gegeven alle moeilijkheden die Vlaanderen met de Raad van Europa al heeft en nog kan hebben. Wie dus de nieuwe secretaris-generaal van de Raad van Europa wordt, is zeker van belang voor Vlaanderen. In het algemeen gesproken is de Raad van Europa trouwens stukken belangrijker dan sommige andere organisaties waar Vlaanderen aandacht aan besteedt.

Daarnaast constateert mevrouw Miet Smet met enige tevredenheid dat Vlaanderen ondertussen al een indrukwekkend aantal attachés heeft bij de Vlaamse delegatie binnen de Belgische Permanente Vertegenwoordiging bij de Europese Unie. Ze juicht toe dat Vlaanderen zijn Europese aanwezigheid zo goed uitgebouwd heeft. Het spreekt trouwens voor zich dat we op Europees vlak bijzonder goed alle domeinen moeten opvolgen waarvoor Vlaanderen intern bevoegd is. Ze heeft vastgesteld dat er nu ook een attaché voor Sociale Zaken, Tewerkstelling en Volks-

gezondheid is bijgekomen. Daarmee is het lijstje dan ook nagenoeg rond.

Terzijde geeft ze nog mee dat ze initieel van plan was om de minister-president te vragen welke houding hij aanneemt ten aanzien van de Ierse eis om een vaste Europese Commissaris te hebben in ruil voor een positieve uitspraak over het Lissabonverdrag. Ze heeft echter beslist om van die vraag af te zien, aangezien ze vermoedt dat er hierover nog niet veel overleg geweest kan zijn. Dit belet overigens niet dat dit een vraag is die ons allemaal bezig zou moeten houden, aangezien we allen, of toch vrijwel allen, willen dat het Lissabonverdrag er doorkomt. De bal ligt nu voor een belangrijk deel in het Ierse kamp.

Mevrouw Smet heeft in de beleidsbrief ook een bijzonder cryptisch zinnetje ontdekt over het gelijkekansenbeleid. Ze citeert: “Wat het gelijkekansenbeleid betreft, hanteert het beleidsdomein Internationaal Vlaanderen de open coördinatiemethode.”. Dat is niet bepaald duidelijk. Daarenboven wordt er verder ook geen woord meer gezegd over deze problematiek. Ze had van de minister-president dan ook graag vernomen wat hier nu juist mee bedoeld wordt.

Een volgend pijnpunt dat mevrouw Smet wil aansnijden is het aantal en het soort van resoluties waarmee deze commissie en dit parlement zich bezighouden. Het is natuurlijk altijd verleidelijk om over alle problemen in de wereld een resolutie goed te keuren of een standpunt in te nemen. Zelf vindt ze dat uitdrukkelijk niet nodig of nuttig. Al te vaak immers, bokst het Vlaams Parlement dan ver boven zijn gewicht. Een resolutie van het Vlaams Parlement maakt in het buitenland geen indruk. In het Midden-Oosten bijvoorbeeld, zijn we van geen tel. Het beste dat we daar kunnen doen is een louter afwachtende houding aannemen. Idem voor wat de situatie van de mensenrechten in China betreft. Het is niet de stem van Vlaanderen die de Chinezen van koers zal doen veranderen. Het lid pleit dan ook voor meer realisme en minder emotie. Er moet gestreefd worden naar een evenwichtige aanpak. We moeten weten waar we echt een verschil kunnen maken en waar we – om redenen van actualiteit of omdat een zaak sympathiek overkomt in de media – enkel meelopers zijn met de rest. De volksvertegenwoordigers moeten wat meer terughoudendheid aan de dag leggen, en enkel optreden waar Vlaanderen echt invloed kan uitoefenen. Zo niet zijn onze resoluties maar holle woorden. Er moeten dus ook hier prioriteiten gesteld worden.

Hetzelfde geldt mutatis mutandis voor de Vlaamse aanwezigheid in de wereld. Het lid vindt het best sympathiek dat het kleine Vlaanderen aanwezig is in China, Japan en dergelijke. Maar in essentie komt dit erop neer dat we overal een beetje aanwezig zijn, wat waarschijnlijk niet de meest kost-effectieve manier van werken is. Haars inziens zou er dan ook best stilaan een einde moeten komen aan de proliferatie van Vlaamse vertegenwoordigingen in de wereld. Ook op dit vlak moet Vlaanderen zich toespitsen op die plaatsen waar het echt iets kan betekenen, hetzij voor de handel, hetzij voor de cultuur, hetzij voor het toerisme. Er moeten dus keuzes worden gemaakt. Ook hier hebben we nog niet het juiste evenwicht gevonden tussen een gezonde belangstelling voor de wereld en voor het buitenland enerzijds en het meelopen met allerlei trends en hypes anderzijds. Van de minister-president had ze dan ook graag vernomen hoe hij hiertegenover staat.

Afsluitend constateert het lid dat er het voorbije jaar niet minder dan acht projecten voor communicatiecampagnes werden gesubsidieerd. Dit heeft echter niet belet dat het betreffende budget voor het volgende jaar nog eens gevoelig verhoogd werd. Ze had dan ook graag vernomen over welke projecten het het voorbije jaar precies ging en aan welke projecten er volgend jaar geld zal worden toegekend?

2.1.3. *Tussenkoms van mevrouw Sabine Poleyn*

Mevrouw *Sabine Poleyn* verklaart zich te kunnen terugvinden in de standpunten van haar collega, mevrouw *Miet Smet*. Daarnaast heeft ze echter nog twee specifieke bijkomende vragen.

Wat betreft het handelsbeleid, zowel het Europees handelsbeleid als de opvolging van hetgeen er gebeurt binnen de Wereldhandelsorganisatie, is het lid tevreden in de beleidsbrief te kunnen lezen dat Vlaanderen effectief weegt op de Belgische standpunten. Tevens stemt het haar tot tevredenheid één standpunt uitgeschreven te zien. Van de minister-president had ze graag wat nadere uitleg gekregen over de manier waarop Vlaanderen weegt op de Belgische standpunten binnen de handelsonderhandelingen in Europa en op wereldvlak. Volgens het lid mag Vlaanderen wel degelijk met een eigen mening ter zake naar buiten komen, ook al is het maar een kleine partner. Haars inziens kunnen we duidelijk een verschil maken. Bestaat er hierover mogelijks een gespecialiseerd website en, zo ja, is die toegankelijk voor de parlementsleden?

Het lid spreekt eveneens haar tevredenheid uit over het feit dat Vlaanderen eindelijk op kruissnelheid lijkt te zijn gekomen inzake het zoeken naar de geschikte instrumenten voor de verbetering van de opvolging van het beleid op Europees niveau. Ze haalt hiervan diverse voorbeelden aan: er gebeuren opleidingen in de administraties; er zijn impactanalyses van de Europese regelgeving; er is communicatie naar bevolking; het middenveld wordt via VLEVA betrokken bij het Europees gebeuren en dergelijke meer.

Vervolgens wijst mevrouw *Poleyn* erop dat zowel in de beleidsbrief Buitenlands Beleid als in de beleidsbrief Ontwikkelingssamenwerking gewag gemaakt wordt van een bedrag van 1 miljoen euro ten behoeve van het International Trade Centre (ITC). Derhalve had ze dan ook graag vernomen op welk begrotingsprogramma en op welke begrotingspost dit nu precies terug te vinden is. In de beleidsbrief leest ze dat het geld voornamelijk gebruikt zal worden voor de opstart, de verbetering en de versterking van de aanvoerketens en logistieke diensten voor de handel in verse groenten en fruit in en tussen acht landen van de Southern African Development Community (SADC). Dat is een bijzonder interessante piste. Het lid had dan ook graag geweten hoe men precies bij het ITC is terecht gekomen en hoe de projectkeuze precies werd gemaakt.

De spreekster stelt ook vast dat Moldavië blijkbaar een bijkomend land zal worden, waarmee bilaterale onderhandelingen zullen worden gevoerd. Wat is de motivatie hiervoor?

Specifiek voor wat het buurlandenbeleid betreft, verklaart mevrouw *Sabine Poleyn* dat men in West-Vlaanderen bijzonder veel verwacht van de dynamiek die er kan ontstaan door de grensoverschrijdende samenwerking via de Euregio Lille-Kortrijk-Tournai en tussen de Côte d'Opale en het noorden van de provincie. Het lid vindt het bijzonder positief dat we hier een dergelijke voortrekkersrol spelen, temeer daar de grenzen in het Europa van vandaag steeds relatiever worden. Als er opportuniteiten zijn, dan moeten die ook maximaal aangegrepen worden.

2.1.4. *Tussenkoms van de heer Karim Van Overmeire*

De heer *Karim Van Overmeire* verklaart bij de aanvang van zijn uiteenzetting dat hij na een grondige lezing van de beleidsbrief toch nog met een aantal vragen en opmerkingen zit.

Ten algemenen titel stelt hij dat de Vlaams Belang-fractie het Vlaams buitenlands beleid als een mogelijkheid ziet om Vlaanderen als natie op de kaart te zetten en daarnaast ook als een noodzakelijkheid om de Vlaamse belangen te verdedigen. Derhalve kiest zijn fractie stevast voor een maximale invulling van het Vlaams buitenlands beleid.

Ten opzicht van de eerder zwakke periode onder de paarse regering valt er ongetwijfeld een positieve evolutie te bespeuren. Het gaat duidelijk weer een beetje de goede kant op met dit beleid. Overigens is een eigen Vlaams buitenlands beleid ook al nodig omdat de Belgische diplomatie Vlaanderen al te vaak in de steek laat en dan met name op die momenten waarop we op die diplomatie zouden moeten kunnen rekenen. De heer Van Overmeire komt later in zijn tussenkomst nog terug op dit punt.

Wat eveneens niet uit het oog verloren mag worden, is dat boven het Vlaams buitenlands beleid ook permanent de schaduw van de federale recuperatie hangt. Zo flirten sommige partijen nog steeds met de piste van een paritair samengestelde Belgische Senaat die alle verdragen zou kunnen behandelen, ook diegene die eigenlijk zuiver tot de bevoegdheid van de gemeenschappen en de gewesten behoren. Het moge duidelijk zijn dat die piste voor Vlaams Belang – en hopelijk ook voor alle andere hier aanwezige partijen – totaal onbespreekbaar is.

Een groot deel van de beleidsbrief gaat, terecht, over Europa. Welke invulling men ook aan Europa wil geven – of men nu eurofiel, eurosceptisch dan wel eurokritisch is – het is en blijft een belangrijk bestuursniveau. Het blijft nochtans heel moeilijk om mensen – ambtenaren, politici, Vlaamse parlementsleden – te motiveren om zich voor Europa te interesseren. Zelfs in deze eigenste commissie is het altijd behoorlijk moeilijk om iets op te zetten rond Europa. De reden daarvoor is waarschijnlijk dat men er doorgaans van uit gaat dat men de zaak, realistisch gesproken, toch niet kan bijsturen. Het is dan ook een goede zaak dat de minister-president tegen de stroom inroeit en probeert om een Europese reflex tot stand te brengen.

De heer Van Overmeire spreekt ook zijn tevredenheid uit nopens de bemerkingen van mevrouw Miet Smet aangaande de relativiteit van de regio-piste. Dat is trouwens een opmerking die Vlaams Belang al wel langer maakt. Zolang het lid in het parlement zit, sinds 1991, en vanaf het einde van het dubbelmandaat in 1995, tracht men hem er immers van te overtuigen dat Vlaanderen als regio genoeg is, dat daarin

de oplossing voor vele kwalen besloten ligt en dat we ons over België geen zorgen meer moeten maken. Dit regio-verhaal past eigenlijk in het zogenaamde 'bruis-tablet-model', dat stelt dat België geleidelijk aan naar boven oplost in Europa en naar onder in de deelentiteiten. Het verhaal wil dat we op een goede dag zullen opstaan en tot de constatatie zullen komen dat België volledig opgelost, dat wil zeggen verdwenen, zal zijn.

Onderhand weten we allemaal dat dat verhaal nergens op slaat. Al bijna tien jaar probeert men een nieuwe omvattende staatshervorming tot stand te brengen. Zo oud zijn de vijf resoluties van het Vlaams Parlement al bijna. Wat het bruis-tablet-model betreft mag men dus geredelijkerwijze stellen dat er onderaan niet zoveel bruist. Ten ware natuurlijk dat er binnenskamers in de befaamde en door de minister-president geleide interinstitutionele dialoog van alles aan het bruisen zou zijn. Maar daarover vernemen we dan toch niet veel, spijs de zelfverklaarde transparantie van de minister-president.

Ook naar boven toe – wat de regio's in Europa betreft – gebeurt er in se maar heel weinig. Het heeft dan ook allemaal veel weg van bezigheids therapie. Het is een illusie te denken dat de regio's in Europa ooit een rol van betekenis zullen spelen. De reden ligt ook voor de hand. Frankrijk, Griekenland, Polen, Roemenië, Slowakije, Tsjechië, Denemarken, Bulgarije en Portugal – en a fortiori natuurlijk de kleinere lidstaten als Luxemburg of Malta – kennen gewoon geen regio's, tenzij als ondergeschikte administratieve entiteiten. Het valt dan ook niet te verwachten, zelfs niet op langere termijn, dat men in die landen tot regio's zal komen waarvan aanvaard wordt dat ze rechtstreeks mogen meespreken in Europa. Het verhaal van de regio's die in opmars zijn, werd al verteld in de tijd dat Luc Van den Brande nog Vlaams minister-president was. Als de regio's in opmars zijn, dan lijkt het toch wel heel erg op een soort processie van Echter-nach, waarbij men geen vooruitgang ziet.

Het voorbeeld van de 'split vote' spreekt dienaangaande boekdelen. In deze commissie werd daar al talloze keren over gesproken. Maar ondertussen is daar nog niets van in huis gekomen. Het verhaal van de split vote is zelfs nooit op enige Europese agenda geraakt. En met het Verdrag van Lissabon wordt het technisch zelfs niet meer mogelijk. We zijn hier dus jaren bezig geweest met een soort van bezigheids therapie.

Eenzelfde verhaal kan verteld worden rond het Vlaams voorzitterschap van REGLEG. Daar is veel

rond te doen geweest. Maar in het verslag van het Vlaams voorzitterschap van REGLEG leest men: “We moesten op zoek gaan naar een nieuwe agenda. Er moest een nieuwe dynamiek komen.”. Dat zijn toch bewoordingen die niet bepaald een van dynamiek bruisende instantie beschrijven. In essentie blijft dan ook geldig wat de heer Van den Brande ooit zei: “Baat het niet, het schaadt ook niet.”. En daarmee is alles zo ongeveer gezegd.

Stellen dat Vlaanderen via de piste van de regio's aan zijn trekken zal komen in Europa, is een ongeloofwaardige piste. Wie telt mee in Europa? De lidstaten en niets dan de lidstaten. Heel het regioverhaal hoort in wezen thuis in de filosofie van het Belgische federalisme waarvan we nu de grenzen bereikt hebben, dat moet voor iedereen duidelijk zijn. Ook en in het bijzonder voor de minister-president.

De heer Van Overmeire komt dan tot het Vlaamse luik in het Belgische EU-voorzitterschap van de tweede helft van 2010. Opnieuw brengt men hier een verhaal van ‘juicht, Vlamingen juicht’. Bij het Belgische voorzitterschap kunnen de gewesten en de gemeenschappen via een beurtrol zo nu en dan eens voorzitter spelen. Een grondig nazicht van de tabel in kwestie leidt echter tot andere conclusies. Vlaanderen heeft een akkoord gesloten met de Franse Gemeenschap, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en de Duitstalige Gemeenschap. Hoeveel keer krijgt Vlaanderen het voorzitterschap? Maximum één keer op drie. In categorie II is dat elf keer op dertig en in categorie III is dat 6 keer op 18. Eén keer op drie krijgt Vlaanderen met andere woorden het voorzitterschap, en dat voor een regio die bijna 60 percent van de bevolking telt, in 70 percent van de centen voorziet en instaat voor 80 percent van de export. Eén keer op drie voorzitter zijn, staat duidelijk niet in verhouding tot het soortelijk gewicht van Vlaanderen binnen België.

De minister-president heeft ook gezegd dat Vlaanderen van de opportuniteiten van dat Belgische voorzitterschap gebruik moet maken om Vlaanderen op de Europese kaart te zetten. Hoe zal dat concreet gebeuren? Komt er een eigen Vlaamse communicatiestrategie, met een eigen logo, bijvoorbeeld naast het Belgische logo? Of zal men zich volledig in die Belgische campagne, Belgische website, Belgisch promotiemateriaal en Belgische huisstijl inschakelen?

Daarnaast heeft het lid ook nog een vraag over de herziening van het samenwerkingsakkoord van 1994, dat de aanwezigheid van de gewesten en de gemeen-

schappen binnen de Europese Unie regelt, maar dat compleet verouderd is omdat zowel België als de Europese Unie ondertussen geëvolueerd zijn. Er is een groot structureel probleem maar blijkbaar ook een probleem van goede wil. De heer Van Overmeire citeert letterlijk uit de beleidsbrief: “Het niet of te laat betrokken worden, hoewel de specifieke bevoegdheid of expertise zich bij de deelstaten bevindt, is in toenemende mate problematisch. De coördinerende rol van de FOD Buitenlandse Zaken wordt meer en meer laattijdig in het Europese beslissingsproces uitgeoefend waardoor een onderhandelbare positie van België vaak niet meer mogelijk is.”. In dat licht bezien, stelt zich de vraag wat dan nog de meerwaarde is van dat Belgische niveau. Het is bijzonder zorgwekkend dat er zo weinig goede wil en zo weinig federale loyaliteit bestaat om te zoeken naar een oplossing. Men komt tot een soort van informeel gentlemen's agreement, en voor de rest zegt men: Vlamingen, jullie hebben blijkbaar een probleem, kom zelf eens met een voorstel af. Het wordt aan Vlaanderen overgelaten om voorstellen te doen. Wat impliceert dat we dan weer in de positie van vragende partij zitten en dat het dan weer tot een soort koehandel zal moeten komen.

De heer Karim Van Overmeire verklaart verder het ook absoluut oneens te zijn met de opmerkingen van de heer Glorieux over de communicatiecampagnes ten voordele van de Europese Unie. Dat budget wordt opgetrokken van 100.000 naar 200.000 euro. Het kan zijns inziens toch niet de bedoeling zijn om met Vlaams geld die Europese Unie te promoten. De Unie beschikt immers over middelen genoeg om dat zelf te doen.

Een volgende punt dat het lid aan de orde wil brengen, betreft het gebruik van het Nederlands in de Europese Unie. In de beleidsbrief staat dienaangaande een zin die men bezwaarlijk het predicaat helder kan geven. Er staat met name: “Onder impuls van het Comité van Ministers zal het overlegplatform een advies voorbereiden over de mogelijkheid tot opmaak van een gezamenlijk Vlaams-Nederlandse gedragscode voor het gebruik van het Nederlands door vertegenwoordigers van de respectievelijke regeringen in de Europese instellingen.”. Van de minister-president had de spreker dan ook graag nadere toelichting gekregen over de exacte betekenis en draagwijdte hiervan.

Vervolgens stelt de spreker vast dat een van de grote thema's bij de komende Europese verkiezingen het potentiële Turkse EU-lidmaatschap zal zijn. Dat land

wordt echter nergens vermeld in de beleidsbrief. Tijdens de voorgaande jaren had de spreker meermaals de gelegenheid om voormalig minister Bourgeois hierover te bevragen. Deze stelde steeds dat de Vlaamse Regering ter zake voorlopig geen standpunt had ingenomen. Nu gaat men blijkbaar al een stap verder, en hint men erop dat we daar niets over te zeggen hebben.

Daarop inpikkend stelt minister-president *Kris Peeters* dat hij er geen probleem mee heeft om daar bij zijn antwoorden op terug te komen.

De heer *Karim Van Overmeire* repliceert daarop dat het toch wel merkwaardig is dat de mensen zich over een dergelijk belangrijk thema niet mogen uitspreken in de Europese Unie. De vraag stelt zich dan immers waarover ze wel nog mogen meepraten. Het ware toch nuttig mocht de Vlaamse Regering hierover een duidelijk standpunt innemen. Kan de minister-president minstens aan deze commissie meedelen wat het Vlaamse standpunt ter zake is?

De heer Van Overmeire komt dan tot het luik 'multilateraal beleid'. In de beleidsbrief handelt men over de UNESCO-conventie betreffende de diversiteit van culturele inhouden en artistieke expressies. Culturele diversiteit is een principe dat in Vlaanderen over alle partijgrenzen heen verdedigd wordt. Alleen stoten we hier eens te meer op die nefaste Belgische context. We kunnen het betreffende ontwerp van decreet, waar we eigenlijk allemaal achter staan, niet goedkeuren vooraleer we zeker zijn dat de Franstaligen het in de Belgische context niet opnieuw zullen misbruiken. Er moet dus weer een interpretatieve verklaring komen. Die is er nog niet, zodat er ook daar weer een blokkering is.

In de beleidsbrief wordt gesteld dat de onderhandelingen met de leden van de regering van de Franse Gemeenschap over de interpretatieve verklaring voortgezet zullen worden. Daar wordt aan toegevoegd dat die onderhandelingen zowel het neerleggen van een verklaring als een eventueel alternatief betreft. Kan de minister-president daar wat meer uitleg over geven? Waar worden die onderhandelingen gevoerd? Gebeuren die tijdens de interinstitutionele dialoog, of is er een apart forum? Wie is daarbij betrokken? Wanneer werd daar het laatst over gesproken? Wat is het eventuele alternatief?

Deze problematiek sluit naadloos aan bij die van de delegaties die door de verschillende organen van de

Raad van Europa naar hier worden gestuurd en die soms de meest bevreemdende rapporten produceren. Het lid verwijst naar de problematiek van de benoeming van Franstalige burgemeesters in de Rand, de Wooncode, Liedekerke, Overijse, Zaventem enzovoort. Hoewel hij niet gelooft in een complottheorie, zit hier toch wel duidelijk een strategie achter, waarbij de Franstaligen in se eerbiedwaardige internationale instellingen misbruiken om die rapporten als een soort breekijzer te kunnen gebruiken binnen de Belgische context, kwestie van ons politiek te chanteren. De reactie van de Vlaamse Regering daarop is daarenboven altijd 'too little, too late'.

Ook vandaag reeds heeft de minister-president al meermaals gezegd dat de zaak verder opgevolgd zal worden. Van een proactief beleid is met andere woorden weinig of geen sprake. We hebben dat vorige keer meegemaakt met minister Keulen en toenmalig minister Bourgeois. De ene had de andere niet ingelicht over het feit dat het dossier in de Raad van Europa werd behandeld. De Vlaamse Regering gaat daar nog altijd veel te licht over. In een normaal federaal land zouden we op de diplomatie moeten kunnen rekenen om onze standpunten te verdedigen. Ons standpunt is dat het gaat om de Belgische taalwetgeving, om het Belgisch federalisme. Maar waar is die Belgische diplomatie als deze dossiers aan de orde komen? Voor zover het lid daar zicht op heeft, is die afwezig. De stelling is blijkbaar dat Vlaanderen zich maar zelf moet verdedigen. Mogelijks ziet de minister-president dit echter anders, in welk geval de spreker graag de argumenten daarvoor had vernomen.

Samen met mevrouw Smet is de heer Van Overmeire, als gemeenschapssenator, ook Vlaams lid van de Belgische delegatie bij de parlementaire assemblee van de Raad van Europa. Hij heeft daar echter nog steeds geen enkel contact gehad met de, voor de Raad van Europa bevoegde, adjunct van de Vlaamse vertegenwoordiging in Parijs. Hij heeft zulks overigens vorig jaar reeds gemeld aan toenmalig minister Bourgeois, die beloofd had om een contact te organiseren. Daarnaast is het stuitend dat de Belgische ambassadeur bij de Raad van Europa geregeld alle leden van de Belgische delegatie samenbrengt, behalve dan diegenen die deel uitmaken van het Vlaams Belang. Principeel heeft nochtans elk lid van de delegatie evenveel recht om daarbij betrokken te worden. Dat geldt niet alleen voor de Belgische ambassadeur, maar ook voor de reeds vermelde adjunct, die daar speciaal voor is aangesteld. Waarom brengt die man de Vlaamse parlementsleden niet geregeld samen om over een aantal

gevoelige dossiers te spreken? De spreker wil daar echter geen polemiek over aangaan, hij wil enkel aangeven dat er zeker nog een probleem is op dat vlak.

Het lid stelt vast dat er 300.000 euro wordt uitgetrokken voor steun aan de Palestijnse vluchtelingen. Op zich heeft hij daar weinig op tegen. Maar anderzijds wenst hij er toch even op te wijzen dat het hier om een probleem gaat dat al schier eindeloos aansleept en dat maar geen oplossing lijkt te krijgen. De oorsprong van het probleem moet al terug getraceerd worden tot 1948 met de stichting van de staat Israël. We zijn onderhand 60 jaar later en de mensen die toen op de vlucht sloegen en hun nakomelingen leven nu nog altijd in vluchtelingenkampen. Hoe anders is de situatie ten opzichte van die in Europa waar er vlak na de Tweede Wereldoorlog ook miljoenen 'displaced persons' (Duitsers, Polen, Hongaren en dergelijke meer) waren. Al die Europese vluchtelingen hebben immers een nieuwe thuis gevonden en zijn er ondertussen sinds lang perfect geïntegreerd.

In dat licht bezien zijn de 300.000 euro in kwestie bijna derisoir. Wat er nodig is, is dat er eindelijk een definitieve oplossing komt voor mensen die in wezen weinig of geen perspectief hebben om ooit nog terug te keren naar Israël/Palestina. Bij gebreke aan de mogelijkheid tot terugkeer, is het noodzakelijk dat men eindelijk inziet dat generaties lang in kampen wonen ook geen oplossing vormt.

De heer Karim Van Overmeire komt dan tot het bilaterale luik van het Vlaams buitenlands beleid. Wat de Benelux betreft, is er een nieuw kader. Vlaams Belang is veeleer voorstander van een uitgebreide Vlaams-Nederlandse samenwerking, maar voor een aantal zaken kunnen we de Benelux misschien nog wel nodig hebben. Ook daar is het echter opnieuw wachten op een specifiek samenwerkingsakkoord aangaande de vertegenwoordiging van België in de nieuwe Benelux-Unie. Het lid had dienaangaande graag een door het parlement bevestigd intra-Belgisch samenwerkingsakkoord gezien. Wat is de stand van zaken?

Wat Duitsland betreft, op bladzijde 30 van de beleidsbrief, lijkt er een stuk tekst te zijn weggevalen. In de tweede alinea staat er dat er in Brussel een colloquium zal plaatsvinden over de demografische ontwikkeling in beide deelstaten, maar nergens staat vermeld welke deelstaten dat dan wel mogen zijn.

Wat Schotland betreft, spreekt men in de beleidsbrief over mogelijke toekomstige acties voor meer auton-

mie. In zoverre de heer Van Overmeire goed is ingelicht, gaan de plannen van de Schotse regering echter wel iets verder dan Schotse autonomie. Men streeft daar zelfs naar een referendum over onafhankelijkheid.

Hij heeft ook dezelfde vraag als mevrouw Poleyn over Midden- en Oost-Europa. Er zijn drie pijlers. Onder pijler drie staat Oekraïne. Wat later wordt ook melding gemaakt van Moldavië. Waarom zit Moldavië prima facie niet samen met Oekraïne in die derde pijler? Dat zijn toch vergelijkbare landen. Ze liggen allebei aan de oostgrens van de uitgebreide Europese Unie. Maar op bladzijde 32 staat in de derdelaatste alinea, laatste zin, onder pijler drie: 'goed voor 450.000 euro blijft Oekraïne het enige partnerland'. Graag dus enige verduidelijking ter zake.

Velen in deze commissie maken zich zorgen over de politieke evolutie in Zuid-Afrika. Het land lijkt geleidelijk aan af te glijden naar politieke instabiliteit. De heer Van Overmeire wil daarbij ook een lans breken voor de Afrikanergemeenschap die, ongeacht het moeilijke verleden, vandaag nog integraal deel uitmaakt van die Zuid-Afrikaanse samenleving. Deze vormt een belangrijke pijler, maar staat wel zwaar onder druk. Er is sprake van een massale emigratie van gekwalificeerde arbeidskrachten, in de eerste plaats van Engelstalige blanken en Afrikaners. Dat is een zorgwekkende evolutie, niet alleen voor de betrokken gemeenschap, maar voor heel het land.

Het zou ook bijzonder interessant kunnen zijn om samen met Québec iets te doen rond taalpolitiek. Er zou bijvoorbeeld een vergelijking gemaakt kunnen worden tussen de taalpolitiek in Vlaanderen en die in Québec. Dat zou ongetwijfeld een leerrijk document zijn, aangezien de taalpolitiek in Québec op vele vlakken een heel stuk former geformuleerd is dan de onze. Het ware daarnaast ook een handig instrument voor als we weer eens geconfronteerd worden met allerlei oprispingen en beledigingen van de Franstaligen en van de Raad van Europa over onze taalpolitiek.

De heer Van Overmeire vraagt zich ook af of wij in ons buitenlands beleid wel voldoende aandacht besteden aan de Verenigde Staten. Het is misschien wel het belangrijkste land ter wereld, maar toch wordt het in het Vlaams buitenlands beleid nog altijd enigszins stiefmoederlijk behandeld.

Wat Mexico betreft, hebben we tijdens het Festival van de Politiek, medio november van dit jaar, het

genoegen gehad de heer de Kerpel Morales van de Mexicaanse ambassade te ontmoeten, die bijzonder geïnteresseerd is in het intensifiëren van de contacten tussen Mexico en Vlaanderen. Misschien ligt daar ook een opportuniteit.

De minister-president wil, luidens de beleidsbrief, ook een zekere eenvormigheid tot stand brengen tussen Flanders Center in Osaka en Flanders House in New York. Is dat echter geen eenvormigheid louter omwille van de eenvormigheid? Die structuren zijn – om volkomen goede redenen – wellicht totaal verschillend.

Wat onze internationale vertegenwoordiging betreft, hebben we de ondertussen de rotatie gehad van de Vlaamse vertegenwoordigers. Hoe evalueert men dat? En vooral, hoe evalueren de betrokkenen dat?

De heer Karim Van Overmeire verklaart ook bijzonder tevreden te zijn dat er eindelijk een akkoord is over de titulatuurkwestie. Hij heeft die kwestie hier en in het federale parlement immers al meermaals aangekaart.

Wat de internationale communicatie betreft, is het krantje Flanders Today in deze commissie al herhaaldelijk ter sprake gekomen. Niet iedereen is er, om diverse redenen, onverdeeld gelukkig mee. We moeten dat initiatief dan ook kritisch blijven opvolgen.

Nog in dat verband heeft het lid ook nog een vraag over het dagelijks persoverzicht in het Engels dat wordt rondgestuurd. Naar hoeveel mensen gaat dat intussen? Bereikt men daarmee een groeiend aantal mensen? En hoe zit het met de plannen van toenmalig minister Bourgeois om niet alleen in het Engels, maar ook in het Frans en het Duits een dergelijk persoverzicht te verspreiden?

De brochure over de taalwetgeving in Vlaanderen 'Vlaanderen en zijn burens' is intussen tien jaar oud en allang uitgeput. Het was een brochure in het Frans, Nederlands, Engels en Duits, die uitlegde hoe de taalwetgeving in Vlaanderen tot stand is gekomen en wat een en ander in de praktijk precies betekent. Het komt de spreker minstens interessant voor om opnieuw een dergelijke brochure op te maken. Men is, om hem onbekende redenen, in het verleden echter nooit op die suggestie willen ingaan.

In verband met 'Vlamingen in de Wereld' zijn er proefprojecten geweest, vijf contactpunten. Wat

moet de heer Van Overmeire zich daarbij precies voorstellen? En waarom werd gekozen voor landen als de Palestijnse Autoriteit, Suriname en Marokko als 'Vlamingen in de Wereld' vooral leden heeft in landen zoals de VS en Canada? Zou het niet beter zijn om daar proefprojecten op te starten?

Ten slotte wenst de heer Karim Van Overmeire ook nog even in te gaan op de resoluties die hier werden goedgekeurd. Toen we over een resolutie stemden inzake Birma, stuurde de Vlaamse Regering een brief naar de ambassadeur van Birma en toen we over de Bulgarije-resolutie stemden, werd een brief gestuurd naar de ambassadeur van Bulgarije. Toen we echter een resolutie stemden over China, werd er, tegen de gewoonte in, helemaal geen brief verstuurd en werd er eigenlijk maar heel weinig gedaan. Eigenlijk heeft de heer Van Overmeire zelfs de stellige indruk dat er vrijwel geen gevolg werd gegeven aan de resolutie over China. Van de minister-president had hij dan ook graag de reden voor dit verschil in benadering vernomen.

2.1.5. Tussenkoms van de heer Luk Van Nieuwenhuysen

De heer Luk Van Nieuwenhuysen stelt vast dat de minister-president het had over de dossiers die lopen bij de Raad van Europa, en dat hij pleitte voor alertheid en voor een proactief optreden. In de beleidsbrief leest hij ook dat de diensten worden betrokken in de voorbereiding van het bezoek van de Commissaris voor de Mensenrechten van de Raad van Europa in december 2008, volgende maand dus. Kan de minister-president daar iets meer over vertellen? Is het een bezoek pro forma? Heeft het een bepaalde aanleiding? Zijn er mogelijke implicaties? Dit moet zeker goed in het oog worden gehouden, gezien onze ervaringen met de Raad van Europa in het verleden, zeker op het vlak van de mensenrechten.

De titulatuur van de gemeenschapsattachés en de Vlaams Economische Vertegenwoordigers werd hier ook al vernoemd. De upgradering is inderdaad een goede zaak, maar die moet nog wel worden vertaald in een concreet samenwerkingsakkoord. De heer Van Nieuwenhuysen leest daarover dat de onderhandelingen dit jaar zouden kunnen worden afgewerkt zodat de afspraken in 2009 in de praktijk kunnen worden gebracht. Wordt die timing, mee gezien de nakende verkiezingen, wel degelijk aangehouden?

2.2. Antwoorden van minister-president Kris Peeters

De *minister-president* dankt bij de aanvang van zijn replieken de commissieleden voor de opbouwende vragen en voor de positieve reacties op een aantal voorstellen die in de beleidsbrief werden opgenomen. Voor wat de vele vragen betreft, zal hij proberen zo exhaustief mogelijk te antwoorden.

In verband met de problematiek van de Doharonde zijn er vier pijlers: landbouw, markttoegang voor industriële goederen (NAMA – Non-Agricultural Market Access), diensten en handelsreglementering. Voor Vlaanderen zijn de diensten een niet-onbelangrijk element. Onze handel in diensten is vooralsnog natuurlijk minder belangrijk dan die in goederen, maar in de logica der dingen is het vanzelfsprekend dat de dienstenonderhandelingen heel nadrukkelijk moeten worden opgevolgd. Vlaanderen is voorstander van een succesvol resultaat van de WTO-dienstenonderhandelingen. Dat de diensten ook voor Vlaanderen belangrijk zijn, kunt u afleiden uit hun bijdrage tot het bruto regionaal product en het bruto binnenlands product. De vrijmaking van de handel in diensten zal een grotere transparantie met zich meebrengen.

De heer Glorieux vroeg zich ook af wanneer de onderhandelingen succesvol genoemd zouden kunnen worden. Zulks is natuurlijk afhankelijk van de inspanningen tijdens de onderhandelingen om er een maximum aantal dingen uit te halen. Een van de elementen van succes is, zoals gezegd, de verdere vrijmaking van de handel in diensten. Die is heel belangrijk. Daarnaast moeten we bepaalde diensten, bijvoorbeeld audiovisuele diensten of diensten in verband met onderwijs, met heel veel aandacht en zorg benaderen. Voor die elementen moeten we, zoals de minister-president al zei, rekening houden met een aantal aspecten inzake maatschappelijke krijtlijnen en kaders. We moeten dit vanuit onze visie op de organisatie van de diensten in bepaalde sectoren, met de nodige zorg opvolgen.

Iedereen, vriend en vijand, moet erkennen dat diensten belangrijk zijn in Vlaanderen, dat we de verdere onderhandelingen moeten opvolgen en dat de succesgraad van het resultaat in grote mate zal afhangen van het feit of we voor bepaalde sectoren of diensten de nodige omkadering en de nodige garanties hebben, en van het feit of de verdere vrijmaking van de handel in diensten er komt, want dat is een heel belangrijk element.

Aan de hand van deze twee elementen zullen we kunnen uitmaken of het eventuele resultaat al dan niet succesvol is, maar de minister-president gaat ervan uit dat we in deze commissie nog zullen kunnen discussiëren over die resultaten. Hij kijkt uit naar de reacties die hier dan zullen worden geformuleerd.

De heer Glorieux stelde eveneens een vraag over de problematiek van de mensenrechten en over het Vlaamse mensenrechtenbeleid. Hij reageerde positief op de aanwerving van een specifiek daarmee belaste ambtenaar. Het is volkomen terecht dat we een dergelijk initiatief hebben genomen. De minister-president wil daarbij wel onderstrepen dat wapenhandel wel degelijk tot het beleidsdomein Internationaal Vlaanderen behoort en niet tot het beleidsdomein Economie. Daar waar de heer Glorieux stelt dat het weg moet van Economie, kan daar maar moeilijk op ingegaan worden aangezien het daar gewoon niet zit. Wat wel juist is, is dat het onder de minister van Buitenlandse Handel ressorteert.

Nog met betrekking tot de mensenrechten werd ook verwezen naar Shanghai. Daar is in het Overlegcomité van deze week nog over gesproken. De minister-president heeft daar onderstreept dat de opbouw van onze ruimte moet gebeuren met respect voor de IAO-standaarden (Internationale Arbeidsorganisatie). Hij heeft ook gesteld dat de problematiek van de mensenrechten evenzeer een element is dat vanuit België moet worden meegenomen.

Het Benelux-verdrag dat is ondertekend, biedt een kader waar de duurzaamheidspijler nadrukkelijk is aan toegevoegd. Wat dat inhoudelijk allemaal kan betekenen, moet nu natuurlijk verder worden geconcretiseerd. De onderhandelingen daarover zijn opgestart. Het nieuwe verdrag treedt echter pas in 2010 in werking. We hebben daar dus nog wat tijd voor. Minister-president Peeters gaat ervan uit dat de vraagsteller net als hijzelf heel tevreden is dat die duurzaamheidspoot daarin verwerkt is.

De slimme kilometerheffing is maar één element dat daar concrete invulling aan geeft. In 2011 willen we een slimme kilometerheffing voor vrachtwagens invoeren. In het regeerakkoord van de volgende Vlaamse Regering wordt dat mogelijk uitgebreid naar personenwagens, maar nu is dat nog niet voorzien.

In antwoord op de wat kritische bedenkingen geformuleerd door mevrouw Miet Smet stelt de minister-president dat het altijd goed is om zich af te vragen

of de energie die we in sommige zaken stoppen, wel de voorziene toegevoegde waarde geeft. Zoals men weet, is het Comité van de Regio's een nog grotere groep dan de REGLEG, de regio's met legistieke bevoegdheden. De minister-president heeft zelf een aantal vergaderingen van REGLEG bijgewoond. In het kader van het Verdrag van Lissabon had men vanuit REGLEG alles gedaan om regio's zoals Vlaanderen ook rechtstreeks toegang te doen krijgen tot het Hof van Justitie. Dat is toen niet weerhouden, maar zij hebben op de vergadering wel onderstreept welke bijdrage zij hebben geleverd aan het Verdrag van Lissabon.

We moeten de werking van de regio's hoe dan ook een plaats geven. Wij hebben daar zelf ook al belangrijke posities ingenomen. Het lid verwees terecht naar andere posities die weldra vacant verklaard zullen worden. De minister-president onderschrijft ook de bemerking dat we altijd moeten kijken wat de toegevoegde waarde is van onze inspanningen. We mogen de zaken niet buitenproportioneel opblazen. Dit is overigens ook niet het enige instrument waarmee Vlaanderen een Europees beleid kan voeren. We moeten inderdaad niet al onze eieren in die ene mand leggen.

Minister-president Peeters gaat er verder van uit dat er wel degelijk evaluaties komen. Wat VLEVA betreft, heeft hij vernomen dat er een evaluatie is opgestart. Die wordt in het najaar van 2009 afgerond. We moeten inderdaad alles wat we in verband met de regio's doen, kritisch bekijken en evalueren. Dat is de aangeezene methode.

In verband met het gelijkekansenbeleid was er een vraag naar het gebruik van de opencoördinatiemethode. Het is echter minister Van Brempt die die methode toepast. De opencoördinatiemethode is overigens op heel wat domeinen van toepassing.

Mevrouw *Miet Smet* verklaart niet echt genoeg te kunnen nemen met dat antwoord. Haar vraag ging in wezen over het feit dat er maar één zin over het gelijkekansenbeleid in de hele beleidsbrief staat. En dat kan natuurlijk niet. Ofwel schrijft men meer, ofwel schrijft men helemaal niets.

Minister-president *Kris Peeters* vraagt dienaangaande of hij het juist begrepen heeft als in hoofde van de vraagstelster het aanvoelen leeft dat hij zich een beetje verplicht voelde om er toch iets over te schrijven, kwestie van geen opmerkingen te krijgen

over het feit dat er niets over gelijke kansen in de beleidsbrief zou staan. Nu staat het erin, en nu krijgt hij de vraag waarom het maar één zin is.

Mevrouw *Miet Smet* herhaalt dat de minister-president in zijn beleidsbrief letterlijk schrijft: "Wat het Gelijke Kansenbeleid betreft, hanteert het beleidsdomein Internationaal Vlaanderen de open coördinatiemethode." In dat opzicht is het dan ook volkomen legitiem om te vragen waaruit dat gelijkekansenbeleid dan precies bestaat?

Ze kan echter aannemen dat de minister-president niet geheel vertrouwd is met deze problematiek, waardoor ze die vraag beter eens aan minister Van Brempt kan stellen.

Minister-president *Kris Peeters* beaamt dat het gelijkekansenbeleid inderdaad de bevoegdheid van minister Van Brempt is. Op dat vlak mogen er geen glazen plafonds bestaan, vrouwen hebben evenveel recht op belangrijke posities als mannen, en dat kan ook worden uitgebreid tot andere groepen. Minister Van Brempt zal dat ongetwijfeld in geuren en kleuren kunnen uitleggen.

Van de projecten over communicatie zal de minister een lijst laten bezorgen aan de commissie, die men dan desgevallend kan toevoegen aan het verslag (zie bijlage).

In het kader van de Doha-ronde worden gesprekken en onderhandelingen gevoerd.

De betoelaging van het door mevrouw Poleyne vermelde ITC komt vanop het budget Ontwikkelingssamenwerking, meer bepaald BA 35.02.

Moldavië is inhoudelijk motiverend en interessant, zeker nu de band tussen de Europese Unie en Rusland zo belangrijk is. In het samenwerkingsprogramma voor Centraal- en Oost-Europa mag Moldavië dus zeker niet vergeten worden.

Op de voorstellen inzake een paritair samengestelde Senaat zal zeker niet worden ingegaan. Dit is ook gewoon niet aan de orde in de gemeenschapsdialoog. Dienaangaande laat de minister-president trouwens opmerken dat er zich een persistente terminologische verwarring voordoet. Sommigen gebruiken de term gemeenschapsdialoog als ze het hebben over de institutionele dialoog. De drie koninklijke bemiddelaars hebben dat zo genoemd. Zelf wil de minister het heb-

ben over de gemeenschapsdialoog. Maar daar heeft de transparantie ook haar grenzen. Het is goed dat er wordt gecommuniceerd als er resultaten zijn, maar als die er niet zijn heeft communicatie weinig zin. Als er dus geen deelakkoorden zijn voor de regionale verkiezingen, zal de minister-president daar ook niet over communiceren. Loze communicatie heeft in het verleden niet veel zoden aan de dijk gezet.

Maar anderzijds is de minister-president zich er ook van bewust dat er nu een ander gevaar om de hoek loert. Men zegt: “U kunt er niet veel over zeggen, want er gebeurt ook niet veel. Aangezien er niet wordt gecommuniceerd, gebeurt er niets.” Dat is een nieuw element waarop hij een antwoord zal moeten formuleren. Er zijn nu nog geen deelakkoorden. Hij gaat ervan uit dat de hele commissie daar halsreikend naar uitkijkt en doet er ook alles aan om die deelakkoorden zo snel mogelijk te realiseren.

Inzake het Europees voorzitterschap dienden er afspraken gemaakt te worden met de andere regio's over wie welk voorzitterschap op zich neemt. Men kan zeggen dat het niet veel is, maar het is niet de kwantiteit die telt, wel hoe we dat voorzitterschap invullen. We zullen aantonen dat Vlaanderen het verschil kan maken.

Ook hier begrijpt de minister-president echter dat men dat wel wil geloven, maar dat men zich daarbij toch ook afvraagt wat een en ander in de realiteit betekent. Hijzelf heeft er in elk geval een goed gevoel bij. Hij verwijst dienaangaande naar Shanghai. Vroeger mochten we meedoen, maar het enige wat we mochten doen, was betalen. Voor de rest moesten we onze mond houden. Wat dat dossier betreft, maar ook wat het voorzitterschap betreft, is die attitude verleden tijd. Als men alleen aan ons geld wil komen, dan is het antwoord gewoon neen. Als we dat echter mee inhoudelijk kunnen invullen, als we mee kunnen sturen, dan moeten we daar op een verstandige wijze een bijdrage aan leveren en daaraan meewerken, en ervoor zorgen dat Vlaanderen positief op de kaart wordt gezet. Dat zal met Shanghai zo gebeuren, met de elementen die de heer Glorieux daarnet heeft aangehaald, en ook met het Europees voorzitterschap zal het zo gaan.

Wat de vraag van de heer Van Overmeire over de Raad van Europa betreft, is de minister-president het er in het algemeen mee eens dat we de Belgische diplomatie zouden moeten kunnen inzetten. Meer in het algemeen is de minister-president er van over-

tuigd dat de federale diplomatie eigenlijk ten dienste moet staan van de rechtmatige regionale verzuchtingen en belangen. Zulks gebeurt in de praktijk overigens ook. De minister-president geeft daarbij weliswaar toe dat hij vooralsnog geen ruime ervaring heeft met het werken in het buitenland met onze federale ambassadeurs, maar de ervaringen die hij tot nu toe heeft, zijn wel degelijk positief. In Rusland, Japan en Londen, om er maar enkele te noemen, staan die ambassadeurs dag en nacht ten dienste van ons. Maar ongetwijfeld kan een en ander altijd nog beter. Er zullen ter zake dan ook nog bijkomende initiatieven worden genomen. Het gaat dan over het economische en dergelijke. De minister-president vindt in elk geval dat het de goede richting uit gaat. Op die manier kunnen we maximaal inspelen op de bevoegdheden die we rechtmatig opeisen – zeker dan het economische – met alle andere aspecten daarbij. Minister-president Peeters beseft daarbij wel dat hij voorzichtig moet zijn, want hij heeft nog maar een beperkt aantal ambassadeurs aan het werk gezien. Maar degenen die hij aan het werk heeft gezien, zijn er zich zeer goed van bewust dat ze alles moeten doen om de verzuchtingen van de regio's bij te treden. Ook heeft hij de ervaring dat de Vlaamse economische vertegenwoordigers heel goed samenwerken met de ambassadeurs die hij heeft ontmoet. Er is dus al een hele weg afgelegd, maar die weg is ongetwijfeld nog niet volledig afgelegd.

Daarop inpikkend stelt de heer *Karim Van Overmeire* dat dat allemaal goed en wel is, maar dat zijn vraag specifiek ging over de totale afwezigheid van de Belgische diplomatie in Vlaamse dossiers bij de Raad van Europa. Hij denkt daarbij dan onder andere aan de Vlaamse Wooncode, aan de burgemeesters in de Rand en dergelijk meer.

Minister-president *Kris Peeters* antwoordt daarop dat wat de Raad van Europa betreft, hij insgelijks vindt dat we hen ook moeten inschakelen. Hij kan ook de stelling bijtreden dat we dat dossier niet louter als een juridisch dossier mogen bekijken, waarbij we een advocaat sturen om dat daar toe te lichten. In die kwestie moeten we alles doen om onze zaak te verdedigen en moeten we alle middelen inzetten, onder meer ook de diplomatie, om onze visie duidelijk te maken. We moeten duidelijk maken dat onze visie door de Raad van State wordt gesteund. Dit is een heel belangrijk dossier.

De minister-president meent zich ook te herinneren dat de zaak van de drie burgemeesters op 2 december

door de Raad van Europa zal worden behandeld. Hij is het eens met de heer Van Overmeire dat we via alle kanalen die we hebben onze zaak daar moeten voorbereiden en maximaal verdedigen.

Nog in dat verband werd er ook gevraagd hoe het zit met de mensenrechten en het voorziene bezoek van de heer Thomas Hammerberg, de mensenrechten-commissaris van de Raad van Europa. Dat bezoek komt er niet naar aanleiding van een specifiek dossier. Het is een algemeen bezoek, dat wordt afgelegd aan alle leden van de Raad van Europa, met een algemene agenda. Het verloop van dergelijke bezoeken is zeer ruim. Dat kan alle kanten uit, met diverse thema's. Het bezoek wordt voorbereid in samenwerking en dialoog met de federale collega's. Ook dat bezoek vindt in december plaats. December is voor wat onze betrekkingen met de Raad van Europa betreft dus een niet onbelangrijke maand.

De heer Van Overmeire heeft verder ook vastgesteld dat Vlaanderen steun geeft aan de Palestijnse vluchtelingen. Het gaat hier over een bedrag van 300.000 euro. Dat verloopt via een specifiek VN-agentschap, het United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA). Dat is, om het met een modern woord te zeggen, een soort 'serviceprovider': het levert rechtstreekse diensten aan de bevolking. Het kader waarbinnen die 300.000 euro wordt toegekend is dus behoorlijk duidelijk. De analyse over de situatie van de Palestijnen is een discussie op zich, maar een en ander betekent volgens de minister-president niet dat we dat geld niet zouden moeten geven. Dat was waarschijnlijk trouwens ook niet de stelling van de vraagsteller. Het geld is dus, rekening houdende met de bestaande situatie, goed besteed.

De minister-president heeft ook contacten gehad met de 'first minister' van Schotland inzake de ferrylijn tussen Schotland en Zeebrugge, waarvoor de beslissing tot heropstarten genomen is.

Nog maar vannacht heeft de minister-president – naar aanleiding van de Europese Landbouwrap – met de Schotse minister van Landbouw kunnen spreken. Hij vroeg hoe het mogelijk is dat de Vlaamse minister-president op Europees niveau zoveel te zeggen heeft over de zeevisserij. Minister-president Peeters heeft daarop gezegd dat voor wat Landbouw betreft, het proces nog niet volledig ten einde is. Mevrouw Laruelle heeft nog een functie als coördinator en woordvoerder voor België. Maar ook dat zal op termijn worden opgelost. De Schotse collega vond onze positie benijdenswaardig. Schotland organiseert in 2010 een referendum met drie keuzes:

onafhankelijkheid, alles bij het oude laten of een weg tussen de twee. Men heeft in Schotland wel een grote meerderheid om een referendum te houden, maar geen meerderheid voor onafhankelijkheid. Vlaanderen volgt overigens de gebeurtenissen in Schotland met grote interesse op.

De heer Van Overmeire stelt dat Zuid-Afrika hem zorgen baart. Dat werd in deze commissie al eerder onderstreept. Het lid vreest dat het een tijdbom is.

De minister-president neemt de suggestie van de heer Van Overmeire mee voor wat Québec betreft.

Dat de VS onvoldoende aandacht zou krijgen, ontkent de minister-president. Er wordt wel degelijk voldoende geïnvesteerd. Het Vlaams Huis in New York is zeker een stap in die richting. De VS is een groot land met heel wat schaalvoordelen. De opening van het Vlaams Huis in de loop van deze legislatuur geeft ons de gelegenheid om de VS voldoende aandacht en dynamiek te geven.

Het Flanders Center in Osaka heeft de minister-president al zelf gezien. Het lid had een vraag over eventuele statutaire eenvormigheid tussen de beide. Die moet er volgens de minister-president vooral uit bestaan dat er een uitwisseling kan gebeuren en dat we complementariteit mogelijk maken. Maar Osaka is niet New York, en New York is niet Osaka. Dat moge duidelijk zijn.

Over Flanders Today is hier al verschillende keren van gedachten gewisseld. Een evaluatie is inderdaad op zijn plaats, maar de minister-president wil anderszits ook geen stop-and-gobeleid voeren. We moeten daar op een bepaald moment met kennis van zaken over spreken, en als dat nodig blijkt bijsturingen doen.

In totaal zijn er 3500 abonnees van de Engelstalige persberichten. De minister-president had begrepen dat er in Brussel ongeveer dat aantal correspondenten aanwezig is, van wie maar 1 percent de Nederlandse taal machtig is. Daarom is er een initiatief in het Engels. Dat kan nog worden uitgebreid, maar er moet dan wel duidelijk een toegevoegde waarde zijn. Het Franse persberichtensysteem wordt opgestart in 2009. Dat is ongetwijfeld een goede zaak.

Dan was er ook een vraag welke landen we kiezen betreffende Vlamingen in de Wereld? Dienaangaande neemt minister-president Peeters aan dat die keuzes gemaakt worden door de raad van bestuur van Vlamingen in de Wereld. Het komt hem dan ook niet toe om kritiek te leveren op die autonome keuzes.

De heer *Karim Van Overmeire* verklaart dat hij toch graag nog wat bijkomende uitleg had gekregen over die fameuze ‘contactpunten’ waarvan men in de beleidsbrief gewaagt.

Namens de minister-president antwoordt mevrouw *Christine Faes* hierop dat het voornaamste doel van deze contactpunten er onder meer in bestaat de Vlamingen in het buitenland op een meer regelmatig tijdstip bij elkaar te brengen en om Vlaanderen beter bekend te maken in de lokale middens waar ze actief zijn.

Daarop inpikkend stelt de heer *Karim Van Overmeire* dat de keuze van de landen hem dan nog meer verbaast. Hoewel hij niet over precieze cijfers beschikt, kan hij zich niet voorstellen dat er in de Palestijnse gebieden of in Suriname grote groepen van Vlamingen aanwezig zijn. Wel integendeel, waarschijnlijk zijn daar zelfs nauwelijks Vlamingen te vinden. De Vlamingen in de VS of in Canada vormen waarschijnlijk wel een aanzienlijke groep, in tegenstelling tot met name de Palestijnse gebieden. Van de minister-president had de heer Van Overmeire dienaangaande dan ook graag wat meer gegevens ontvangen. Deze kunnen desgevallend ook later worden meegedeeld.

Minister-president *Kris Peeters* komt daarna tot de China-resolutie die dateert van juli van dit jaar en dus van voor de periode dat hij de bevoegdheid Buitenlands Beleid overnam. Hij zal laten nagaan waarom zijn voorganger hier niet hetzelfde gedaan heeft als bij andere soortgelijke resoluties.

3. Indicatieve stemmingen

3.1. Indicatieve stemming over de decreetsartikelen

Artikel 12 (programma's DC en DD)

Ter indicatieve stemming gelegd, wordt dit artikel aangenomen met zeven stemmen bij drie onthoudingen.

Artikel 27

Ter indicatieve stemming gelegd, wordt dit artikel aangenomen met zeven stemmen bij drie onthoudingen.

3.2. Indicatieve stemming over de begrotingstabel – afdeling I

Programma DA

Ter indicatieve stemming gelegd, wordt dit programma aangenomen met zeven stemmen bij drie onthoudingen.

Programma DC

Ter indicatieve stemming gelegd, wordt dit programma aangenomen met zeven stemmen bij drie onthoudingen.

Programma DD (behalve basisallocatie 12.43)

Ter indicatieve stemming gelegd, wordt dit programma aangenomen met zeven stemmen bij drie onthoudingen.

Programma VF

Ter indicatieve stemming gelegd, wordt dit programma aangenomen met zeven stemmen bij drie onthoudingen.

Programma VL

Ter indicatieve stemming gelegd, wordt dit programma aangenomen met zeven stemmen bij drie onthoudingen.

4. Moties van aanbeveling

Moties van aanbeveling op de beleidsbrief Buitenlands Beleid werden aangekondigd door de heer Luk Van Nieuwenhuysen en de heer Eloi Glorieux.

IV. ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

1. Toelichting door de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid

De minister-president verklaart zich ook voor wat het beleidsveld Internationale Samenwerking (ontwik-

kelingssamenwerking) betreft, te zullen beperken tot een korte toelichting bij de beleidsbrief 2009, gevolgd door een eveneens summiere toelichting bij het bijhorend ontwerp van uitgavenbegroting.

1.1. Toelichting bij de beleidsbrief Ontwikkelingssamenwerking

1.1.1. Ontwikkelingscontext

Bij de aanvang van zijn uiteenzetting wijst de minister-president er nadrukkelijk op dat de ontwikkelingscontext de afgelopen maanden drastisch veranderd is. Zowel droogtes als gestegen voedsel- en brandstofprijzen bemoeilijken de leefsituatie van honderden miljoenen mensen in het Zuiden.

Naast stijgende energie- en grondstoffenprijzen kreeg de wereld ook af te rekenen met een financiële crisis, die ook de opkomende industrielanden treft. Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) trekt voor die specifieke groep van getroffen landen leningen uit afkomstig van hulpbronnen waar vooral derdewereldlanden voor in aanmerking komen, waardoor er wellicht minder middelen overblijven voor die laatste groep. Als men niet goed oplet, dreigen dus ook de derdewereldlanden door de wereldcrisis in een ‘credit crunch’ te belanden.

Daarnaast zullen wellicht veel donorlanden deze crisis aangrijpen om een daling van de middelen voor ontwikkelingshulp te verantwoorden. De twee effecten dreigen elkaar dus te versterken. Analisten voorspellen dat de officiële ontwikkelingshulp wereldwijd tot 30 percent kan terugvallen. Dit alles wijst erop dat de ontwikkelingslanden sterker op zichzelf zullen aangewezen zijn. Dat is dus bijzonder zorgwekkend.

De minister-president is de mening toegedaan dat Vlaanderen vanuit zijn positie van welvarende regio de verantwoordelijkheid heeft om de komende jaren juist een grotere bijdrage te leveren aan de armoedebestrijding. Het herstel van het vertrouwen slaat ook op de verhouding met de ontwikkelingslanden. In tegenstelling tot sommige anderen, moet het de Vlaamse ambitie zijn om tandje bij te steken.

1.1.2. Continuïteit van het beleid

Het is daarnaast vanzelfsprekend dat tijdens de resiterende maanden van deze legislatuur de continuïteit

van het beleid in relatie tot het regeerakkoord gerespecteerd blijft. Dit veronderstelt dat Vlaanderen de ambitie heeft een betrouwbare donor te zijn en dus geen stop-and-gobeleid gaat toepassen. Daarom schaart het zich blijvend achter de internationale afspraken op het gebied van ontwikkelingssamenwerking.

In samenwerking met haar partners levert de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking een bijdrage aan de realisatie van een aantal Millennium-Ontwikkelingsdoelen (de MDG's) en hanteert ze de principes uit de Verklaring van Parijs aangaande de doeleffectiviteit van de hulp. We richten ons daarbij op een beperkt aantal landen: Malawi, Mozambique en Zuid-Afrika, waarbij we, in onderlinge overeenkomst met de partnerlanden, werken rond twee sectoren per land. Deze komen overeen met een beperkt aantal MDG's.

De eerste prioritaire MDG is de reductie van extreme armoede en honger (MDG 1). Ten tweede richten wij ons op de MDG's in verband met gezondheidszorg, zijnde: MDG 4 – kindersterfte, MDG 5 – moedersterfte en MDG 6 – bestrijding hiv/aids, malaria en andere ziekten. Ten derde is ook MDG 8 – het mondiale partnerschap voor ontwikkeling – een prioriteit.

Naar aanleiding van het inclusief beleid aangaande duurzame ontwikkeling, zal de minister-president in zijn beleid ten slotte ook aandacht besteden aan MDG 7, de ecologische leefomgeving in het Zuiden. Als minister van ontwikkelingssamenwerking steunt hij dan ook de initiatieven van collega Crevits, met name het Vlaams Partnerschap Water voor Ontwikkeling en het Vlaams Fonds Tropisch Bos. Hij zal de mogelijkheid laten onderzoeken om dit fonds actief in te zetten in de Vlaamse partnerlanden.

De continuïteit van het beleid is dus zeer belangrijk. Dit beleid werd hier vroeger reeds uitvoerig verdeeld. De vorige bevoegde minister, de heer Bourgeois, heeft het uitgewerkt. Het is nu, enkele maanden voor de verkiezingen, dan ook niet het moment om nog alles overhoop te halen.

1.1.3. De Noordwerking

In de Noordwerking richt de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking zich op informatie en sensibilisatie, maatschappelijk verantwoord ondernemen en de convenants gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking.

Informatie en sensibilisatie

Op het vlak van informatie en sensibilisatie zal de minister-president via het jaarlijkse activiteitenverslag van het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking (VAIS) en de volledige rapportage van de Vlaamse ODA-bestedingen, ook in 2009 werk maken van het informeren van de burger over onze activiteiten (ODA: Official Development Assistance).

Daarnaast wil de minister-president de persdiensten Mo*magazine en IPS (Inter Press Service), die mondiaal nieuws brengen, in 2009 verder ondersteunen. In 2009 zal ook de Noord-Zuid Persprijs opnieuw uitgereikt worden.

In het kader van ontwikkelingseducatie wordt eind november 2008 opnieuw een oproep voor projectvoorstellen gelanceerd voor het begrotingsjaar 2009.

Sinds eind oktober is ook de website van de ‘vierde pijler’ operationeel. Deze moet ontwikkelingsinitiatieven van burgers of verenigingen helpen ondersteunen. Vanaf het voorjaar van 2009 zal bovendien een nieuw onderzoek uitgevoerd worden om de morfologie van de vierde pijler te verfijnen en na te gaan welk effect deze genereert in het Zuiden. Dit onderzoek zal verder ook bekijken hoe ze geprofessionaliseerd kan worden.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

In het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen zal de Vlaamse overheid ook in 2009 Fair Trade blijven promoten. Eerlijke handel biedt de boer uit het Zuiden een eerlijk inkomen en vervult ook een belangrijke signaalfunctie naar de consument toe.

We zullen eveneens verder werken rond de 4C-aanpak, de breed gedragen certificering voor koffie met minimumnormen op sociaal, economisch en ecologisch vlak. Deze benadering kan ook worden toegepast op andere producten, waar mogelijk ook in onze partnerlanden.

Gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking

Dit jaar liepen voor heel wat gemeenten de drie jaar durende convenants af. Daarom werd dit jaar een studie besteld om de uitvoering van het decreet aangaande de convenants te evalueren. De minister-president zal met zijn administratie de resultaten van deze studie verwerken.

1.1.4. De Zuidwerking

Voor wat de Zuidwerking betreft richt Vlaanderen zich enerzijds op zijn prioritaire partnerlanden (Zuid-Afrika, Mozambique en Malawi) en anderzijds op internationale organisaties.

Zuid-Afrika

Voor Zuid-Afrika wordt ook in 2009 de samenwerking verder gestalte gegeven door de uitvoering van de gezamenlijke strategienota in de provincies Limpopo, KwaZulu-Natal en Vrijstaat. Prioritaire sectoren van samenwerking zijn creatie van tewerkstelling (MDG 8), bestrijding van hiv/aids (MDG 6) en voedselzekerheid (MDG 1).

Deze week wordt ook het eindrapport verwacht van de Mid-Term Review van de gezamenlijke Strategienota Vlaanderen-Zuid-Afrika. Deze evaluatie werd uitgevoerd door twee consultants die respectievelijk door de Vlaamse en Zuid-Afrikaanse overheid aangeduid werden.

Uit een eerste ontwerp dat de administratie heeft kunnen inkijken, blijkt dat de consultants zowel een aantal sterke punten als een aantal duidelijke leerpunten in beeld hebben gebracht met betrekking tot de lopende samenwerking. Zoals bepaald in het kaderdecreet Ontwikkelingssamenwerking zal de minister-president het eindrapport van de Mid-Term Review aan het parlement bezorgen. Ongetwijfeld zullen er hierover nog vragen gesteld worden in deze commissie. In het verleden werden er immers ook al vragen over gesteld.

Mozambique

Ook in Mozambique voeren we het meerjarenprogramma verder uit, binnen de sectoren onderwijs (MDG 2) en volksgezondheid (MDG 4, 5 en 6). In 2009 zal Vlaanderen een bijdrage leveren tot PROSAUDE II voor de uitvoering van het Mozambikaanse gezondheidsplan. Jaarlijks stort Vlaanderen 2 miljoen euro in het fonds en dit jaar wordt tevens een miljoen euro geïnvesteerd in de ontwikkeling van menselijk kapitaal voor de gezondheidssector.

Uit de gezamenlijke evaluatie die het Mozambikaanse ministerie van Volksgezondheid en de donoren hebben gehouden, blijkt dat de globale balans voor de gezondheidssector bevredigend is. Deze goede praktijk inspireerde ons ook voor de samenwerking rond gezondheidszorg in Malawi.

Malawi

Ook voor Malawi is werk gemaakt van een verdieping van de onderlinge samenwerking. Op vrijdag 7 november 2008 heeft de Vlaamse Regering de gezamenlijke Strategienota 2009-2013 voor de ontwikkelingssamenwerking tussen de Vlaamse en de Malawische overheid goedgekeurd. Daarin verbindt Vlaanderen zich ertoe om jaarlijks 5 miljoen euro in de samenwerking met Malawi te investeren. De twee met de Malawische overheid overeengekomen prioritaire sectoren zijn landbouw en voedselzekerheid (MDG 1) en basisgezondheidszorg (MDG 4, 5 en 6). Nog voor het jaareinde zal ook een programma goedgekeurd worden voor de opleiding van landbouwadvisers.

In 2009 zal Vlaanderen een bijdrage van 2 miljoen euro leveren aan de gezondheidssector in Malawi. We zullen onder meer toetreden tot het Sector Wide Approach Program (SWAp) voor de gezondheidssector, dat tot doel heeft om voor de hele bevolking te voorzien in een basisgezondheidspakket. Daarnaast blijft voedselveiligheid een absolute prioriteit in een agrarische samenleving zoals Malawi.

Sinds vorige maand is ook een permanente landenvertegenwoordiger van het VAIS aanwezig in Lilongwe (de hoofdstad van Malawi), waardoor onze aanwezigheid op het terrein borg staat voor een goede opvolging van de Vlaams-Malawische samenwerking.

Zuidelijk Afrika: subregionale steun via internationale organisaties

Naast de zonet geschetste bilaterale ontwikkelingsamenwerking, heeft Vlaanderen relaties ontwikkeld met een aantal internationale organisaties. Toch proberen wij in de mate van het mogelijke onze hulp zoveel mogelijk af te stemmen op onze geografische prioriteit: Zuidelijk Afrika. Ook dit willen we op een structurele wijze vormgeven. In 2006 sloot Vlaanderen een samenwerkingsakkoord met UNAIDS, dat we verder zullen blijven uitvoeren. Dit jaar werd ook een samenwerkingsakkoord met de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) en het International Trade Centre (ITC) ondertekend.

De steun voor het WGO-programma voor seksuele en reproductieve gezondheid wordt voortgezet. In de periode 2008 tot 2011 leveren wij ook een bijdrage aan de realisatie van MDG 4 (kindersterfte) en MDG

5 (moedersterfte), via een verbeterde zwangerschapsbegeleiding.

Het ITC (International Trade Centre) is actief in domeinen zoals handelsbevordering, opbouw van productiecapaciteit en institutionele versterking van de private sector. De achterliggende idee is de duurzame economische ontwikkeling van de landen in ontwikkeling te bevorderen door hun exportpositie te verbeteren. In het kader van die handelsgelateerde hulp wil Vlaanderen in samenwerking met ITC de lokale markten voor verse groenten en fruit versterken in acht landen van de Zuidelijk Afrikaanse Ontwikkelingsgemeenschap (SADC) (MDG 8).

1.1.5. Handel en ontwikkeling

Ook op het vlak van handel en ontwikkeling blijft de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking actief. De private sector levert immers een onmiskenbare bijdrage aan de economische groei in het Zuiden. Via verschillende kanalen probeert Vlaanderen de capaciteit van het ondernemerschap in het Zuiden te stimuleren. Multilateraal opereren we via het zopas genoemde ITC. Minister-president Peeters verwijst daarbij ook naar de Helpdesk Import Vlaanderen, die in de partnerlanden ondernemers moet bijstaan om te exporteren naar Europa. Dit jaar zal hiervoor een langetermijnvisie worden uitgewerkt en zal een externe evaluatie worden uitgevoerd.

Met de vzw Ex-change werd dit jaar een kaderovereenkomst gesloten. Vlaamse experts wisselen via dit kanaal kennis uit aangaande productiemethodes, vermarkting, regelgeving rond export en import, subsidies en dergelijke, met bedrijven in het Zuiden. Daarnaast zal ook de microfinanciering verder ondersteund worden, met in 2009 een nieuwe storting van 248.000 euro in het Vlaams Waarborgfonds.

1.1.6. Humanitaire hulp

Op het vlak van noodhulp werd beslist het budget met één miljoen euro (ofwel 62 percent) te verhogen omwille van de gestegen humanitaire noden in dit en vorig jaar. De toename van de noden leidt ook in Vlaanderen tot een verhoogde aandacht voor rampenbeheersing, door middel van preventie en risico-beheer. Hiervoor wil Vlaanderen in het kader van de humanitaire bijstand een sterker engagement opnemen.

1.1.7. Besluit

Kortom, we kunnen besluiten dat de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking sterker dan ooit geografisch en thematisch geconcentreerd opereert. Onze samenwerking met landen en instellingen verloopt verder via een duidelijke omkadering en via onderling overeengekomen samenwerkingsovereenkomsten. We maken grotere bedragen vrij, op langere termijn, waardoor de doeltreffendheid van onze hulp toeneemt. De minister-president spreekt daarbij de hoop uit dat deze commissie zich daarover positief zal uitspreken, want dat is ook in deze uiterst belangrijk.

1.2. Toelichting bij de uitgavenbegroting

De minister-president komt dan tot het betreffende gedeelte van de uitgavenbegroting. Voor Internationale Samenwerking wordt in totaal een krediet ingeschreven van 27.786.000 euro. De enveloppe voor ontwikkelingssamenwerking neemt in 2009 toe met 3.080.000 euro ten opzichte van de initiële begroting 2008, dat betekent een stijging met 12,5 percent.

Deze toename is het vervolgverhaal op de jaarlijkse inspanning om actief bij te dragen tot de 0,7 percent-norm, zoals afgesproken in het regeerakkoord.

Tijdens deze legislatuur stegen de middelen van 15,7 miljoen in 2004 tot nagenoeg 27,8 miljoen in 2009, een toename met 77 percent. Vlaanderen stapt langzaam maar zeker af van kleine, onsamenvangende projecthulp en groeit meer en meer uit tot een donor die grotere, voorspelbare programma's op langere termijn uitvoert.

Minister-president Peeters overloopt daarna kort de voornaamste verschuivingen binnen het programma 'Internationale Samenwerking' ten opzichte van de initiële begroting 2008.

De meest opmerkelijke stijging van de kredieten situeert zich op vlak van de Zuidwerking, met name een stijging ten belope van 2.257.000 euro. In 2009 wordt 18.257.000 euro voorzien voor Zuidwerking. Twee derden van het budget voor ontwikkelingssamenwerking wordt daar dus aan besteed.

Wanneer we daar de uitgavenpost 'subsidie humanitaire bijstand' aan toevoegen is zelfs 75 percent van

het budget ontwikkelingssamenwerking bestemd voor het Zuiden.

Het krediet voor humanitaire bijstand stijgt – gelet op de toegenomen noden – aanzienlijk, namelijk met 1 miljoen euro (ofwel met 62 percent).

Voor de convenanten gemeentelijke ontwikkelingsamenwerking (BA 43.02) wordt in 2009 een krediet van 2.451.000 euro uitgetrokken wat een stijging van het budget met 189.000 euro betekent.

De subsidies in het kader van het Vlaams intersectoraal akkoord social profit (BA 33.12) nemen toe met 31.000 euro.

Afsluitend deelt de minister-president nog mee dat er door het Rekenhof enkele kleinere bedenkingen werden geformuleerd, waar van regeringszijde op afdoende wijze is geantwoord is.

2. Bespreking

2.1. Vragen en opmerkingen van de leden

2.1.1. Tussenkoms van mevrouw Sabine Poleyn

Mevrouw Sabine Poleyn dankt de minister-president uitvoerig voor diens duidelijke betrokkenheid bij deze voor hem nieuwe bevoegdheid. Ze is ook bijzonder tevreden met het feit dat hij in zijn inleiding heel duidelijk gezegd heeft dat, ondanks de financiële crisis op wereldschaal en het effect daarvan dat zeker in het Zuiden en in de armere landen zal worden gevoeld, we onze verantwoordelijkheid zullen blijven opnemen en ervoor zullen trachten te zorgen dat het budget voor ontwikkelingssamenwerking toch blijft stijgen. Ze neemt akte van de intentie om niet op deze middelen te beknipten.

Een van de principes van het kaderdecreet Ontwikkelingssamenwerking was de concentratie. Het lid is heel blij te merken dat de beleidsbrief verder gaat op wat toen is gezegd, en zulks zelfs nog meer dan vorig jaar. Er wordt namelijk expliciet gesteld dat we ons beleid moeten concentreren op een aantal millennium-doelstellingen of MDG's (Millennium Development Goals). Er zijn er een aantal gekozen. Een en ander klopt natuurlijk niet altijd volkomen. We

zeggen bijvoorbeeld in onze keuze niet dat onderwijs een prioritaire millenniumdoelstelling is, maar in de praktijk is onderwijs, met name op het bilaterale vlak, wel degelijk heel belangrijk. Vlaanderen investeert bijvoorbeeld in het technisch en beroepsonderwijs in Mozambique. Dat moeten we dus misschien opnieuw bekijken.

Mevrouw Poleyn pleit er daarbij niet voor om onze steun aan onderwijs te verminderen, want het is een evidente basis voor ontwikkeling. Anderzijds was onderwijs een van de eerste bevoegdheden van Vlaanderen en dus bij uitstek een kerntaak van het Vlaamse ontwikkelingsbeleid. We moeten misschien consequenter zijn als we zeggen dat we ons concentreren op een aantal MDG's.

Een andere uitdaging van het kaderdecreet, zelfs een doelstelling van ons ontwikkelingsbeleid, is coherentie. We moeten tot meer coherentie komen binnen de Vlaamse Regering tussen de verschillende beleidsdomeinen en het internationale deel daarvan. Ook hier is de spreekster erg tevreden dat er meer dan in de vorige beleidsbrieven een aanzet wordt gegeven om niet alleen te spreken over het zuivere budget Ontwikkelingssamenwerking, maar dat ook te toetsen aan wat er gebeurt inzake duurzame ontwikkeling of leefmilieu. Aan het begin van de beleidsbrief (pagina 5) wordt gezegd dat er meer aandacht zal zijn om die coherentie in de praktijk te concretiseren. Heeft de minister-president er al een zicht op hoe hij dat decreet zal doen?

Het lid refereert daarop aan een gesprek dat we vorig jaar hadden, samen met mevrouw Schauvliege in de commissie bevoegd voor Duurzame Ontwikkeling naar aanleiding van haar voorstel van het integreren van een duurzaamheidstoets in de reguleringsimpactanalyse (RIA). Het idee van mevrouw Poleyn bestond er toen in om een ontwikkelingstoets, een toets aan de voorwaarden van ontwikkelingssamenwerking zoals ze ingeschreven zijn in het kaderdecreet, te integreren in de duurzaamheidstoets. Ontwikkelingsbeleid is immers een deel van de bredere duurzame ontwikkeling. Dat kan dan een deel worden van de RIA. Het lijkt ingewikkeld, maar het is de bedoeling een eenvoudig systeem te vinden om te komen tot de coherentie binnen alle Vlaamse beleidsdomeinen.

Mevrouw Poleyn drukt ook de hoop uit dat de minister-president zal proberen om ons landbouwbeleid af te stemmen op het ontwikkelingsbeleid. Ze pleit ervoor om ook op het vlak van buitenlandse handel en de Vlaamse standpunten op het Europese vlak

inzake Europese handel en wereldhandel, telkens ook mee te redeneren vanuit onze principes inzake ontwikkelingssamenwerking. We moeten in de buitenlandse handel niet alleen reageren vanuit ons eigenbelang, wat ongetwijfeld ook zeer belangrijk is, maar moeten tegelijkertijd onze verantwoordelijkheid opnemen om de fundamentele ontwikkelingsprincipes te respecteren.

Wat de coherentie betreft binnen de beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid en de andere actoren, wil het lid opnieuw het onderwijs als voorbeeld nemen. Het VAIS is actief op het vlak van vorming en onderwijs. Daarnaast is er ook de VVOB (Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand). Bij de herstructurering van de VVOB werd afgesproken dat alle mensen die werkzaam waren in de Vlaamse partnerlanden werden overgedragen aan het VAIS. Dat maakt dat de VVOB als dusdanig dus eigenlijk niet meer werkt in de Vlaamse partnerlanden. Ze is echter wel een expert op het vlak van de ondersteuning van het onderwijsbeleid van landen in het Zuiden. Ze blijft dus hoe dan ook een zeer interessante partner. Volgend jaar zouden we moeten komen tot een samenwerkingsovereenkomst over partnerschappen tussen scholen. De VVOB kan daarnaast ook optreden als externe partner om het Vlaams ontwikkelingsbeleid verder uit te voeren.

Daarnaast is er ook het departement Onderwijs. Onder impuls van minister Vandenbroucke wordt het steeds actiever, bijvoorbeeld in Mozambique of vorig jaar via UNICEF in Indië. Drie vierde van onze ODA-middelen komen ondertussen al vanuit Onderwijs. We moeten dan ook eens grondig nadenken hoe we het ontwikkelingsbeleid en het ontwikkelingsonderdeel van het onderwijsbeleid beter op elkaar kunnen afstemmen.

De federale premier heeft aan de gemeenschappen en de gewesten gevraagd om niet alleen een bijdrage te leveren om de Belgische 0,7 percent te halen maar ook om aan te geven welk percentage ze willen leveren binnen die norm. De ODA-middelen worden immers op het Belgische niveau berekend. Vlaanderen levert een bijdrage, die echter nogal vrijblijvend is. Het zou een uitdaging zijn te bekijken of we 5 percent van de totale federale bijdrage aan ontwikkelingssamenwerking kunnen halen. Kan de minister-president daar desgevallend iets meer over zeggen? Is dat haalbaar en betaalbaar binnen een meerjarenplanning?

Het ware volgens het lid ook uitermate interessant – zeker met het oog op de volgende legislatuur – mocht

de overheid een evaluatie maken waarin wordt nagegaan of we met het vrijgemaakte budget een meerwaarde creëren voor de microfinanciering. Als een en ander niet via dit fonds blijkt te lukken – iets waarvoor er toch bepaalde indicaties zijn – moeten we die zaak opnieuw durven bekijken. We moeten dan nagaan hoe we de microfinanciering op een andere manier kunnen steunen. Want dit blijft hoe dan ook een interessante manier om kleine ondernemende mensen in het Zuiden te steunen.

De vierde pijler betreft een nieuw fenomeen en beleid van de laatste jaren. Mevrouw Poleyn is tevreden dat de voorganger van de minister-president, de heer Geert Bourgeois, op haar vraag is ingegaan om daar niet enkel vanuit de overheid een beleid rond te ontwikkelen, maar dit te doen in samenspraak met bijvoorbeeld 11.11.11. Binnenkort wordt de officiële website gelanceerd en zullen de vormingsinitiatieven van start gaan. Het lid wil ter zake aandringen op vormingsinitiatieven in het veld. De overheid kan daar een rol in spelen, maar het is aan de bestaande vormingsinstellingen, ngo's en hogescholen om daar de eigenlijke initiatieven te nemen.

De spreekster drukt ook de hoop uit dat de commissie de evaluatie van de strategienota Vlaanderen-Zuid-Afrika 2005-2009 zal kunnen inzien.

Ze is ook tevreden over de verdere verdieping van de contacten met Malawi. Ze beseft terdege dat het niet eenvoudig is om met dat nieuwe partnerland een ontwikkelingsbeleid uit te bouwen. Het is dan ook goed dat we daarvoor een extra persoon ter plaatse kunnen hebben.

Verder circuleert ook de idee om voor Congo toch minstens een bilateraal ontwikkelingsbeleid te overwegen. Ze heeft daar sympathie voor omdat we persoonlijk banden hebben met mensen in Congo. Anderzijds is het natuurlijk een immens land, met immense problemen. Maar het valt ook niet te ontkennen dat het altijd de bedoeling geweest is om op termijn af te stappen van Zuid-Afrika als partner binnen de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. Senu stricto is Zuid-Afrika immers helemaal geen ontwikkelingsland. Zover is het tijdens deze legislatuur echter nog niet gekomen. In de mate echter dat Zuid-Afrika zichzelf niet meer als ontwikkelingsland beschouwt, kunnen we dat land ook niet langer als een partner binnen ons ontwikkelingssamenwerkingsbeleid handhaven. Wat evidentierwijze ook niet betekent dat interessante projecten daar dan maar

zouden moeten worden afgebouwd. Maar hoe dan ook zullen er daar op termijn middelen vrijkomen, die we elders, misschien zelfs in Congo, nuttig zullen kunnen besteden.

Wat de noodhulp betreft, heeft mevrouw Sabine Poleyn een concrete vraag. Klopt het nog steeds dat het budget voor noodhulp niet op het budget voor Ontwikkelingssamenwerking staat maar op het budget voor Buitenlands Beleid? Of is dat ondertussen verschoven? Want indien dat laatste het geval is, moeten we er zeker over waken dat we niet al te veel in de richting gaan van noodhulp, maar veeleer denken aan structurele financiering. Het structurele heeft immers een veel duurzamer effect dan noodhulp.

Afsluitend stelt mevrouw Poleyn nog vast dat er, na vele jaren van aandringen op een soort van beleid voor noodhulp, nu toch al wordt gesproken over een internationale idee van rampenbeheersing. Dit stemt haar uiterst hoopvol.

2.1.2. *Tussenkoms van de heer Jef Tavernier*

De heer *Jef Tavernier* stelt vast dat dit de eerste beleidsbrief Ontwikkelingssamenwerking van de minister-president is. Het potentiële voordeel daarvan is dat het Vlaamse ontwikkelingssamenwerking globaal gezien nu meer coherent kan worden. Dat was tot nog toe namelijk de grootste kritiek van zijn fractie op de budgetten en bestedingen. Slechts een deel ervan passeerde via de minister bevoegd voor Ontwikkelingssamenwerking, binnen een bepaald beleid en geconcentreerd op drie landen. Alle andere ministers deden nogal losweg hun eigen ding zonder coördinatie. Nu er steeds meer bevoegdheden samekomen bij de minister-president die ook minister van Ontwikkelingssamenwerking is, krijgen we de facto toch al enige coherentie in het beleid. Zowat de helft van de Vlaamse bevoegdheden zitten intussen immers bij de minister-president. Dat is overigens ook merkbaar in de nota. Het domein Ontwikkelingssamenwerking wordt lichtjes overschreden, zeker als diezelfde minister ook nog bevoegdheden heeft bekleed, zoals Milieu, wat dan eventueel ten goede komt aan het tropisch bos of aan de doelstelling 'water voor iedereen'. Op dat vlak heeft Vlaanderen toch enige competentie opgebouwd.

De inleiding gaat onder andere over de voedselzekerheid, landbouw en de landelijke ontwikkeling in onze partnerlanden. Natuurlijk kunnen we dat niet

zomaar los zien van het internationale handelsbeleid en de vrijmaking van de wereldhandel.

Het lid beseft zeer wel dat de minister-president, zelfs en ook als minister van Ontwikkelingssamenwerking op Vlaams niveau, weinig te zeggen heeft over deze grote problematieken, maar het is belangrijk dat de Vlaamse visie consequent is en dat we de ontwikkelingslanden, en zeker onze partnerlanden, steunen in het ontwikkelen van een eigen markt en een eigen economie, zonder dat ze daarbij bedreigd worden door de internationale handel en eventueel zelfs door een afzet tegen dumpingprijzen van producten, bijvoorbeeld landbouwproducten, die Westerse landen op overschot hebben.

De heer Tavernier had het eerder al over de doeltreffendheid. We concentreren ons voor wat de officiële programma's ontwikkelingssamenwerking onder de bevoegdheid van de minister-president betreft, inderdaad op drie landen. Voor de andere elementen ligt dat een beetje problematischer. Er wordt in deze nota dan toch gesproken over dat tropische bos en over ontwikkeling voor het ter beschikking stellen van water. We moeten verder gaan en het lid denkt dan ook dat het zinvol is om al een suggestie mee te geven. De volgende Vlaamse minister van Ontwikkelingssamenwerking zou in zijn bevoegdheidspakket of takenpakket de coördinatiebevoegdheid moeten krijgen voor de verschillende elementen van ontwikkelingssamenwerking en de verschillende programma's, ook die van de andere ministers en departementen.

Mevrouw Poleyn heeft terecht opgemerkt dat er zich zeker voor wat onderwijs betreft, een probleem stelt, maar dat is ook het geval op andere domeinen. De problemen hangen zeker samen met de bevoegdheidsverdeling tussen de Vlaamse ministers en specifiek met de – al bij al relatief beperkte – bevoegdheid die de minister van Ontwikkelingssamenwerking bij de bevoegdheidsverdeling heeft gekregen.

In verband met de concentratie zou de heer Jef Tavernier toch een klein beetje willen ingaan tegen de suggestie van mevrouw Poleyn om ook Congo hierbij te betrekken. Er is immers ook de 'bevoegdheidsverdeling' tussen het federale niveau en het Vlaamse niveau. Vlaanderen moet zich volgens de spreker voldoende bescheiden opstellen en moet erkennen dat er slechts een beperkt aantal landen is waar wij een rol kunnen spelen, als regio. Laten we ons, ondanks de emotionele banden of persoonlijke bindingen, dus niet zomaar verleiden om ons te mengen in een

immens land, waar anderen zich al aan het verslikken zijn of al met meerderen opereren, zelfs uit eenzelfde regering. Laten we daar afblijven en ons richten op de dingen die we waarschijnlijk aankunnen en waarin we een echte rol zouden kunnen spelen.

Daarop inpikkend preciseert mevrouw *Sabine Poleyn* dat ze er zeker niet voor heeft willen pleiten om hals over kop op die Congo-piste in te gaan. Ze heeft de minister-president enkel willen attenderen op een denkpiste die momenteel de ronde doet. Maar ook zij heeft zo haar bedenkingen over de praktische haalbaarheid van een en ander. Desalniettemin kan men niet ontkennen dat er een zekere gevoeligheid is voor Congo in Vlaanderen. Daarom alleen al was het het waard om het idee even in de groep te gooien.

De heer *Jef Tavernier* weet niet zo onmiddellijk of er inderdaad wel zo'n roep leeft om vanuit Vlaanderen naar Congo te gaan. Maar als dat het geval is, dan is het zeker niet verstandig om daar op dit moment, en waarschijnlijk ook niet op middellange termijn, op in te gaan. Maar gezien een aantal persoonlijke banden heeft hij er wel enig begrip voor. We moeten echter steeds kijken naar de concentratie en doeltreffendheid van onze ontwikkelingshulp.

Voor wat de sensibilisatieacties in Vlaanderen betreft, is het belangrijk om het raadgevend comité van het VAIS te activeren of tijdig te betrekken bij een aantal acties en bij een aantal initiatieven zodat het niet moet optreden als een organisatie die louter akte neemt van wat al beslist is. Het zou een belangrijk raadgevend comité kunnen zijn. Laten we het gebruiken, want het is een belangrijk kanaal ten aanzien van een aantal mensen die bevoegd zijn, die kennis van zaken hebben en die op het terrein werkzaam zijn.

Voor wat de bilaterale programma's betreft, is er inderdaad een probleem op het vlak van onderwijs. We moeten echt komen tot coördinatie. In Vlaanderen zijn er drie grote actoren bezig: het VAIS, hoofdzakelijk in Mozambique, de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand (VVOB), die over knowhow beschikt, en het departement Onderwijs. Er moet een veel betere afstemming komen en een duidelijke uitklaring van taken die elkeen op zich moet nemen.

De positie van de VVOB stelt overigens sowieso problemen, want sinds de oprichting van het VAIS 'hangt' de VVOB daar maar wat. Het krijgt wel een

toelage, maar er is een onduidelijkheid, niet inzake de structuren, maar op het vlak van het engagement van de Vlaamse Regering ten opzichte van de VVOB. De Vlaamse Regering zou de voorzitter moeten aanstellen. Momenteel zit die organisatie een beetje tussen wal en schip. Men moet duidelijkheid scheppen over de structuren en de verhouding tussen de VVOB en het VAIS: in welke landen is de ene organisatie actief en in welke landen de andere? Hoe zit het met de financiering?

Anders zitten we in een soort institutioneel vacuüm, met een organisatie die hoofdzakelijk vanuit het federale niveau wordt gefinancierd, maar die wel nog een afgevaardigde van de Vlaamse Regering als voorzitter heeft. Dat lijkt de heer Tavernier toch wat eigenaardig. Hij hoopt dat de minister-president daar enige klaarheid in zal kunnen scheppen.

De heer Tavernier stelt dat het altijd mooi staat om ronkende verklaringen te doen rond ontwikkelings-samenwerking. Maar op een bepaald moment gaat het niet meer over intenties, maar over concrete projecten. En een concreet project heeft pas zin als daar voldoende middelen tegenover staan. De Vlaamse middelen zijn weliswaar gestegen, maar we moeten ons blijven afvragen of Vlaanderen, in het kader van zijn ambities, niet meer moet besteden aan zijn ontwikkelingssamenwerking en of er geen afspraken moeten worden gemaakt in verband met een groeipad.

Het is niet omdat dit het laatste halfjaar van de legislatuur is, dat we alles bij het oude moeten laten en geen groeipad moeten proberen uit te tekenen. We moeten vanuit het Vlaams Parlement en vanuit de Vlaamse Regering ook op dit vlak ambitieus zijn en blijven. De heer Tavernier sluit daarom zijn tussenkomst af met de wens dat de minister-president in deze nog ambitieuzer zou worden.

2.1.3. Tussenkomst van de heer Luk Van Nieuwenhuysen

De heer *Luk Van Nieuwenhuysen* verklaart zich in zijn tussenkomst te zullen beperken tot een tweetal vragen. Een eerste vraag betreft de gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking. Naar aanleiding van een vraag om uitleg van mevrouw Poleyn enkele weken geleden heeft de minister-president een documentje nagestuurd, waaruit blijkt dat het gemeentelijk convenant moeilijker toe te passen is voor kleinere

gemeenten, met het oog op de planlast, inzet van personeel en dergelijke.

Moet daar niet wat meer afradend worden opgetreden ten aanzien van die kleinere gemeenten? Zijn er niet te veel van dergelijke gemeenten die vol goede wil plannen maken om tot zo'n convenant toe te treden, om nadien te moeten vaststellen dat ze het eigenlijk niet aankunnen?

De efficiëntie van de bijdrage van het gemeentelijke ontwikkelingsbeleid tot de bestuurskrachtversterking in het Zuiden maakte blijkbaar geen deel uit van het opzet van het onderzoek dat door het HIVA (Hoger Instituut Voor de Arbeid) is uitgevoerd. Maar dat is natuurlijk wel de essentie van het verhaal: in welke mate is dat allemaal effectief en efficiënt? Is het de bedoeling om dat aspect alsnog verder te laten onderzoeken? Dat lijkt de heer Van Nieuwenhuysen alleszins nuttig.

De tweede vraag van de heer Van Nieuwenhuysen betreft Ex-change. Vlaams Belang stond altijd gunstig tegenover dit project. De spreker wil niet afgaan op één getuigenis, maar iemand die deelgenomen heeft aan een project heeft hem daarover gecontacteerd, en die heeft dat niet zo positief geëvalueerd. Die persoon stelde dat niet alle projecten even zinvol zijn en dat men soms meer oog heeft voor de kwantiteit aan projecten dan voor de kwaliteit. Het lid weet niet wat daarvan aan is. In welke mate wordt dat gecontroleerd en geëvalueerd? De minister-president spreekt over een kaderovereenkomst die in dat verband is afgesloten. Mag de heer Van Nieuwenhuysen ervan uitgaan dat dat minstens voorafgegaan werd door een grondige evaluatie van heel dit project?

2.2. Antwoorden van minister-president Kris Peeters

Opnieuw spreekt de *minister-president* zijn dank uit aan de commissieleden voor hun talrijke interessante en nuttige tussenkomsten en suggesties.

Zowel mevrouw Poleyn als de heer Tavernier stelden heel pertinente vragen over de problematiek van de beleidscoherentie. De vraagstelling bevatte impliciet en zelfs deels expliciet de suggestie om die coherentie in de volgende Vlaamse Regering te materialiseren, niet door dat volledig bij de minister-president te plaatsen, maar door de vakminister van Ontwikkelingssamenwerking een versterkte coördinerende

functie te geven, ook met betrekking tot projecten die bij de andere vakministers zitten.

Dat is ongetwijfeld een waardevolle suggestie, maar iedereen moet tegelijk ook beseffen dat zulks deel zal uitmaken van de onderhandelingen over het regeerakkoord en de samenstelling van de regering. Maar hoe dan ook is het heel belangrijk om de coherentie te maximaliseren, en voor wat de minister-president betreft kan dat in de aangegeven richting gebeuren.

Mevrouw Poleyn sprak over coherentie als uitgangspunt van het kaderdecreet Ontwikkelingssamenwerking, maar situeerde die coherentie ook tussen een aantal domeinen die daar *sensu stricto* buiten vallen. Ze haalde landbouwbeleid en handel aan als voorbeeld. Het zou ook moeten gaan om coherentie tussen bepaalde instrumenten. VAIS en VVOB zijn daarbij niet onbelangrijk.

Er werd hier ook gevraagd om wat duiding te geven en wat duidelijkheid te scheppen over de toekomst van VVOB. VVOB wordt op twee manieren betrokken bij onderwijs. In 2008 zal er een structurele financiering zijn van 250.000 euro, en een programma voor scholen ten belope van 389.000 euro. Daarenboven wordt er een globale beheersovereenkomst voorbereid om VVOB duidelijk te positioneren in het Vlaamse ontwikkelingssamenwerkingsbeleid. Daar wordt momenteel volop aan gewerkt. De rol, de verhouding en samenwerking zijn overigens de facto ook gaandeweg uitgeklaard en zullen in die beheersovereenkomst hun definitieve vorm krijgen. Er zijn dus reeds stappen gezet in het uitklaren van de interrelatie tussen het VAIS, het VVOB en onderwijs. Een en ander gaat volgens de minister-president wel degelijk in de goede richting.

Aan het Vlaams Fonds Tropisch Bos kan volgens minister-president Peeters wel degelijk nog een extra impuls worden geven. Als er geïnvesteerd wordt in tropisch woud, kan Vlaanderen daar trouwens ook emissierechten uit putten. Dat zijn dan twee vliegen in één klap. Het is echter wel aan minister Crevits om dat verder uit te werken. Maar ook vanuit Ontwikkelingssamenwerking zullen we daar de nodige aandacht aan besteden.

Zoals gezegd wordt er dus wel degelijk reeds gewerkt aan de nodige coherentie tussen VAIS, VVOB en Onderwijs. De 0,7 percent-norm blijft op termijn de doelstelling die we moeten halen. De federale overheid heeft inderdaad gevraagd of we de regionale

bijdrage niet kunnen verhogen zodat zij hun bijdrage kunnen verlagen. De cijfers spreken echter voor zich. We hebben de Vlaamse budgetten in een korte tijdspanne doen stijgen. Met de mogelijkheden die we hebben, moeten we ook goed kijken hoe we de coherentie tussen het Belgische en het Vlaamse niveau kunnen aanhouden.

De minister-president komt dan tot de kwestie van eventuele Vlaamse ontwikkelingssamenwerking met Congo. Zijns inziens ware het fout om daar nu vanuit Vlaanderen aan de slag te gaan. Congo is een immens groot land. China en andere grote landen zijn daar momenteel ook bijzonder actief. En de politieke en veiligheidssituatie is er allesbehalve goed. Dit dossier dient dan ook met de nodige zorg bekeken te worden, wat overigens niet wegneemt dat er daar inderdaad ook grote noden zijn. Vlaanderen doet daar, binnen de grenzen van het haalbare, trouwens al een en ander. Zo werden bijkomende middelen vrijgemaakt om mee te helpen bij het lenigen van de nood van de mishandelde vrouwen in Oost-Congo. Dit gebeurde nog maar recentelijk en kwam overigens tot stand naar aanleiding van een vraag om uitleg van mevrouw Poleyn over de vluchtelingenproblematiek in Congo.

Het moge dus duidelijk zijn dat de ellende en grote noden van de Congolese bevolking ons wel degelijk ter harte gaan. Maar dat wil niet zeggen dat we ons zorgvuldig opgebouwde beleid – dat nu ook heel manifest vruchten begint af te werpen – overboord moeten gooien. De emotie en het sentiment mogen hier niet de bovenhand halen op de beleidsratio.

Er werd hier ook gesteld dat men de ontwikkelingseducatie zo breed mogelijk wenste te formuleren. De minister-president kan zich daar volledig in terugvinden, de zaak is nu trouwens reeds zeer breed geformuleerd. Hoe dan ook ziet minister-president Peeters deze zaak spoedig afgerond worden.

Hij komt dan tot de problematiek van de microfinanciering. Wat meer tekst en uitleg over de microfinanciering en de veronderstelde onderbenutting is hier op zijn plaats. De DAB microfinanciering werd geoperationaliseerd in 2006 met een jaarlijkse dotatie van 248.000 euro. Uit de evaluatie door het VAIS in 2007 bleek dat er sprake was van onderbenutting. Die had te maken met het onevenwicht tussen het beperkte kapitaal van de DAB om waarborgen te verlenen en de bedragen die de instellingen verwerken en waarvoor waarborg wordt aangevraagd. Dat werd net

ook al door de vraagstelster gesuggereerd. Daarnaast stuurde het VAIS ook de procedure bij. De effecten hiervan zijn ondertussen reeds merkbaar. Het kapitaal bedraagt nu 750.000 euro. In 2008 werden drie aanvragen voor waarborg ingediend. Eén dossier is in behandeling waardoor het beschikbare kapitaal bijna volledig zal zijn opgebruikt. Van onderbenutting is er dus duidelijk geen sprake meer.

Sinds 2006 werd in het begrotingsprogramma Ontwikkelingssamenwerking (en dus inderdaad niet langer in het programma Buitenlands Beleid) de benaming ‘noodhulp’ gewijzigd in ‘humanitaire hulp’. Dat illustreert de wijziging van focus naar meer ingekaderde interventies. De minister-president denkt dat dat de juiste aanpak is en heeft begrepen dat de commissie diezelfde mening is toegedaan.

In antwoord op de vraag van de heer Van Nieuwenhuysen, over de convenanten verwijst de minister-president naar diens antwoord op een recente vraag daarover vanwege mevrouw Poleyn. Het gaat in essentie steeds over de mogelijkheid voor kleine gemeenten om samen te werken op dit domein. Momenteel gebeurt dat blijkbaar niet of onvoldoende. Er kan worden onderzocht, ook op basis van de vraag van mevrouw Poleyn, hoe de Vlaamse overheid daarop een antwoord kan formuleren. Het doel van het decreet, ook met het vrijstellen van een ambtenaar, was gemeenten een beetje te beschermen tegen een ondoordachte deelname aan dergelijke zaken. Wat misschien ook deels de achtergrond van de vraag van het lid is.

In antwoord op de tussenkomst van mevrouw Poleyn dienaangaande, en dan meer bepaald inzake haar opmerking over de nieuwe convenanten versus de andere en haar waarschuwing dat we daarvoor moeten opletten, deelt de minister-president mee dat hij daar uitdrukkelijk akte van genomen heeft.

De minister-president komt dan tot de opmerking van de heer Van Nieuwenhuysen in verband met Exchange. Hij heeft begrepen dat het lid beschikt over een getuigenis van een ervaringsdeskundige. Dienaangaande kan hij meedelen dat het afsluiten van de beheersovereenkomst wel degelijk voorafgegaan werd door een grondige doorlichting van de activiteiten.

Dat was de kern van de vraag. De beheersovereenkomst bevat ook een aantal duidelijke indicatoren die in overweging moeten worden genomen in het kader van de financiering. Mocht het lid daar andersluidende informatie over hebben, dan mag hij die altijd bezorgen aan de minister-president. Hij kan er gerust op zijn dat de zaak wel degelijk zal worden bekeken. Maar ten gronde is de minister-president ervan overtuigd dat er grondig werk is geleverd.

In antwoord op de heer Tavernier, bevestigt minister-president Peeters dat we ambitie moeten hebben als we in 2020 in de top vijf van de Europese regio's willen staan. Dat betekent insgelijks dat we ook op andere domeinen, zoals armoedebestrijding in de eigen regio, maar ook solidariteit met andere landen op het vlak van ontwikkelingshulp, innovatief en ambitieus moeten zijn.

3. Indicatieve stemmingen

3.1. Indicatieve stemming over de decreetsbepalingen

Artikel 12 (programma DE)

Ter indicatieve stemming gelegd, wordt dit artikel aangenomen met zeven stemmen bij drie onthoudingen.

Artikel 116

Ter indicatieve stemming gelegd, wordt dit artikel aangenomen met zeven stemmen bij drie onthoudingen.

3.2. Indicatieve stemming over de begrotingstabel

3.2.1. Afdeling I

Programma DE (Internationale Samenwerking)

Ter indicatieve stemming gelegd, wordt dit programma aangenomen met zeven stemmen bij drie onthoudingen.

3.2.2. *Afdeling III*

Begroting Waarborgfonds Microfinanciering

Ter indicatieve stemming gelegd, wordt de begroting van de DAB Waarborgfonds Microfinanciering aangenomen met zeven stemmen bij drie onthoudingen.

4. Motie van aanbeveling

Door de heer Jef Tavernier werd tot besluit van de bespreking van de beleidsbrief Ontwikkelingssamenwerking een motie van aanbeveling aangekondigd.

De verslaggevers,

De voorzitter,

Sabine POLEYN

Karim VAN OVERMEIRE

Stefaan SINTOBIN

Luk VAN NIEUWENHUYSEN

BIJLAGE:

Geselecteerde EU-communicatiecampagnes – Oproep 1 / 2008

Geselecteerde EU-communicatiecampagnes: Oproep 1-2008
--

Promotor	Titel
Informatiepunt Europe Direct Oost-Vlaanderen	Europa in je buurt
Centrum Informatieve Spelen vzw	Grens-weg
Masereelfonds	Han Solo Euro Solo
Provinciebestuur West-Vlaanderen	27 keer Europa
Europese Beweging-België vzw	Dvd Europa.
Stadsbestuur Tielt	Europa: in het oog, in het hart
VZW Bedevaart naar de graven van de IJzer	Diksmuide IJzersterk: Rare jongens die anderen
Vlaamse Interuniversitaire Raad	Ben je bekend met Lissabon?